

SAMARBEJDER OG PARTNERSKABER MELLEM SKOLER, KOMMUNER, KULTURINSTITUTIONER OG EKSTERNE LÆRINGSMILJØER

En kortlægning af nationale erfaringer fra skoler, kommuner, kulturinstitutioner og andre eksterne læringsmiljøer

Øvrige kortlægninger fra *Nationalt netværk af skoletjenester*:

Find *Nationalt netværk af skoletjenesters* øvrige kortlægninger på skoletjenestenetvaerk.dk/kortlaegninger.

Denne kortlægning er udarbejdet med bidrag fra de ansatte i *Nationalt netværk af skoletjenester*. Projektgruppen består af projektmedarbejdere Marie Festersen Andersen og Maria Havgry samt projektledere Marie Damsgaard Andersen og Maria Kangas Christensen. Find kontaktoplysninger på www.skoletjenestenetvaerk.dk/kontakt. Kortlægningen er udarbejdet for Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling og Kulturministeriet.

Nationalt netværk af skoletjenester

Gyldenløvesgade 15 - 3. sal

1600 København V

kontakt@skoletjenestenetvaerk.dk

www.skoletjenestenetvaerk.dk

Forsidefoto: Istock

FORORD

Med denne landsdækkende kortlægning "Samarbejder og partnerskaber mellem skoler, kommuner, kulturinstitutioner og eksterne læringsmiljøer" samler *Nationalt netværk af skoletjenester* erfaringer fra både skoleverdenen, kommuner og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer om arbejdet med samarbejder og partnerskaber i den åbne skole. *Nationalt netværk af skoletjenester* sætter fokus på netop dette for at skabe både indsigt i feltet og inspiration til arbejdet med at gøre det enklere for skolerne at implementere den åbne skole.

Vi har gennem arbejdet i *Nationalt netværk af skoletjenester* erfaret, at der er ønsker om og behov for en status på og et overblik over måder at arbejde med samarbejder og partnerskaber på i den åbne skole.

Vi starter kortlægningen med et fokus på hvordan begrebet partnerskab bruges, og viser, at sprogbrugen omkring begrebet er meget uens blandt aktørerne. Vi samler derefter erfaringer med samarbejderne mht. hvem der er involveret, og hvad der samarbejdes om. Vi sætter fokus på de roller, PLC og kommunerne kan have i disse sammenhænge, og vi beskriver, hvordan der indgås aftaler om samarbejde. Endelig sætter vi fokus på både de udfordringer, skolerne og kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer oplever, når de indgår samarbejder, og hvilke udbytter, de får af dem.

Kortlægningen er den femte i rækken af kortlægningsrapporter fra *Nationalt netværk af skoletjenester*, der alle har til formål at afdække og formidle praksiseksempler og nationale erfaringer med relevans for samarbejdet mellem skoleverdenen og kulturinstitutioner samt andre eksterne læringsmiljøer. Med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer menes museer, arkiver, forsyninger, historiske værksteder, virksomheder, foreninger og lignende.

Se en pixi-udgave af kortlægningen med hovedkonklusionerne på skoletjenestenetvaerk.dk.

FAKTABOKS

I foråret 2013 besluttede kulturministeren i samarbejde med børne- og undervisningsministeren at understøtte samarbejdet mellem skoler og kulturinstitutioner. Formålet var at styrke anvendelsen af kulturinstitutionernes læringsressourcer i skollernes undervisning. Der blev i denne forbindelse etableret det 3 ½-årige, koordinerende *Nationalt netværk af skoletjenester*. *Nationalt netværk af skoletjenester* afdækker og formidler bl.a. praksiseksempler og erfaringer fra hele landet med relevans for samarbejdet mellem skoleverdenen og kulturinstitutioner og andre eksterne læringsmiljøer. Det sker bl.a. i den daglige, regionale sparring rundt i landet og gennem disse nationale kortlægninger.

INDHOLD

RESUME	5
INDLEDNING	6
Formål.....	6
Metode	8
Læsevejledning	11
KAPITEL 1: SPROGBRUG I FORBINDELSE MED SAMARBEJDER OG PARTNERSKABER	12
Sprogbrug i skoleverdenen.....	12
Sprogbrug på kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer	12
Sprogbrug hos andre aktører	16
Samlede betragtninger omkring sprogbrug	19
KAPITEL 2: SAMARBEJDER MELLEM SKOLER OG KULTURINSTITUTIONER/EKSTERNE LÆRINGSMILJØER	20
Hvem samarbejder?	20
Hvor mange samarbejder?	22
Hvad samarbejdes der om?	23
Hvem tager initiativ til at samarbejde?	29
Hvordan indgås aftaler om samarbejde?	30
KAPITEL 3: PLCs ROLLE I SKOLERNES SAMARBEJDER	34
KAPITEL 4: KOMMUNERNES ROLLE I SKOLERNES SAMARBEJDER.....	37
KAPITEL 5: UDFORDRINGER I FORBINDELSE MED SAMARBEJDER	42
Skolernes udfordringer.....	42
Kulturinstitutionernes/de eksterne læringsmiljøers udfordringer	43
KAPITEL 6: UDBYTTE AF SAMARBEJDER	52
Kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøers udbytte	52
Skolernes udbytte.....	58
KAPITEL 7: KONKLUSIONER OG ANBEFALINGER	61
LITTERATUR	66
BILAG	67
Bilag 1: Tabelrapport	67
Bilag 2: Metodebeskrivelse	88

RESUMÉ AF KORTLÆGNINGENS KONKLUSIONER

- Mange kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, skoler og kommuner indgår i samarbejder, men der er stor variation i, hvordan begreberne samarbejder og partnerskaber bruges og forstås blandt disse aktører. Meget få skoler har defineret, hvad begrebet partnerskab dækker over, mens kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer bruger begrebet på forskellig vis eller opfinder egne, fordi de ikke kender til en fast definition. Samlet set er der tre elementer, der går igen i forskellige aktørers måder at bruge begrebet partnerskab på: 1) Fokus på mål og udbytte, 2) Gensidig involvering og 3) Forpligtelse og formalisering.
- Samarbejder mellem skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer ser meget forskellige ud, og der samarbejdes om mange forskellige opgaver. Samarbejder involverer typisk en enkelt lærer eller et lærerteam, men hvad angår skolernes ledelse, kan der være stor forskel på hvor involveret de er i samarbejderne.
- Aktører på både skoler, kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer og kommuner tager initiativ til samarbejder, men der er forskel på, hvor ofte de gør det. Nogle kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer oplever, at skoler aktivt viser interesse for at indgå samarbejder, mens andre oplever, at initiativet til at indgå samarbejder i høj grad ligger hos kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer selv. At nogle skoler ikke viser initiativ, kan blandt andet skyldes at der er mange aktører der konkurrerer om deres tid, eller at de allerede indgår i samarbejder.
- Det kan være godt, når samarbejder er *personbåret*, dvs. baseret på enkelte personers engagement, men det kan blive en udfordring, når samarbejder bliver *personafhængige* og dermed ikke kan føres videre uden disse personer. Et samarbejde handler derfor om at balancere mellem engagement og formalisering, og den balancegang kan få stor betydning for udbyttet af samarbejdet. Ledelsen sikrer forankring, understøtter videndeling og sikrer, at der gives tid til samarbejdet, og ildsjælen sikrer handling i praksis og ny læring. Der findes ikke én balance, der passer alle samarbejder, og den skal derfor findes i den enkelte samarbejde.
- Både lærere og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer oplever, at samarbejder kan give et udbytte. Både for dem selv, men i høj grad også for eleverne. Der er dog også udfordringer forbundet med at indgå i samarbejde, hvor særligt mangel på tid bliver fremhævet.

INDLEDNING

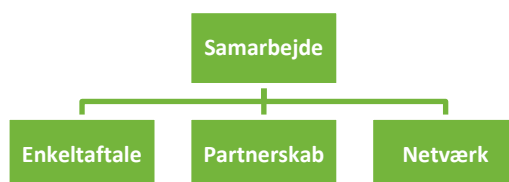
Formål

I folkeskolen skal skolerne indgå i samarbejder med fx kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer. I folkeskoleloven § 3 stk. 4 står der:

”Skolerne indgår i samarbejder, herunder i form af partnerskaber, med lokalsamfundets kultur-, folkeoplysnings-, idræts- og foreningsliv og kunst- og kulturskoler (...), der kan bidrage til opfyldelsen af folkeskolens formål og mål for folkeskolens fag og obligatoriske emner. Kommunalbestyrelsen fastlægger mål og rammer for skolernes samarbejder, og skolebestyrelsen fastsætter principper for samarbejdet”

Selvom det ikke er nærmere defineret i lovteksten, forstår *Nationalt netværk af skoletjenester*, at samarbejder og herunder partnerskaber er situationer, hvor både en skole og en kulturinstitution/eksternt læringsmiljø er *aktivt* involveret i undervisningen af eleverne. Samarbejder og herunder partnerskaber adskiller sig dermed fra skolers enkeltstående brug af almindelige undervisningstilbud på kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, hvor der *ikke* er aktiv involvering af både skole og kulturinstitutionen/det eksterne læringsmiljø i udviklingen og definitionen af indhold og typen af relation mellem parterne.

I lovteksten er det ikke defineret yderligere, hvad henholdsvis samarbejde og partnerskaber konkret betyder, eller hvordan de to adskiller sig fra hinanden. Det fremgår dog, at samarbejder er større og mere favnende end begrebet partnerskaber. Dette afspejles også i Deloitte's rapport ”Den åbne skole” udarbejdet for Undervisningsministeriet i 2014, hvor der er identificeret tre modeller for samarbejde. Her indgår partnerskaber som en underkategori til samarbejder, sammen med enkeltaftaler og netværk. Det ses i modellen nedenfor fra rapporten:

(Model udarbejdet med inspiration fra Deloitte, 2014)

Samarbejder kan således tolkes som den mest overordnede form, mens enkeltaftaler, partnerskaber og netværk er *typer* af samarbejder. I denne kortlægning vil vi udelukkende beskæftige os med samarbejder og partnerskaber, som er de mest brugte begreber.

Nationalt netværk af skoletjenester oplever, gennem vores praksis og vores undersøgelse af sprogbrugen i publikationer (se kapitel 1), at der er stor forskel på, hvordan begrebet partnerskab bruges blandt de aktører, der er beskæftiget med dem. Hvad der adskiller partnerskaber fra samarbejder, er ikke defineret i lovteksten, og vi vil derfor i kortlægningens første kapitel kortlægge, hvordan begrebet partnerskab forstås af forskellige aktører, særligt skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer. I kortlægningens resterende kapitler, beskriver vi, hvordan der samarbejdes (og herunder indgås partnerskaber) mellem skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer. Her har vi ikke været

interesserede i at skelne mellem samarbejder og partnerskaber. Da vi på baggrund af lovteksten forstår samarbejder som det øverste niveau, bruger vi dette begreb i kortlægningen for at favne alle typer af samarbejde.

Denne kortlægning omkring samarbejder er efterspurgt af flere forskellige slags aktører på området på både kommune-, skole- og kulturinstitutionsniveau. Ligesom Deloitte oplevede det, da de lavede deres projekt for Undervisningsministeriet i 2014 om den åbne skole (Deloitte, 2014), så mødte vi stor velvilje og en enorm lyst til at dele erfaringer og oplevede udfordringer fra de adspurgte aktører, som i *Nationalt netværk af skoletjenester* tilfælde er skoleledere, skolechefer, PLC-ansatte, lærere og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer. Det har vi oplevet i forbindelse med arbejdet med denne kortlægning og i vores daglige virke rundt om i landet på flere niveauer. Der er en stor tilslutning til denne idé med at åbne virkeligheden og skolen mere mod hinanden til fælles bedste og til at være med til at nedbryde forhindringer og dele erfaringer. Der er stor interesse for at hjælpe med at indfri intentionerne i den åbne skole og en varieret skoledag og gøre den til virkelighed som en del af læringen for eleverne.

Deloitte's rapport "Den åbne skole" viser flere forhold, som også belyses i denne kortlægning, og som stadig er relevante at fokusere på: Fx det forhold at fagenes mål ikke er det vigtigste, når der skal etableres samarbejder, og det forhold, at samarbejder kan være meget personafhængige.

Med denne kortlægning belyser vi bl.a.:

- Hvordan bruges begrebet partnerskab, og hvad dækker det over?
- Hvem samarbejder kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer med?
- Hvad samarbejder skolerne med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer om?
- Hvilke roller spiller PLC i skolernes samarbejder med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer?
- Hvilke roller spiller kommunerne i skolernes samarbejder med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer?
- Hvordan indgår skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer aftaler om samarbejder?
- Hvilke udfordringer er der for skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer forbundet med at samarbejde?
- Hvilke udbytter kan der være af at indgå samarbejder for hhv. skolerne og kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer?

Nationalt netværk af skoletjenester arbejder med at gøre implementeringen af den åbne skole nemmere for både kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, kommuner og skoleverdenen, og vi har derfor på forskellig vis ladet alle disse tre interessenter fra vores fundament komme til orde i vores kortlægninger gennem vores dataindsamling.

Metode

Vi gennemgår her metoden og overvejelserne bag dataindsamlingen til denne kortlægning; mere uddybende metodegennemgang findes i bilag 2.

SPØRGESKEMAUNDERSØGELSER

Følgende grupper er blevet tilsendt spørgeskemaer:

- Alle landets skolechefer
- Alle skoleledere på landets folkeskoler
- 745 af landets PLCer
- Alle de statsanerkendte/statslige museer samt øvrige eksterne læringsmiljøer.

Skolecheferne er blevet spurgt, fordi de er en afgrænset, definerbar gruppe med viden om implementeringen af den åbne skole på kommunalt niveau. Det er ikke alle kommuner, der har en leder med titlen skolechef; vi har her for hver kommune fundet den person, der har det overordnede ansvar for kommunens skoleområde. Hos disse personer kunne vi hente viden om målsætninger, økonomi og hensigter på området. I denne kortlægning kalder vi dem samlet skolechefer, omend deres titler varierer en del. Skolecheferne har besvaret spørgeskemaet på vegne af deres kommune, så når vi i denne kortlægning beskriver spørgeskemaundersøgelsens resultater, vil skolechefernes besvarelser nogle steder blive brugt som en kilde til at beskrive, hvad deres kommune gør og oplever, og vi refererer i disse tilfælde til dem som "kommunerne". Spørgeskemaet er sendt til 98 skolechefer i februar-marts 2016. 60 har svaret, og det giver en svarprocent på 61 pct.

Skolelederne er blevet spurgt, da de kunne give os viden om hverdagen i de danske folkeskoler. Hvad kan lade sig gøre, og hvor er de største udfordringer for den konkrete implementering af den åbne skole ude på skolerne? Hvad er de store linjer på de enkelte skoler? Skolelederne har besvaret spørgeskemaet på vegne af deres skole, så når vi i denne kortlægning beskriver spørgeskemaundersøgelsens resultater, vil skoleledernes besvarelser blive brugt som en kilde til at beskrive, hvad deres skole gør og oplever, og vi refererer i disse til dem som "skolerne". Spørgeskemaet er sendt til 1.226 skoleledere på danske folkeskoler i september-oktober 2015. 441 har svaret, og det giver en svarprocent på 36 pct., med repræsentative fordelinger på både region og skolestørrelse.

PLCerne, de pædagogiske læringscentre, er de gamle skolebiblioteker. I bekendtgørelsen fra 2014 om PLC står der, at de skal medvirke til at fremme en varieret skoledag og formidle kulturtilbud. Vi kunne altså gennem kontakt med PLCerne få indblik i de PLC-ansattes og andre læreres/pædagogisk personales erfaringer med den åbne skole. Vi har fået indblik i de enkelte skolars viden og praksis med den åbne skoles implementering, og undersøgelsen bliver indirekte en måde at få kvantitative data om lærernes arbejde og erfaringer med det, da mange af de PLC-ansatte også fungerer som lærere på deres skoler. Vi har gennem kontakt til en stikprøve på 745 PLCer (ud af en totalpopulation på 1.219) fået 443 svar, hvilket giver en svarprocent på 59 pct.

Statsanerkendte/statslige museer og øvrige eksterne læringsmiljøer har fået spørgsmål om indhold og omfang af deres undervisningstilbud til skoler. Spørgeskemaet er henholdsvis udsendt direkte til samtlige 105 statsanerkendte/statslige museer samt lagt som et åbent online spørgeskema, som de øvrige eksterne

læringsmiljøer har kunnet bruge til at bidrage til vores kortlægninger. Vi har spredt spørgeskemaet via nyhedsbreve, interessenter på mailinglister, Facebook og gennem direkte mails til enkeltstående aktører. Der er blevet givet 86 besvarelser fra forskellige eksterne læringsmiljøer, hvilket giver et indblik i deres undervisningstilbuds indhold og omfang, men som ikke kan siges at være repræsentative, da der er flere typer eksterne læringsmiljøer, vi ikke har modtaget besvarelser fra. Se bilag 2 for en detaljeret beskrivelse af, hvilke typer eksterne læringsmiljøer besvarelserne baserer sig på. Der blev givet 99 besvarelser fra de statsanerkendte/statslige museer, hvilket giver en svarprocent på 94 pct..

I alle fire spørgeskemaundersøgelser har vi konsekvent brugt begrebet *samarbejder* for at rumme alle typer af samarbejder (med relation til grundskolen), der arbejdes med, blandt de forskellige aktører. Vi har ikke brugt begrebet *partnerskab* for derved at undgå, at respondenterne kun medtog nogle og måske ikke alle typer af samarbejder i deres besvarelser, da forståelsen og brugen af begrebet, som tidligere nævnt, varierer meget. Hermed forventer vi, at besvarelserne er givet med udgangspunkt i alle de samarbejder, aktørerne indgår i. Den eneste undtagelse er spørgeskemaet til PLC. Pilottestene viste, at nogle PLC-ansatte ikke havde viden om deres skoles samarbejder og om lovteksten omkring samarbejder. For at undgå tvivl om, hvad begrebet *samarbejde* dækker over, valgte vi på baggrund af erfaringerne fra pilottestene at bruge samlebetegnelsen *samarbejde/partnerskab*. På den måde var det muligt for PLC-ansatte på de skoler, hvor begrebet partnerskab bruges mere end samarbejde, at forstå spørgsmålet.

I spørgeskemaet til skoleledere har vi spurgt til *alle* deres samarbejder og har således ikke skelnet mellem musikskoler og andre typer eksterne læringsmiljøer.

INTERVIEWUNDERSØGELSER

Nationalt netværk af skoletjenester har i forbindelse med denne samt tidligere og fremtidige kortlægninger gennemført to interviewundersøgelser.

Lærere: Den ene undersøgelse består af 15 telefoninterviews med folkeskolelærere med fokus på deres brug af undervisningstilbud både før, under og efter et besøg. Interviewene er gennemført i ugerne 1 til 5 2016.

Intrface: Den anden interviewundersøgelse er et telefoninterview med lektor Sally Thorhauge fra Intrface. Intrface er en forening for gymnasiale uddannelser og museer der samarbejder, hvor lærere og museumskolleger arbejder sammen om at udvikle relevant undervisning til eleverne. Intrface har eksisteret siden 2011 og har dermed en del erfaringer i at etablere samarbejder mellem gymnasieskoler og museer. Disse erfaringer kan grundskoleområdet blive inspireret af, og derfor er Sally Thorhauge interviewet til denne kortlægning 11. februar 2016.

De to ovenstående interviewundersøgelser suppleres desuden med kvalitativt interviewmateriale indsamlet af Skoletjenesten på Sjælland i anden forbindelse. Dette kvalitative materiale har vi fået adgang til at inddrage i denne kortlægning. Materialet består af 21 interviews (en blanding af telefon og face-to-face) med undervisnings- og udviklingsansvarlige ansat i Skoletjenesten på Sjælland. De er ansat på hver deres kulturinstitution eller eksterne læringsmiljø på Sjælland, og som deres titel indikerer, arbejder de alle strategisk og systematisk med både afvikling og udvikling af undervisning på deres kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, og de står for at etablere samarbejder mellem deres kulturinstitution/eksterne læringsmiljø og grundskoler/ungdomsuddannelser/dagtilbud. Herfra kalder vi

dem for *undervisningsansvarlige*. Det gør vi for derved at sikre, at deres funktion på deres institution er forståeligt for flest mulige læsere rundt om i landet. Fokus i interviewene med de udviklingsansvarlige har særligt været på indholdet i samarbejder og udfordringer ved dem. Interviewene er gennemført i perioden uge 1 til 20 2016.

En analyse af spørgeskemadata fra kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer viser, at der ikke er nævneværdige signifikante forskelle på besvarelser fra landets fem regioner, hvad angår spørgsmål der omhandler samarbejder med skoler. Derfor vurderer vi, at datamaterialet fra Skoletjenesten på Sjælland kan bruges til at supplere kortlægningens resultater på trods af manglende geografisk spredning. De kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, der er en del af Skoletjenesten på Sjælland (se www.skoletjenesten.dk), er meget forskelligartede både i størrelse og fagområde, og derudover varierer det, hvor meget erfaring de har med at indgå samarbejder med skoler. Vi vurderer derfor, at de repræsenterer bredt udsnit af kulturinstitutioners/eksterne læringsmiljøers erfaringer med samarbejder.

Vurdering af data

Nationalt netværk af skoletjenester har foretaget analyser af fordelingerne af de indkomne besvarelser i forbindelse med alle spørgeskemaundersøgelser med undtagelse af undersøgelsen blandt de eksterne læringsmiljøer, hvor vi ikke kender totalpopulationen. De indkomne besvarelser er sammenlignet med fordelingerne i totalpopulationerne på relevante baggrundsvariable, og analyserne viser, at analyseudvalgene i de fire spørgeskemaundersøgelser ikke afviger signifikant fra fordelingerne i totalpopulationerne. På baggrund af disse bortfaldsanalyser vurderer *Nationalt netværk af skoletjenester*, at svarprocenterne er tilfredsstillende.

I kortlægningen præsenteres spørgeskemadata fra de statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer samlet under betegnelsen "Kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer". Ved behov for at kende fordelingerne for de to grupper separat henviser vi til bilag 1, hvor samtlige data, der indgår i kortlægningen, er præsenteret opdelt på de to grupper.

Interviewundersøgelserne gav i alt 15 dybdegående telefoninterviews med lærere, der fordeler sig med en geografisk spredning. Datagrundlaget fra telefoninterviewene bygger på få læreres oplevelser og udtalelser, og vi har ikke forsøgt at skabe et udtømmende billede af læreres erfaringer med den åbne skole. Formålet med interviewene har derimod været at indsamle forskellige erfaringer fra lærernes hverdag, der kan perspektivere det overordnede billede, som spørgeskemaundersøgelserne tegner.

I denne kortlægning skelner vi mellem lærere og eksterne undervisere:

Lærere er de personer, der i det daglige er tilknyttet skoleklassen hjemme på skolen, og *eksterne undervisere* er de personer, der er tilknyttet en kulturinstitution/eksternt læringsmiljø.

Vi bruger i denne kortlægning begrebet *skoler* som samlende betegnelse for grundskoler generelt. Det skyldes, at kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer ikke skelner mellem privat- og folkeskoler, når de udbyder undervisningstilbud.

Læsevejledning

Kortlægningen indeholder ud over indledningen følgende kapitler:

Kapitel 1: Sprogbrug i forbindelse med samarbejder og partnerskaber

I første kapitel har vi fokus på, hvordan begrebet partnerskab forstås af forskellige aktører, særligt skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer.

Kapitel 2: Samarbejder mellem skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer

I andet kapitel har vi fokus på, hvordan skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer samarbejder. Både *hvem* der samarbejder med hvem, og *hvad* der samarbejdes om. Vi sætter desuden fokus på, hvem der tager initiativ til at indgå aftaler om samarbejder, og hvordan disse aftaler indgås.

Kapitel 3: PLCs rolle i skolernes samarbejder

I kapitel 3 har vi fokus på hvilke roller, PLC har i samarbejder mellem skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer.

Kapitel 4: Kommunernes rolle i skolernes samarbejder

I fjerde kapitel har vi fokus på hvilke roller, kommunerne har i samarbejder mellem skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer.

Kapitel 5: Udfordringer i forbindelse med samarbejder

I kapitel 5 belyser vi de udfordringer, der opleves i forbindelse med samarbejder mellem skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer. Udfordringerne er både set fra skolernes og kulturinstitutionernes/de eksterne læringsmiljøers side.

Kapitel 6: Udbytte af samarbejder

I kapitel 6 har vi fokus på hvilket udbytte henholdsvis skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer får, af at indgå i samarbejde.

Kapitel 7: Konklusioner og anbefalinger

I sidste kapitel samler vi kortlægningen: Vi konkluderer på de tendenser, vi har set, og på de emner, vi har belyst.

Bilag: Bilagsmaterialet til kortlægningen omfatter følgende:

Bilag 1: Indeholder frekvenstabeller for de spørgsmål i spørgeskemaundersøgelserne blandt skoleledere, skolechefer, PLC-ansatte og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, der relaterer sig til denne kortlægning.

Bilag 2: Indeholder detaljerede metodiske beskrivelser af de 4 gennemførte spørgeskemaundersøgelser og 3 interviewundersøgelser.

KAPITEL 1: SPROGBRUG I FORBINDELSE MED SAMARBEJDER OG PARTNERSKABER

Som tidligere nævnt kan der være stor forskel på, hvordan begrebet partnerskab bruges blandt de aktører, der beskæftiger sig med samarbejder og partnerskaber mellem skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, og det kan skabe uklarhed omkring, hvad der menes, når disse begreber bruges. I dette kapitel belyser vi derfor, hvordan begrebet partnerskab bruges i henholdsvis skoleverdenen, på kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer og blandt andre aktører, herunder bl.a. kommuner.

Sprogbrug i skoleverdenen

De ansatte i skolernes pædagogiske læringscentre (PLC) er blevet spurgt til, hvorvidt deres skoleledelse har opstillet en definition af, hvad begrebet partnerskab dækker over. 93 pct. svarer, at skoleledelsen ikke aktivt har defineret begrebet partnerskab (tabel 12, bilag 1). Langt de fleste skoleledere har altså ikke officielt taget stilling til, hvordan begrebet bør bruges, og hvad det dækker over. Hos nogle af disse skoler, der ikke har opstillet en definition, må det skyldes, at de slet ikke bruger begrebet – enten fordi de ikke samarbejder med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, eller fordi de bruger begrebet samarbejde i stedet for. Vi har ikke tilstrækkeligt kvalitativt materiale, til at tegne et billede af, hvordan lærere skelner mellem begreberne samarbejder og partnerskaber.

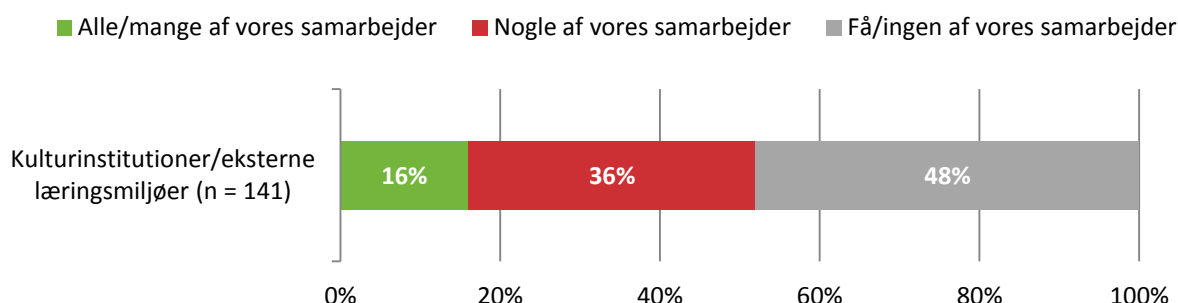
I det følgende vil vi se nærmere på, hvordan begrebet partnerskab bruges blandt de aktører skolerne samarbejder med.

Sprogbrug på kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer

Figur 1 herunder viser, hvor mange af kulturinstitutionernes/de eksterne læringsmiljøers samarbejder, de selv vil karakterisere som partnerskaber. Da de blev præsenteret for spørgsmålet, fulgte der ikke en definition af, hvad der karakteriserer et partnerskab, fordi vi ønskede at de skulle svare ud fra deres egen oplevelse af, hvad de mener, et partnerskab er. Hvad de mener, der karakteriserer et partnerskab udfoldes yderligere i figur 2. Det er kun de kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, der har angivet, at de har samarbejder med skoler, der indgår i figur 1.

Figur 1

Antallet af kulturinstitutionernes/de eksterne læringsmiljøers samarbejder med skoler, de selv karakteriserer som partnerskaber

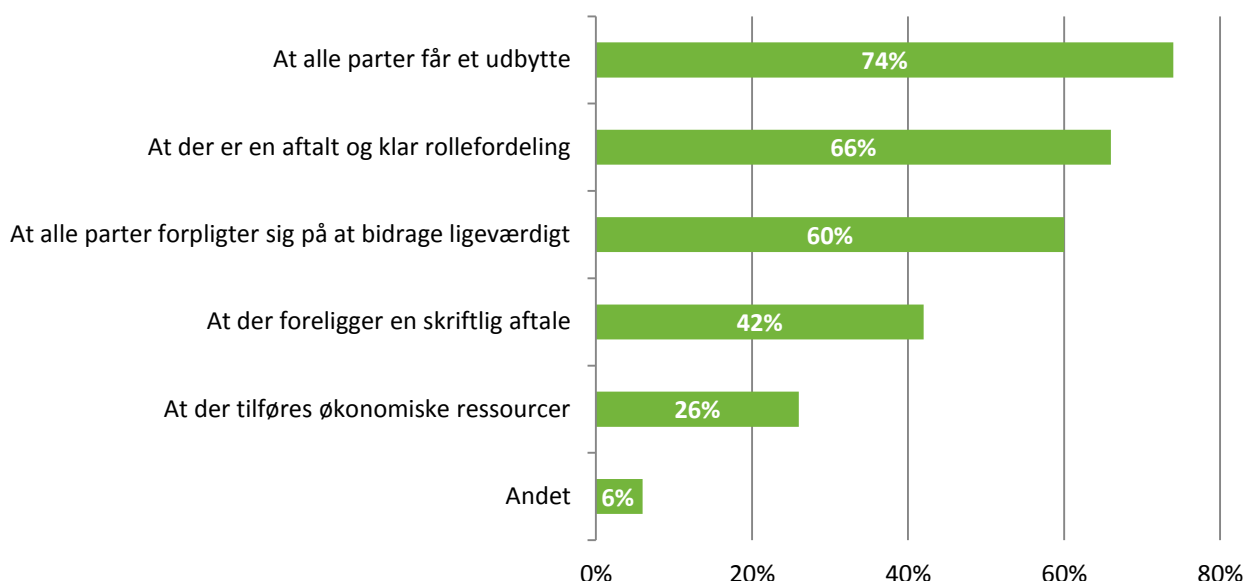

*Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskemaer til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.
 Note: Denne tabel er baseret på tallene præsenteret i tabel 16, bilag 1.*

Som vi ser i figur 1, betragter 52 pct. af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer alle, mange eller nogle af deres samarbejder med skoler som egentlige partnerskaber. Hvad de forstår som et partnerskab, beskriver figur 2 herunder. I figuren indgår både de kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, der har angivet at de har partnerskaber med skoler, og de kulturinstitutioner/de eksterne læringsmiljøer der ikke har.

Figur 2

Faktorer der er afgørende for, hvorvidt kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer karakteriserer et samarbejde som et partnerskab (n = 136)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskemaer til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Note: Denne tabel er baseret på tallene præsenteret i tabel 68, bilag 1.

Note: Respondenterne havde mulighed for at afgive flere besvarelser til dette spørgsmål.

Figuren viser, at der er mange forskellige faktorer, der medvirker til at afgøre, om kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer opfatter deres samarbejder som partnerskaber. Vi ser, at det, der for flest af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer (74 pct.) er med til at karakterisere et partnerskab, er, at der er et udbytte for alle involverede parter. Det, at alle parter får et udbytte, fremhæves også som et vigtigt kendetegn ved et partnerskab i interviewene med undervisningsansvarlige på kulturinstitutioner og andre eksterne læringsmiljøer. Undervisningsansvarlige fra Skoletjenesten på Sjælland beskriver her, hvordan et partnerskab forstås:

"I et partnerskab er der en gensidig forpligtelse, tænker jeg. Det er noget, hvor man bidrager ligeværdigt og har en fælles interesse for det mål, der bliver sat. Og så at det er forpligtende, at man ikke bare siger 'ej, men nu gider vi ikke mere' (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

"At man har et mål, man arbejder frem mod, som begge [parter] har en aktie i at få indfriet" (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

"Det der med et partnerskab er også noget, der udvikles meget i fællesskab. Og hvor man i fællesskab lærerne og kulturinstitutionerne i mellem får sat de her mål for, hvad det er, det

her partnerskab skal, og hvad det skal munde ud i, og hvad det er, at eleverne skal lære af det” (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

For kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer er det altså i høj grad medvirkende til at karakterisere et partnerskab, at alle de involverede parter får et udbytte af at deltage. Citaterne viser desuden, at opstilling af mål spiller en vigtig rolle i denne forbindelse.

66 pct. af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer angiver, at et kendetegn ved partnerskaber er, at der er en tydelig og klar rolleafklaring, mens 60 pct. angiver, at et partnerskab indebærer, at alle parter forpligter sig på at bidrage ligeværdigt. Ligeværdighed, gensidighed og forpligtelse i et partnerskab fremhæves ligeledes i flere af interviewene:

”Partnerskaber definerer samarbejder, hvor man arbejder med en ligebyrdig deltagelse og en ligebyrdig definitionsret, så man er sammen om at skabe, sammen om at udvikle, sammen om at gøre noget, så der i hvert fald er to projektere” (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

”For mig ligger der i ordet partnerskab en gensidighed” (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

”Partnerskab det er sådan mere forpligtende end samarbejder” (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

Lidt under halvdelen (42 pct.) af de adspurgte kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer angiver, at tilstedeværelsen af en kontrakt er medvirkende til at definere et partnerskab. En undervisningsansvarlig i et eksternt læringsmiljø beskriver det således:

”Jeg tænker, et partnerskab måske er mere forpligtende end et samarbejde. Et samarbejde kan godt være, at man lige laver et lille hurtigt forløb sammen, hvor et partnerskab er lidt mere langsigtet og lidt mere kontraktagtigt” (Undervisningsansvarlig, eksternt læringsmiljø på Sjælland)

I ovenstående citat og i interviewene generelt fremhæves desuden et karakteristika ved partnerskaber, som ikke indgår i spørgsmålet præsenteret i figur 2, som handler om gentagelse og om tid. Flere af de interviewede undervisningsansvarlige fremhæver gentagelse og samarbejde over en længere periode som vigtige elementer i et partnerskab:

”Jeg ser det ideelle partnerskab som værende længerevarende, altså det her med, at der er flere besøg frem og tilbage” (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

”I ordet partnerskab ligger der noget gensidighed og en gensidig forpligtelse. Partnerskab er i virkeligheden et samarbejde, men et lidt mere formaliseret samarbejde, som man gentager” (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

Figur 2 samt interviewene viser samlet set, at gentagelse, gensidighed og forpligtelse er tre ord, der særligt karakteriserer et partnerskab på kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer. Alligevel har de ansatte

på kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer i forbindelse med beskrivelser af hvad et partnerskab forstås som, udtrykt usikkerhed omkring, hvordan begrebet partnerskab defineres:

”Jeg er ret usikker på, hvordan man præcist skal definere det” (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

Usikkerheden omkring definitionen bunder i, at der på nuværende tidspunkt ikke er opstillet en fast definition af, hvad begrebet partnerskab dækker over:

”For mig at se er partnerskab ikke rigtig defineret nogen steder endnu. Så det er ret interessant, at der er blevet iværksat så mange ting omkring partnerskab, når der ikke rigtig er nogen, der reelt ved, hvad det er” (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

Manglen på en konkret definition har resulteret i, at en kulturinstitution selv har valgt at opstille definitioner:

”Vi har jo herinde lavet vores egne definitioner (...). Det er jo fordi, der ikke er nogen fast regel for, hvad der er et partnerskab, og hvad der er et samarbejde” (Undervisningsansvarlig, eksternt læringsmiljø på Sjælland)

En ansat på en kulturinstitution fremhæver, at variationen i, hvordan samarbejder og partnerskaber ser ud fra gang til gang, kan være en grund til, at det kan være svært at definere hvad der er hvad:

”De samarbejder og partnerskaber, der foregår på kulturinstitutionerne, kan jo også variere i ét væk, og derfor er det svært at definere, fordi de i sig selv kan ændre sig, hver gang man møder nogle nye lærere. Selvom man har lavet forløbet før, kan det hvert år se forskelligt ud” (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

Flere ansatte på kulturinstitutioner oplever det som nødvendigt at have en mere tydelig sprogbrug:

”[Partnerskaber] det er lidt et misbrugt ord. Jeg synes, det er et alvorligt ord, men jeg synes, det bliver brugt ofte, om det som bare kan omtales samarbejder. Jeg tænker, det vil være nyttigt for os, at vi har en lidt mere præcis terminologi” (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

”Jeg synes, det er et mål at stræbe efter, at man i det mindste diskuterer hver gang, hvem der skal sætte rammerne, og hvem der skal have noget ud af det [partnerskabet], og man skal afgøre, hvad er meningen med det samarbejde, man kalder et partnerskab” (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

Interviewene viser en stor usikkerhed blandt de undervisningsansvarlige på kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer om, hvordan begrebet partnerskab bruges. En analyse af besvarelserne fra de kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, der ses i figur 2, viser, at respondenterne til sammen har angivet hele 28 forskellige kombinationer af svarmulighederne i spørgsmålet. Dette indikerer altså, at der findes rigtig mange forskellige forståelser af, hvad et partnerskab er.

Sprogbrug hos andre aktører

Nationalt netværk af skoletjenester har i forbindelse med denne kortlægning undersøgt, hvordan begrebet partnerskab bruges blandt andre aktører end skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer. I dette afsnit viser vi, *om* og *hvordan* begrebet partnerskab bruges i publikationer omkring samarbejder og partnerskaber mellem skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer. Vi viser også, hvordan begrebet partnerskab defineres og bruges i foreningen Intrface, et vidensfællesskab for gymnasier og museer der indgår partnerskaber med hinanden. Selvom partnerskaberne i Intrface ikke direkte relaterer sig til grundskolerne, som denne kortlægning omhandler, er det interessant at inddrage Intrfaces forståelse og definition af et partnerskab, fordi det ligger tæt op af, hvordan der samarbejdes i grundskolen og dermed kan være medvirkende til at skabe en forståelse af, hvordan begrebet partnerskab bruges.

Tabel 1 nedenfor viser, hvilke publikationer der indgår i denne undersøgelse. Det er vigtigt at understrege, at nedenstående tabel er et resultat af en omfattende, men ikke udtømmende desk research foretaget af *Nationalt netværk af skoletjenester*, og at omfanget af publikationer om samarbejder og partnerskaber forventeligt er større, end hvad der fremgår af tabel 1

Tabel 1: Eksempler på publikationer omkring samarbejder og/eller partnerskaber mellem kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer og skoler

Titel	Udgivet af	Type
Partnerskabsguide	Assens Kommune og Herning Kommune	Guide
Elevs læring i den åbne skole	CEFU	Erfaringsopsamling
Guide til samarbejde mellem skole og lokalsamfund - den åbne skole	Esbjerg Kommune	Guide
Partnerskabsguide	Favrskov Kommune	Guide
Læring i den åbne skole - Inspirationskatalog om den åbne skole	Kommunernes Landsforening	Inspirationskatalog
Den åbne skole - sådan griber du samarbejdet med skolen an	Kulturstyrelsen	Guide
Samarbejdsguide - skoler og foreninger i den nye folkeskolereform	Københavns Kommune	Guide
Samarbejdsguide - skoler og kulturinstitutioner i den nye folkeskolereform	Københavns Kommune	Guide
Katalog med eksempler på samarbejde mellem skoler og foreninger	Københavns Kommune	Eksempelkatalog
Katalog med eksempler på samarbejde mellem skoler og kulturinstitutioner	Københavns Kommune	Eksempelkatalog
Samarbejde mellem museer, læreruddannelser, skoler	Learning Museum	Praksismanual
Skole-virksomhedsarbejde i udskolingen	MBUL, Kommunernes Landsforening og Dansk Industri	Pjece
Skole-virksomhedssamarbejde i udskolingen (Guide til virksomheder)	MBUL, Kommunernes Landsforening og Dansk Industri	Guide
Kom godt i gang med Skole-virksomhedssamarbejde om naturfag	Naturvidenskabernes Hus	Guide
Eksempelsamling af principper for den åbne skole	Skole og forældre	Eksempelsamling
Aftale om samarbejde	Undervisningsministeriet	Skabelon
Den åbne skole	Undervisningsministeriet (Deloitte)	Rapport
Gør en god skole bedre - med ungdomsskolen! (Ungdomsskolerne og folkeskolereformen)	Ungdomsskoleforeningen	Publikation
Gør en god skole bedre - med ungdomsskolen! (Valgfag og understøttende undervisning)	Ungdomsskoleforeningen	Publikation
Samarbejde om Læring i den åbne skole - Gode eksempler til samarbejde mellem ungdomsskolen og folkeskolen	MBUL og Ungdomsskoleforeningen	Inspirationskatalog
En nødvendig partner - ungdomsskolens rolle i organiseringen af den åbne skole	Ungdomsskoleforeningen og MBUL	Praksiskatalog
En nødvendig partner - ungdomsskolens bidrag til elevernes læring i den åbne skole	Ungdomsskoleforeningen og MBUL	Praksiskatalog
De vigtigste anbefalinger til andre aktører i den åbne skole - samarbejde om læring i den åbne skole	Ungdomsskoleforeningen og MBUL	Guide
De vigtigste anbefalinger til folkeskolen - samarbejde om læring i den åbne skole	Ungdomsskoleforeningen og MBUL	Guide
De vigtigste anbefalinger til ungdomsskolen - samarbejde om læring i den åbne skole	Ungdomsskoleforeningen og MBUL	Guide
De vigtigste anbefalinger til forvaltning og politikere - samarbejde om læring i den åbne skole	Ungdomsskoleforeningen og MBUL	Guide
Åben skole - kultur og foreninger	Køge Kommune	Inspirationskatalog
Samarbejdsguide - skoler og foreninger i den åbne skole	Haderslev Kommune	Guide
Magasinet DUS - fokus: foreninger i den åbne folkeskole	Dansk Ungdoms Fællesråd	Magasin
Spejder på skemaet - en inspirationsguide til samarbejder mellem spejdergrupper og den nye folkeskole	Det Danske Spejderkorps	Inspirationsguide
Håndbog: Samarbejde mellem skoler og helhedsplaner	Center for Boligsocial Udvikling	Håndbog
Skole-virksomhedssamarbejde - en del af løsningen	Engineer the Future og Deloitte Consulting	Publikation
Koncepter for skole-virksomhedssamarbejder	Naturvidenskabernes Hus, jet-net.dk	Pjece
Havet og mennesket	Naturhistorisk Museum, Aarhus	Rapport
BÅDE-OG. Om samarbejde mellem billedskoler og folkeskoler	Kompetencecenter for børn, unge og billedkunst	Rapport

Kilde: Nationalt Netværk af skoletjenesters desk research, gennemført juni 2016.

Note: Ovenstående publikationer er eksempler på forskellige publikationer omkring samarbejder og partnerskaber mellem skoler, kommuner og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, men listen er ikke udtømmende.

Tabel 1 viser en lang række publikationer omkring samarbejder og partnerskaber mellem skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer. Af tabellen ses det, at det særligt er kommuner, ministerier/styrelser, foreninger og organisationer, der udgiver disse publikationer om samarbejder og partnerskaber, og at publikationerne har karakter af alt fra rapporter, til skabeloner, guides og inspirationskataloger.

En gennemgang af sprogbrugen i publikationerne viser, at begrebet partnerskab bruges i varierende grad i publikationerne præsenteret i tabellen. Nogle af publikationerne omhandler primært partnerskaber, mens flere af publikationerne slet ikke indeholder begrebet partnerskab, men kun omtaler samarbejder bredt. Over halvdelen af de listede publikationer definerer hverken, hvad de forstår ved et samarbejde eller et partnerskab. I tre af publikationerne forholder man sig konkret til, hvad man forstår ved et partnerskab. Den første er en partnerskabsguide udgivet sammen af Assens Kommune og Herning Kommune, hvor man forstår partnerskaber således:

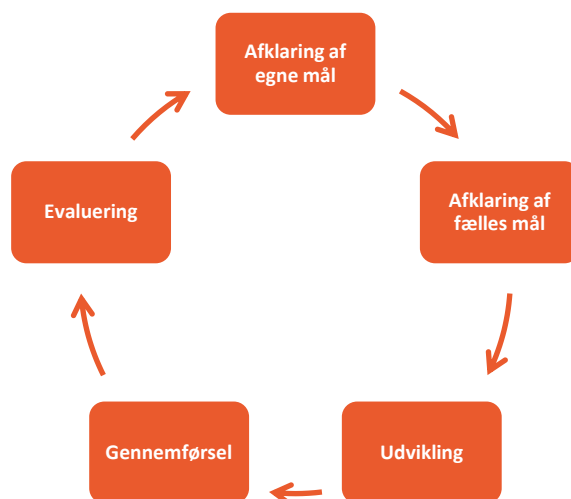
”Partnerskaber er en pædagogisk ramme, som virksomheden og skolen bliver enige om. Partnerskabet indgås med en skriftlig aftale, der bør være underskrevet af lederen af virksomheden og skolelederen, og er gensidig således, at både virksomhed og skole bidrager”
(Partnerskabsguide, Assens Kommune og Herning Kommune)

Den anden publikation, der indeholder en definition af begrebet partnerskab, er ligeledes en partnerskabsguide, udgivet af Favrskov Kommune. Her står skrevet:

”Der er flere måder at indgå samarbejder på. Nogle samarbejdsaftaler er af løs karakter eksempelvis mellem en lærer og en foreningsrepræsentant. Andre er skriftliggjorte formelle partnerskabsaftaler mellem skolens og virksomhedens, foreningens eller kulturinstitutionens ledelse” (Partnerskabsguide, Favrskov Kommune)

Den sidste publikation, der har forholdt sig til begrebet partnerskab, er den tidligere omtalte rapport fra Deloitte omkring den åbne skole. Her beskriver Deloitte, hvordan det, der blandt andet definerer et partnerskab, er, at der er én til tre samarbejdsaktører, at man samarbejder om korte eller længerevarende undervisningsaktiviteter, som er koblet til få fags mål, at man samarbejder for et skoleår ad gangen, at der ingen eller få afsatte ressourcer er, samt at der er en høj grad af formalisering (Deloitte, 2014). Ser vi på disse tre definitioner samlet, bliver det tydeligt, at særligt det formaliserede og kontraktmæssige element spiller en stor rolle. Særligt i de to første definitioner, lægges der vægt på, at kontrakter indgås på ledelsesniveau.

Det sidste element i denne gennemgang af sprogbrugen omkring partnerskaber hos andre aktører end skoleverdenen og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer er Intrface. Intrface, der startede som et projekt i 2011, er som tidligere nævnt et vidensfællesskab for gymnasier og museer, der indgår i partnerskaber med hinanden. Ifølge ph.d. Sally Thorhauge, bestyrelsesmedlem i Intrface, er det vigtigste element i et partnerskab, at man udvikler nyt sammen. I Intrface har man desuden beskrevet, hvilke elementer der skal være tilstede i et partnerskab, hvilket illustreres i figuren herunder:

(Model udarbejdet med inspiration fra Intrface.dk)

Som det ses af figuren, indgår mål, udvikling og evaluering som centrale elementer i arbejdet med partnerskaber i Intrface.

Samlede betragtninger omkring sprogbrug

Dette kapitel har vist, at der er mange forskellige måder at definere et partnerskab på, og at der er stor bredde i forskellige aktørers forståelse af, hvad et partnerskab er. Samlet set er der dog særligt tre elementer, der går igen i de forskellige aktørers måder at bruge begrebet partnerskab på. Det, der særligt fremhæves, er:

- Fokus på mål og udbytte
- Gensidig involvering og forpligtelse
- Formalisering

Selvom ovenstående elementer er det, der fremhæves mest, har vi i dette kapitel set, at der stor variation i, hvordan begrebet bruges, og at nogle af disse måder kan afvige fra de opsamlende punkter herover. At der er ikke er overensstemmelse mellem, hvordan forskellige aktører forstår begrebet partnerskab, kan i værste fald betyde, at skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer går ind i samarbejder med forskellige forventninger til, hvad samarbejdet indeholder og går ud på. Derfor er det vigtigt at italesætte, hvad et partnerskab skal indeholde, og hvilke forventninger man hver i sær har til det.

I de kommende kapitler vil vi beskæftige os med, hvordan skoler, kommuner og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer samarbejder i bred forstand. Fra kapitel 2 og frem bruges derfor begrebet samarbejde som bred betegnelse for alle typer samarbejder og partnerskaber.

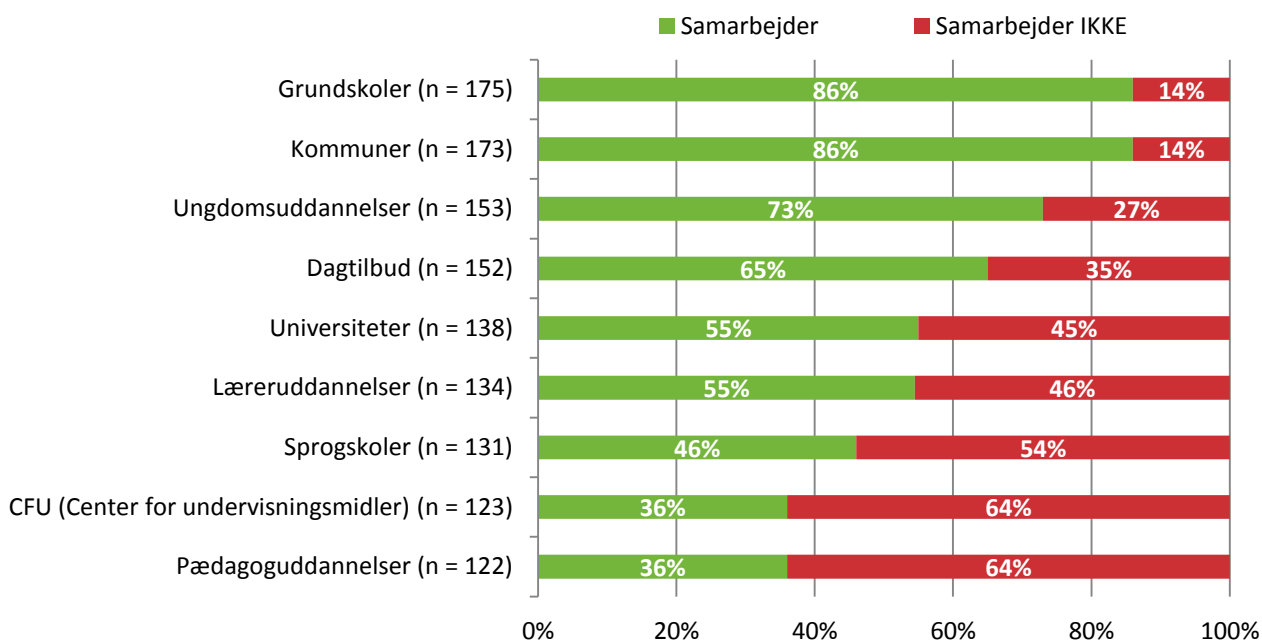
KAPITEL 2: SAMARBEJDER MELLEM SKOLER OG KULTURINSTITUTIONER/EKSTERNE LÆRINGSMILJØER

I dette kapitel beskriver vi, hvordan skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer samarbejder. Både *hvem* der samarbejder med hvem, og *hvad* der samarbejdes om. Vi sætter desuden fokus på, hvem der tager initiativ til at indgå aftaler om samarbejder, og hvordan disse aftaler indgås.

Hvem samarbejder?

Figur 3 herunder viser, hvilke aktører kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer samarbejder med:

Figur 3
Hvilke aktører kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer samarbejder med

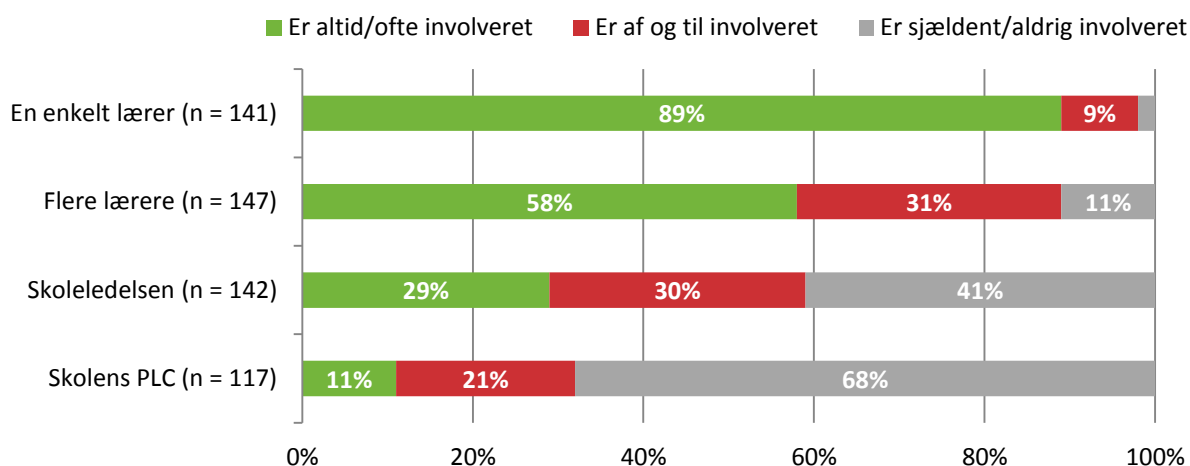
Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskemaer til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Note: Denne tabel er baseret på tallene præsenteret i tabel 26-27 og 61-68, bilag 1.

Figuren viser, at flest af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer samarbejder med grundskoler og kommuner, mens der samarbejdes med ungdomsuddannelser på 73 pct. af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer og dagtilbud på 65 pct. Grundskolen er altså den uddannelsestype, flest kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer samarbejder med, selvom de generelt samarbejder med mange forskellige aktører på forskellige uddannelsesniveauer. Kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer samarbejder i gennemsnit med 5 aktører, og de varierer fra slet ikke at samarbejde med nogen aktører til at samarbejde med alle 9. Herfra beskæftiger vi os kun med samarbejder med grundskoler.

Figur 4 herunder viser, hvilke konkrete personer eller grupper af personer der er involveret i selve samarbejdet mellem kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer og skolerne, dvs. hvem der er inddraget i arbejdet med samarbejdet. Senere i dette kapitel beskriver vi, hvilke aktører der er involveret i selve indgåelsen af *aftalerne* om samarbejdet.

Figur 4
Aktører der er involveret i kulturinstitutionernes/de eksterne læringsmiljøers samarbejder med grundskoler

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskemaer til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.
 Note: Denne tabel er baseret på tallene præsenteret i tabel 17-20, bilag 1.

Figuren viser, hvor ofte de forskellige aktører på skolerne er involveret i samarbejder med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, og det ses, at det typisk er en enkelt lærer eller flere lærere, der er involveret i samarbejdet mellem kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer og grundskoler. Det er ikke overraskende, da lærerne ofte indgår i fx udviklingen af undervisningen eller som pædagogisk ressource.

Det varierer meget, hvor ofte skoleledelsen er involveret i samarbejder mellem skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, hvor 29 pct. af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer angiver, at skoleledelsen ofte eller altid er involveret i deres samarbejder med grundskoler, 30 pct. angiver, at de af og til er involveret, mens 41 pct. angiver, at de sjældent eller aldrig er involveret. Typisk er skolelederne ikke involveret i selve arbejdet i et partnerskab, men i højere grad i indgåelsen af aftalen om samarbejde. Det vil vi som tidligere nævnt, behandle senere i dette kapitel.

Figur 4 bekræfter det billede, Deloitte's rapport tegner: Der er forskel på, hvordan skolernes samarbejder med eksterne aktører er organiseret, og at graden af ledelsesmæssig involvering varierer meget. På de fleste skoler er det en enkelt lærer, der står for samarbejderne uden ledelsesmæssig involvering (Deloitte 2014).

Det kan både være positivt, såvel som det kan være forbundet med udfordringer, at mange samarbejder er koblet op på en enkelt lærer, der tit omtales som en ildsjæl. Det positive er særligt, at en enkelt persons engagement kan være altafgørende for, at et samarbejde kan lykkes i en travl hverdag, hvor andre opgaver også skal prioriteres. Udfordringerne ved at et samarbejde er koblet op på en enkelt lærer er, at

samarbejdet bliver meget sårbart over for ændringer, hvis denne lærer fx vælger at skifte job eller bliver sygemeldt. Når samarbejder kobles op på en enkelt lærer, bindes relationen til kulturinstitutionen/det eksterne læringsmiljø til denne person, og det kan komme til at betyde, at samarbejdet ikke kan fortsætte uden personen. Kunsten bliver at finde balancen mellem at give det personlige engagement og handlekraft plads i en felt, der skal sættes mere i system af andre end den enkelte lærer fx ledelsen. Udfordringer, med at samarbejder kan blive for personafhængige, uddybes i kapitel 5.

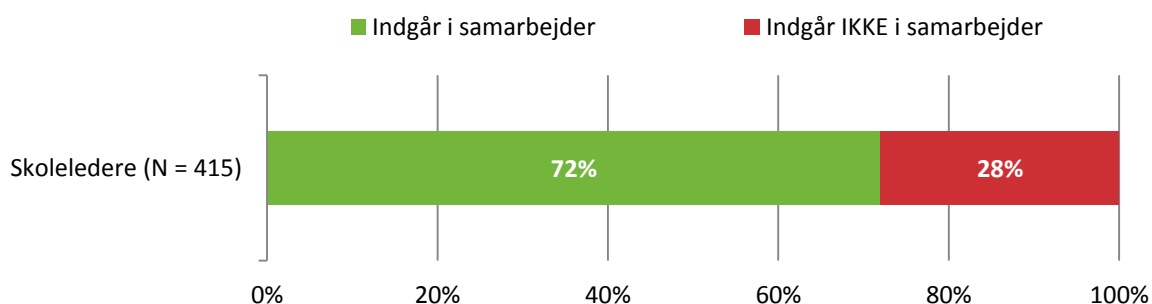
Skolernes PLC er dem, der involveres mindst i samarbejderne mellem skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, hvor hele 68 pct. af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer angiver, at PLC sjældent eller aldrig er involveret i deres samarbejder med skoler. PLCs rolle i skolernes samarbejder vil blive uddybet i kapitel 3.

Hvor mange samarbejder?

Som figur 3 viste, angiver 86 pct. af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer, at de samarbejder med grundskoler. I figur 5 herunder ser vi, hvor mange af skolerne der angiver, at de indgår i samarbejde med en eller flere kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer.

Figur 5

Skoler der indgår i samarbejder med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskemaer til skoleledere, 2015.

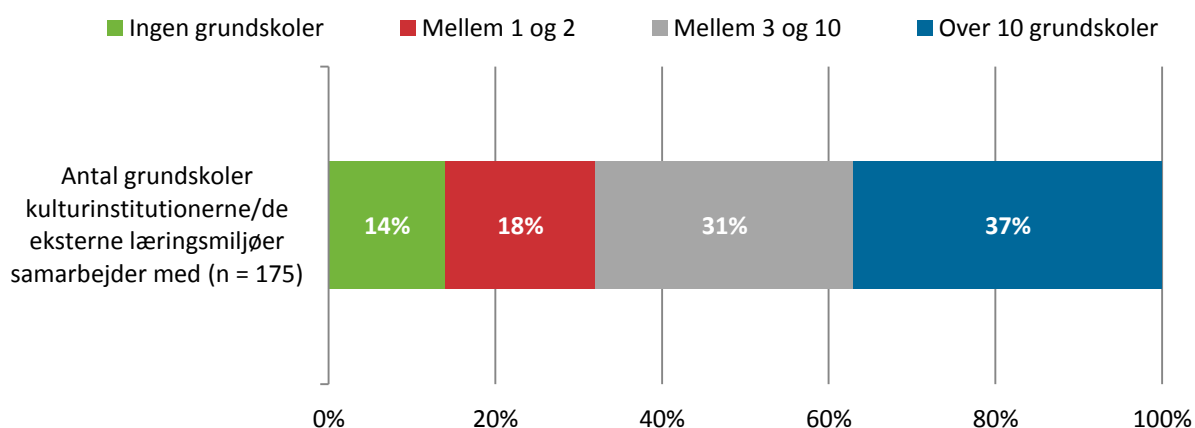
Note: Denne tabel er baseret på tallene præsenteret i tabel 1, bilag 1.

Af figuren ser vi, at godt og vel tre fjerdedele af skolelederne angiver, at deres skole indgår i et eller flere samarbejder med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer. 28 pct. af skolerne indgår ikke i samarbejder med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer. Tallene indikerer, at reformen nogle steder stadig er i gang med at blive implementeret, og at nogle skoler endnu ikke er kommet i gang med at samarbejde med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer.

I figur 6 herunder ser vi, hvor mange grundskoler kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer samarbejder med.

Figur 6

Antal grundskoler som kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer samarbejder med

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskemaer til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.
 Note: Denne tabel er baseret på tallene præsenteret i tabel 26, bilag 1.

Figur 4 ovenfor viser, at der er stor forskel på, hvor mange grundskoler kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer samarbejder med. Hvor 14 pct. af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer ikke har samarbejde med nogen grundskoler, samarbejder 37 pct. med over 10 skoler. En analyse af tallene viser, at den enkelte kulturinstitution/eksterne læringsmiljøes skoletjenestes størrelse ikke har betydning for antallet af grundskoler, der samarbejdes med.

Hvad samarbejdes der om?

Som vi så af folkeskoleloven, kan samarbejder bidrage til opfyldelsen af folkeskolens formål og mål for folkeskolens fag og obligatoriske emner (Undervisningsministeriet, 2013). I loven er det ikke beskrevet, hvordan samarbejderne skal bidrage til opnåelsen af disse mål. I figur 7 ser vi, hvilke opgaver skolerne og kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer samarbejder om. Resultaterne stammer fra spørgeskemaundersøgelsen blandt kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer.

Figur 7

Opgaver kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer samarbejder med skoler om

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskemaer til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.
Note: Denne tabel er baseret på tallene præsenteret i tabel 42-54, bilag 1.

Vi ser af figuren, at kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer samarbejder med skoler om en lang række opgaver. De fleste af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer (82 pct.) samarbejder med

skoler om udvikling af nye undervisningstilbud, dvs. om undervisning kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer kan bruge i forbindelse med deres daglige drift. Et eksempel på et sådant samarbejde ser vi på Den Blå Planet, der samarbejder med Frederiksberg Kommune:

Samarbejde mellem Den Blå Planet og Frederiksberg Kommune

Den Blå Planet har i samarbejde med Frederiksberg Kommune og en række af kommunens lærere udviklet et undervisningstilbud, der er skræddersyet til udskolingsklasser på Frederiksberg Kommunes folkeskoler. Gennem arbejdet med vand og levende dyr er målet, at undervisningstilbuddet skal styrke elevernes kompetencer og kvalificere dem til den nye fællesfaglige naturfagsprøve i biologi, fysik/kemi og geografi. Det udviklede undervisningstilbud er blevet testet på fire test-klasser, og herefter kan alle skolerne fra kommunen gratis benytte undervisningstilbuddet. Der er stor valgfrihed i, hvor stort arbejde klassen vil lægge i forløbet før og efter besøget, idet der til undervisningstilbuddet er udviklet en række opgaver, som eleverne kan arbejde problemorienteret med på skolen.

79 pct. af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer samarbejder med skoler om at teste undervisningstilbud. En lærer fortæller her, hvordan hun i forbindelse med et samarbejde med en kulturinstitution/eksternt læringsmiljø, har indgået i en test af et undervisningstilbud med sin klasse:

"Her på min skole har vi en enkelt gang haft en session, hvor jeg havde en klasse med hen i det der virtuelle rum. Det var så ikke en decideret undervisning endnu. Det var simpelthen en afprøvning af, hvordan fungerer teknikken: Kan hun [den eksterne underviser] høre, når der er flere elever, der taler, og hvor meget generer blæsevejret ude på marken elevernes opfattelse af det, hun fortæller" (Lærer, Region Sjælland)

Eksemplet viser, hvordan kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer bruger klasser til at afprøve undervisningstilbud, de har udviklet, for at sikre, at alt fungerer som det skal. 71 pct. af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer angiver, at de samarbejder med skoler om fælles planlægning af undervisningsforløb, der både foregår på en skole og på kulturinstitutionen/det eksterne læringsmiljø. Museum Vestsjælland har et sådan samarbejde med Pedersborg skole:

Samarbejde mellem Museum Vestsjælland og Pedersborg Skole

Museum Vestsjælland arbejder med flere forskellige partnerskabskonstellationer. Et af disse partnerskaber er med Pedersborg Skole, som startede tilbage i 2010, hvor museet siden samarbejdets begyndelse har fulgt den samme årgang. Herudover er der kommet yderligere to årgange til samarbejdet. Et typisk forløb er bygget op over flere undervisningsdage i løbet af hvert skoleår. Museet er ude på skolen én dag og undervise, herefter kommer eleverne ind på museet eller ud i kulturlandskabet, hvorefter de til sidst laver en udstilling eller fernisering sammen. De mellemliggende dage, hvor museet ikke underviser klasserne, arbejder de selvstændigt med forløbet, der ligger op til det næste møde mellem museet og eleverne. Forløbet er udviklet og koordineret mellem museets underviser og skolens lærerteam, og skoleårets samarbejde rundes af med en samlet evaluering.

40 pct. af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer angiver, at de samarbejder om at udvikle lærerkurser. Det gør man blandt andet i Sagnlandet Lejre i forbindelse med et samarbejde med Lejre Kommune:

Samarbejde mellem Sagnlandet Lejre og Lejre Kommune

Sagnlandet Lejre og Lejre Kommune har indgået en samarbejdsaftale, hvor kommunen har købt undervisningstilbud til kommunens folkeskolars elever samt fri adgang til Sagnlandet i hverdagene. Derudover afholder Sagnlandet lærerkurser for lærerne i kommunen, så de kan lære at bruge Sagnlandet i deres undervisning.

Kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer samarbejder også med skolerne om at udbyde valgfag, det angiver 34 pct. Nikolaj Kunsthal har et sådan samarbejde med en række grundskoler i Københavnsområdet:

Samarbejde mellem Nikolaj Kunsthal og en række grundskoler i Københavnsområdet

Nikolaj Kunsthal har udviklet et valgfag omkring samtidskunst, som de samarbejder med skoler i Københavnsområdet om at udbyde. Valgfaget findes både i en kort og lang version på henholdsvis et halvt og et helt skoleår. Valgfaget afvikles henholdsvis i Nikolaj Kunsthal og på skolerne og involverer både en række af de skiftende udstillinger i kunsthallen samt en professionel kunstner, der åbner sin praksis for eleverne.

42 pct. af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer samarbejder om at udbyde faste besøg for en helt årgang, som fx Arbejdsmuseet og Den Classenske legatskole gør det:

Samarbejde mellem Arbejdsmuseet og Den Classenske Legatskole

Den Classenske Legatskole er venskabsskole til Arbejdsmuseet. Sammen har de udviklet et tilbagevendende undervisningsforløb, der er tværfagligt og handler om det moderne gennembrud og industrialiseringen. Undervisningsforløbet gentages hvert år, og det er fast, at skolens to 8. klasser i løbet af tre uger undervises på museet suppleret med undervisning på skolen. Den sidste uge afsluttes det samlede forløb på museet, når 8. klasserne underviser 7. klasserne. I denne proces vælger eleverne selv, hvilket indhold koblet til emnet, som de vil undervise i, ligesom de selv tilrettelægger undervisningsformen.

En mindre udbredt måde at samarbejde på, som cirka en fjerdedel af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer gør, handler om samarbejde om tværgående indsatser i kommunen. Et eksempel herpå er den trafikundervisning, der bliver udbudt på Teknisk Museum:

Samarbejde mellem Teknisk Museum og en lang række kommuner

Teknisk Museum samarbejder med Nordsjællands Politi, Rådet for Sikker Trafik, samt en lang række kommuner om at udbyde trafikundervisning til 3., 4. og 5. klasser. Udover et indblik i trafikens udvikling gennem tiden er der fokus på cyklens indretning, korrekt adfærd i trafikken, og så skal eleverne i 3. og 4. klasse gennemføre "Den lille cyklistprøve". Museets undervisere står for den praktiske del samt for undervisningen på museet.

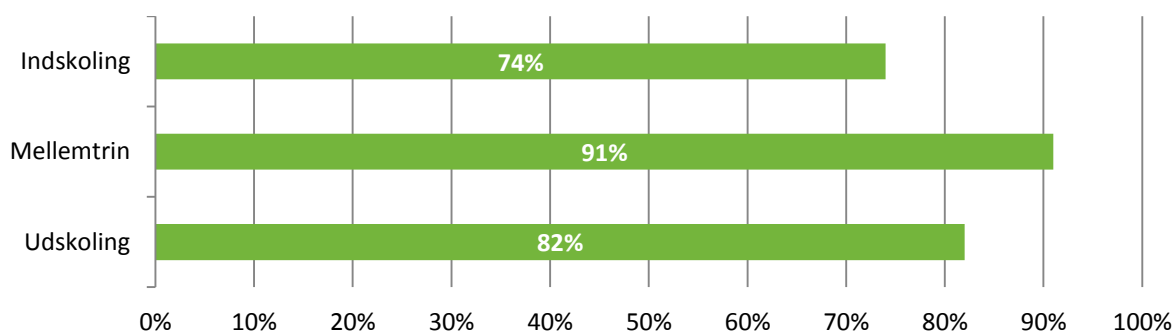
Figur 7 og de mange eksempler på samarbejder viser, hvilke opgaver der kan samarbejdes om, når skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer indgår samarbejde, men udgør ikke en udtømmende liste. Som det ses af eksemplerne, kombineres flere af arbejdsopgaverne ofte i et enkelt samarbejde, ligesom der kan samarbejdes på helt andre måder, end det er præsenteret i figuren. For eksempel viser interviewene med undervisningsansvarlige fra kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, at der bl.a. samarbejdes om at lave udstillinger, at eleverne skal formidle til andre, at inddrage elevernes fritid og forældre og at udvikle

undervisning, der har tilknytning til arbejde, der udføres af andre ansatte på museet end dem, der har med undervisning at gøre, det kunne for eksempel være en tømrer eller en konservator.

Som vi så i figur 4, er det også forskelligt, hvilke personer på skolerne der er involveret i samarbejderne, hvilket blandt andet kan være påvirket af de konkrete opgaver, der samarbejdes om. På samme måde kan de opgaver, der samarbejdes om, være medvirkende til at påvirke, hvilke personer der bliver udvalgt til eller selv vælger at indgå i et samarbejde.

Figur 8 nedenfor viser, hvilke af grundskolens klassetrin der indgår i kulturinstitutionernes/de eksterne læringsmiljøers samarbejder med grundskoler:

Figur 8
Hvilke af grundskolens klassetrin, der indgår i kulturinstitutionernes/de eksterne læringsmiljøers samarbejder

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskemaer til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Note: Denne tabel er baseret på tallene præsenteret i tabel 60, bilag 1.

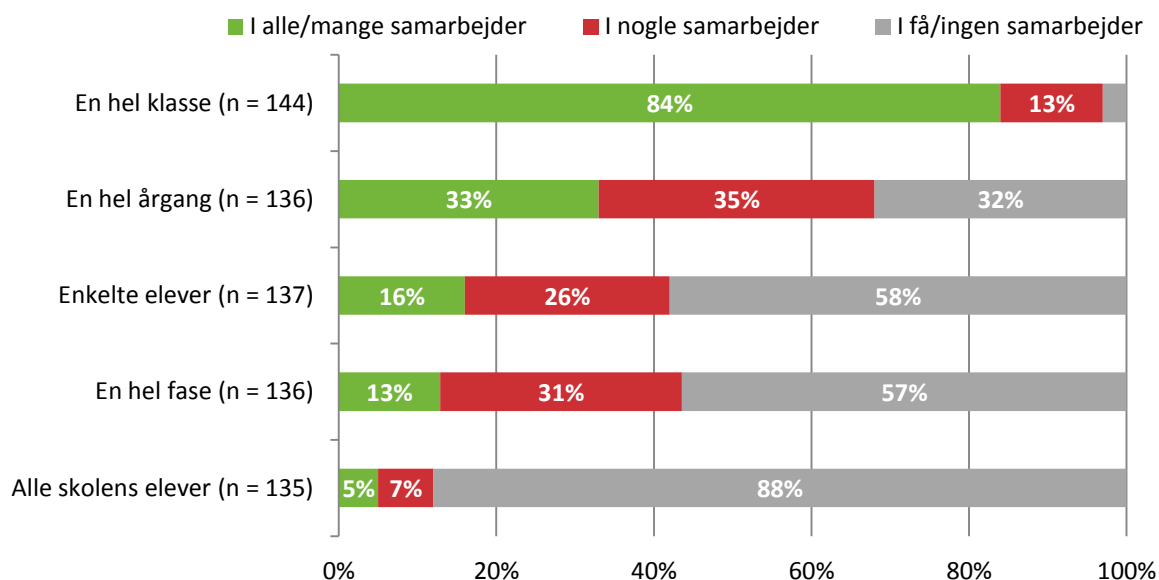
Note: Respondenterne havde mulighed for at afgive flere besvarelser til dette spørgsmål.

Figuren viser, at de tre klassetrin er involveret i samarbejder på rigtig mange af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer, og næsten alle kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer (91 pct.) har samarbejder med grundskolen, der involverer mellemtrinnet. Selvom der ikke er nævneværdige forskelle mellem de tre klassetrin, er indskoling det trin, der indgår i samarbejder med den mindste andel (74 pct.) af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer. En analyse af besvarelserne viser, at 59 pct. af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer samlet set i deres samarbejder med grundskoler har involveret alle tre klassetrin.

Figur 9 herunder viser, hvilke elevgrupper der indgår i kulturinstitutionernes/de eksterne læringsmiljøers samarbejder med grundskoler:

Figur 9

Elevgrupper der får udbytte af kulturinstitutionernes/de eksterne læringsmiljøers samarbejder med grundskoler

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskemaer til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Note: Denne tabel er baseret på tallene præsenteret i tabel 21-25, bilag 1.

Note: Med fase menes de faser grundskolen er inddelt i Indskoling, mellemtrin eller udskoling.

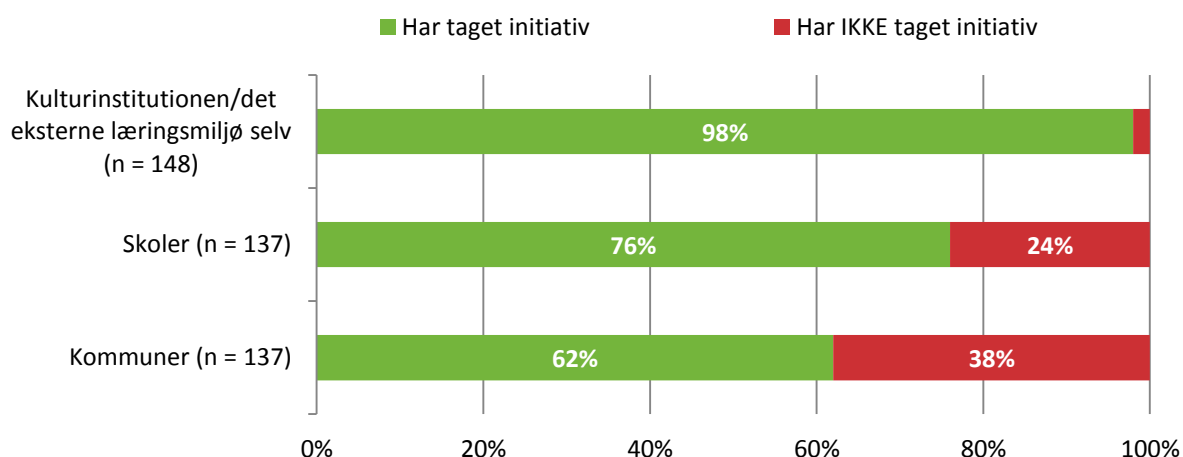
Af figuren ser vi, at det er mest udbredt, at en hel klasse eller en hel årgang er involveret i et samarbejde mellem skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, mens alle skolens elever meget sjældent er udgangspunktet for et samarbejde.

Hvem tager initiativ til at samarbejde?

Som vi skal se i kapitel 4, angiver 75 pct. af skolecheferne, at deres kommune tager initiativ til alle eller nogle af skolernes samarbejder. Dette billede nuanceres i nedenstående figur, der viser, at næsten alle kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer oplever, at det er dem selv, der tager initiativ til samarbejder, mens færre oplever at skolerne og kommunerne tager initiativ til samarbejderne.

Figur 10

Aktører der har taget initiativ til kulturinstitutionernes/de eksterne læringsmiljøers samarbejder med grundskoler

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskemaer til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.
 Note: Denne tabel er baseret på tallene præsenteret i tabel 28-30, bilag 1.

Vi ser i figuren ovenfor, at 98 pct. af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer angiver, at de selv tager initiativ til samarbejder med skoler, mens 76 pct. angiver, at skolerne tager initiativ, og 62 pct. angiver, at kommunerne tager initiativ. Figuren viser os, at kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer oplever variation: De tager både selv initiativ og oplever også, at skolerne og kommunerne kan komme med tilbud om samarbejder. Dette underbygges af interviewene med undervisningsansvarlige på kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, der giver udtryk for, at der er stor forskel på, hvor stort initiativet er fra skolerne:

"Der er nogle skoler, der er meget aktive, og så er der nogle, hvor jeg synes, jeg har fornemmelsen af, at de bare slet ikke kan magte det [at indgå samarbejde]"
 (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

Nogle undervisningsansvarlige oplever en stor interesse fra skolerne for at indgå samarbejde:

"Altså, jeg synes, at folk umiddelbart er meget interesserede i at samarbejde. Altså, de tænker, at vi har noget godt at komme med. Der er meget motivation og meget interesse. Jeg synes ikke, at det er svært at få fat i nogen, der gerne vil samarbejde"
 (Undervisningsansvarlig, eksternt læringsmiljø på Sjælland)

Andre har ikke oplevet initiativ fra skolerne:

”Der er ikke nogen parter, der er opsøgende [i forhold til at indgå samarbejder]. Hvis ikke vi selv var opsøgende, så ville der ikke ske noget. Det er lidt bemærkelsesværdigt”
(Undervisningsansvarlig, eksternt læringsmiljø på Sjælland)

Der varierer altså meget, hvordan initiativet fra skolerne opleves på kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer. I afsnittet herunder beskrives, hvordan aftaler om samarbejder mellem skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer indgås.

Hvordan indgås aftaler om samarbejde?

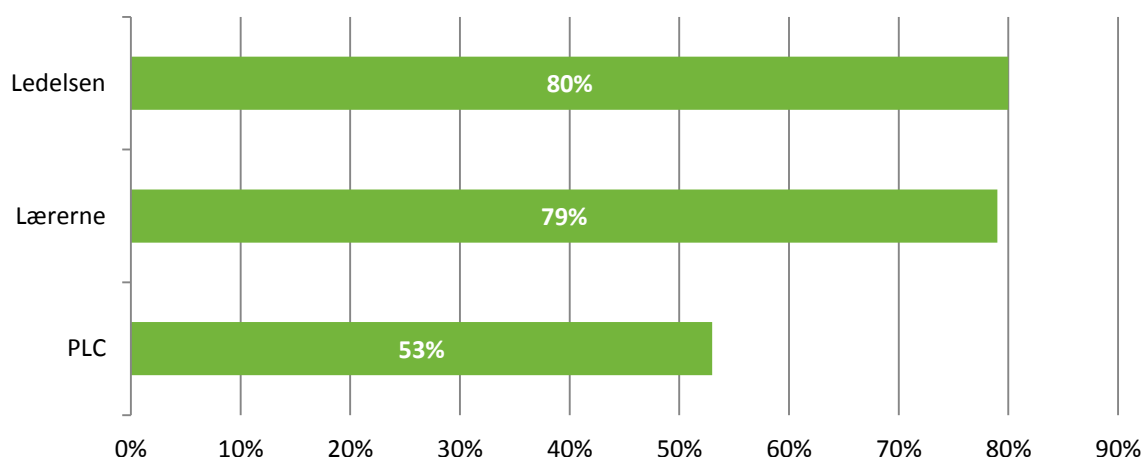
Interviewene med undervisningsansvarlige på kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer viser, at aftaler om samarbejder indgås på mange forskellige måder, typisk enten som en mundtlig aftale, som en uformel skriftlig aftale (fx på mail eller som et mødereferat), eller som en kontrakt. I dette afsnit beskriver vi, *hvem* der indgår disse samarbejdsaftaler, *hvad* aftalerne bruges til, og *hvilke* udfordringer de oplever i forbindelse med indgåelsen af aftaler om samarbejder.

Hvem indgår aftaler?

Figuren nedenfor viser, hvem på skolerne der er involveret i at indgå samarbejder med kulturinstitutioner og andre eksterne læringsmiljøer.

Figur 11

Hvem på skolerne der står for at indgå samarbejder med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer (N = 281)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til skoleledere, 2015.

Note: Denne tabel er baseret på tallene præsenteret i tabel 2, bilag 1.

Note: Respondenterne havde mulighed for at afgive flere besvarelser til dette spørgsmål.

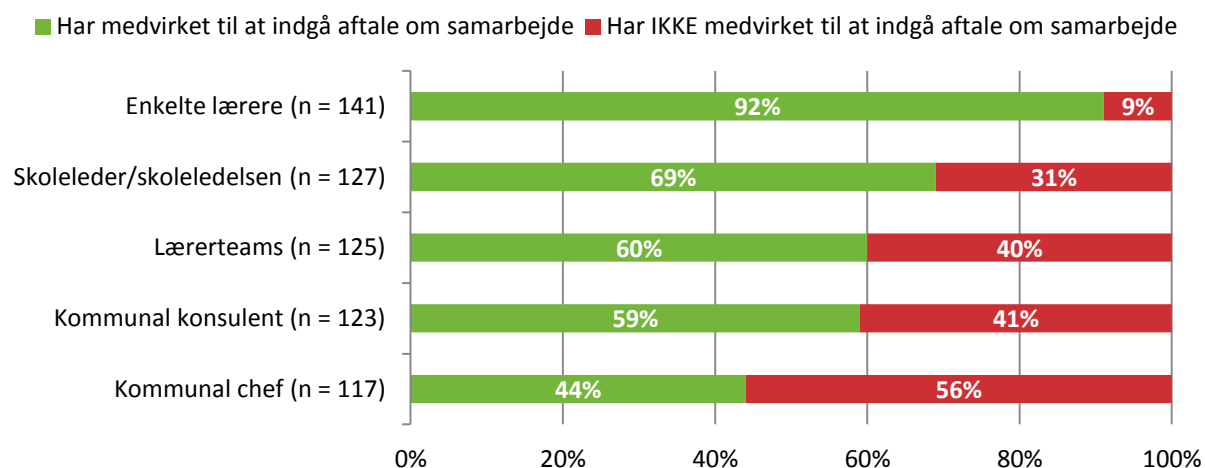
Skolelederne har i deres besvarelse af spørgsmålet haft mulighed for at afgive flere besvarelser, og svarene ovenfor rummer dermed både mulighed for det scenarie, at en skole har flere forskellige samarbejder med forskellige parter, og det scenarie, hvor en skole har alle tre parter involveret i én samarbejdsaftale.

En nærmere analyse af tallene i figuren viser, at 36 pct. af skolelederne angiver, at både ledelsen, lærerne og PLC står for at indgå samarbejdsaftalerne; næstflest (27 pct.) angiver, at det er en kombination af ledelsen og lærerne. Kun 3 pct. anfører, at det alene er PLCs ansvar at indgå disse samarbejder.

Vi har også spurgt kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer, hvem de typisk indgår aftaler med, når de laver samarbejder med skoler. Resultaterne ses i figur 12.

Figur 12

Hvem kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer har indgået aftaler om samarbejde med

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskemaer til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Note: Denne tabel er baseret på tallene præsenteret i tabel 55-59, bilag 1.

I figur 12 ser vi, at lærere skiller sig ud, mht. når der i praksis bliver indgået aftaler om samarbejder (både skriftlige og mundtlige), oftest er en enkelt lærer. Tidligere i dette kapitel så vi, at det også typisk er en enkelt eller flere lærere, der er involveret i selve det praktiske og pædagogiske arbejde ved samarbejdet med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, hvilket vidner om, at lærere både er inddraget i indgåelse af aftaler såvel som at indgå i selve arbejdet.

Vi så også tidligere, at skolelederne typisk ikke er involveret i selve arbejdet i et partnerskab, og figur 12 viser, at de oftere er medvirkende i indgåelsen af aftalen om samarbejde.

Udover de aktører, der er vist i figur 12, viser interviewene med undervisningsansvarlige, at nogle kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer også indgår aftaler om samarbejde med fx skolens souschef, reformkoordinator, PLC eller lignende.

Hvad bruges aftalerne til?

Interviewene viser, at der kan være mange forskellige formål med at lave en aftale om et samarbejde, hvilket også afhænger af, om aftalen indgås mundtlig eller skriftligt. Dels kan aftaleindgåelsen være en anledning til at reflektere over og tale om, hvad samarbejdet skal gå ud på, og dels kan aftalerne bruges til at holde hinanden op på elementerne i aftalerne. For skriftlige aftaler gælder det særligt, at de ofte udarbejdes og bruges, når der er økonomi i samarbejdet. En skriftlig aftale kan for eksempel bruges som bilag til en regning, der skal sendes, eller til en ansøgning om midler til et samarbejdsprojekt. Økonomi og skriftlige aftaler er med andre ord tæt forbundne.

"En kontrakt er noget, vi bliver nødt til at have for at kunne vedlægge det som bilag, når vi sender regningerne" (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

Skolerne kan desuden bruge skriftlige aftaler til at dokumentere, at de indgår i samarbejde med en kulturinstitution/eksternt læringsmiljø:

"Det vigtige [for skolen] er at få underskriften på papiret, så man kan sende den ind til kommunen og sige: 'Nu har vi en aftale'" (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

Hvilke udfordringer er forbundet med at indgå aftaler?

Interviewene med undervisningsansvarlige på kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer viser, at indgåelse af aftaler om samarbejder kan være forbundet med en del vanskeligheder. Udfordringen for samarbejdsaftaler, der ikke er skrevet ned, er, at de nemt kan løbe ud i sandet, men når kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer indgår kontrakter med skoler eller kommuner for at sikre at dette ikke sker, oplever de ligeledes en række udfordringer. Kontrakter udgør med andre ord både en fordel i et samarbejde såvel som en udfordring.

For det første kan det være en svær opgave at udarbejde en god kontrakt, og det kan tage lang tid, både fordi det kan være en langvarig proces at blive enige om indholdet, og fordi det kan tage tid at finde ud af, hvordan en kontrakt udarbejdes. Fordi de færreste samarbejder ligner hinanden, kræver de ofte en skræddersyet kontrakt, der ikke bare kan være en kopi af en kontrakt, der er blevet brugt i et tidligere samarbejde. Arbejdet med at udarbejde en kontrakt pålægges ofte kulturinstitutionen/det eksterne læringsmiljø, og det kan være en udfordring, hvis man ikke har erfaringer med at udarbejde kontrakter:

"Det er mig, der har lavet kontrakten til dem [kommunen], og jeg er jo biolog og ved ikke særlig meget om jura eller kontrakter i det hele taget. Men nogen skulle jo ligesom gøre det. Og kommunen ville gerne have, at vi gjorde det" (Undervisningsansvarlig, eksternt læringsmiljø på Sjælland)

Den anden udfordring, vi vil fremhæve, handler om, at det kan være svært at afgøre, hvem der er den rigtige til at skrive under på kontrakten. Der kan både være argumenter for at inddrage ledelsesniveau såvel som lærerniveau:

Argumenter for at inddrage ledelsen eller skolens overordnede niveau kan være at sikre forankring på skolen, og for at sikre at det prioriteres, at lærerne skal have tid til at indgå i samarbejdet:

"I bund og grund så handler det om, at man skal ind og have fat i skoleledelsen, der rent faktisk giver lærerne fri til, at de har lidt mere rum til at gøre de her samarbejder" (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

En undervisningsansvarlig fortæller her, hvordan det opleves som en fordel, at kulturinstitutionens ledelse involveres i samarbejdskontrakten:

"Det skaber en synlighed i organisationen om, hvad det er man laver, og det gør, at ledelsen tager medejerskab. Altså vores direktør skrev under, og så skrev han ud til skolelederen, at han ville benytte lejligheden til at sige tak for et godt samarbejde, og at han var meget glad for det. Det er også en meget vigtig signal-værdi, at museets ledelse ved, hvad der foregår"
(Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

På den anden side kan der være argumenter for det modsatte og for at holde det på lærerniveau:

Jo længere vi rykker op i administrativt niveau, jo mere langt fra den virkelighed, det handler om, bliver det. Og jo mindre forankret bliver det i den virkelighed, det handler om"
(Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

Når der indgås aftaler om samarbejder, handler det således om at finde en balance mellem ledelsesmæssig forankring og lærerengagement. Udfordringer med at samarbejder bliver for personafhængige, bliver udfoldet yderligere i kapitel 5 omkring udfordringer ved samarbejder.

Der kan ske det i et samarbejde, at man glemmer at indgå en kontrakt, hvis hverken kulturinstitutionen/det eksterne læringsmiljø eller skolen er opmærksomme på at indgå en. I nogle tilfælde kan det også handle om, at man ønsker at være forsigtig med at foreslå at lave en kontrakt:

"Hvis du stiller op med det helt store skrivesels- og kontraktarsenal på første dag, så kan du også skræmme nogen væk. Man skal jo heller ikke overgøre bureaukratiet bare for at have et bureaukrati, men det skal være for at kridte nogle baner op i forhold til, hvad er jeres ansvar, og hvad er vores ansvar. (...) Der skal være en eller anden form for fortrolighed og en helt naturlig stolen på hinanden i udgangspunktet. Og det er ikke en måde at skabe fortrolighed på, ved at man starter ud med sådan en ægteskabskontrakt" (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

En kontrakt kan også betyde, at engagementet til at deltage forsvinder:

"Der er så mange, der vil noget med lærerne, og aftaler noget med dem. Så hvis lærere er blevet bedt om at gøre et eller andet formelt, så kan det blive et formelt partnerskab. Men det engagement, der skal drive partnerskabet fremad, er der stor risiko for ryger"
(Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

For nogle opleves det kunstigt at skulle indgå en kontrakt, fx når samarbejdet bygger på personlige relationer, eller hvis parterne har samarbejdet tidligere og derfor kender hinanden godt.

I et samarbejde kan man aldrig forsikre sig mod uforudsete hændelser som fx sygdom, heller ikke selvom man har en kontrakt. Det kan skabe udfordringer:

"De [skolen] bakkede ud af det [samarbejdet] 3 uger inden [afslutningen], fordi der kom nogle ting i vejen på skolen af presserende karakter. Men så stod vi jo lige pludselig uden en juleudstilling. Hvad skal man så gøre? Man kan jo ikke sende politiet efter dem eller lægge 10 pct. [af prisen] oven i" (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

KAPITEL 3: PLCs ROLLE I SKOLERNES SAMARBEJDER

I dette kapitel beskriver vi, hvilken rolle PLC kan have i skolernes samarbejder med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer. *Bekendtgørelse om folkeskolens pædagogiske læringscentre* fra 2014 beskriver, at:

Bekendtgørelse for PLC (uddrag):

Bekendtgørelse om folkeskolens pædagogiske læringscentre. I medfør af § 19, stk. 3, i lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 665 af 20. juni 2014, fastsættes:

Opgaver

§ 2. Følgende opgaver varetages af det pædagogiske læringscenter:

(...)

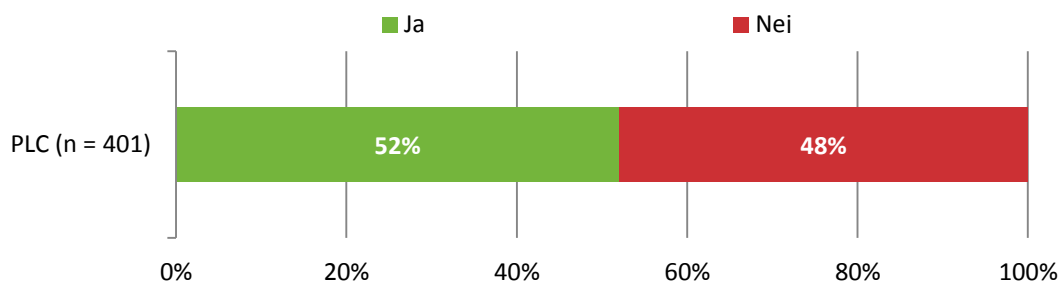
Stk. 2: Inden for lovgivningens bestemmelser, kommunalbestyrelsens mål og rammer og skolebestyrelsens principper træffer skolens leder beslutning om, i hvilket omfang følgende opgaver varetages som en del af læringscentrets opgaver (...) Understøtte samarbejdet med idræts-, kultur- og foreningslivet.

Af bekendtgørelsen fremgår det, at PLC *kan* medvirke til at understøtte samarbejdet med idræts-, kultur og foreningslivet, og at det er op til skolens leder at træffe beslutninger herom. I det følgende undersøger vi, hvilke roller PLCerne spiller i forbindelse med samarbejder med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer.

Figur 13 herunder viser, hvor mange PLCer, der har overblik over, hvilke samarbejder deres skole indgår i.

Figur 13

Har PLC overblik over partnerskaber/samarbejder skolen indgår i

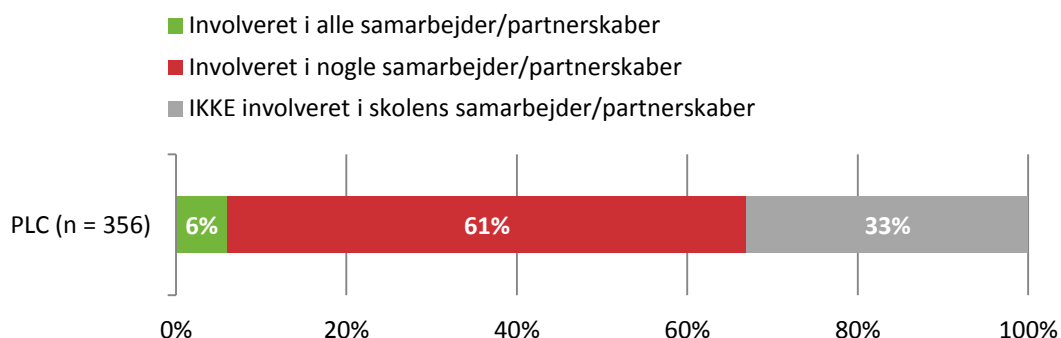
Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskemaer til PLC-ansatte, 2016.

Note: Denne tabel er baseret på tallene præsenteret i tabel 14, bilag 1.

Figuren viser, at cirka halvdelen af de PLC-ansatte vurderer, at deres PLC har overblik over, hvilke samarbejder deres skole indgår i, mens den anden halvdel ikke har. I *Nationalt netværk af skoletjenesters kortlægning "Skolers brug af undervisningstilbud på kulturinstitutioner og eksterne læringsmiljøer"* (2016) så vi, at der er forskel på, hvor meget arbejdet med den åbne skole fylder i landets PLCer, men at det i mange PLCer ikke fylder meget. At godt halvdelen af landets PLCer ikke har viden om de samarbejder, skolen indgår i med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, kan sandsynligvis forklares ved den relativt lille rolle, PLCerne spiller i den åbne skole. Figur 14 herunder viser, hvor udbredt det er, at PLC er involveret i skolernes samarbejder med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer:

Figur 14

PLCs involvering i skolens samarbejder/partnerskaber med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskemaer til PLC-ansatte, 2016.

Note: Denne tabel er baseret på tallene præsenteret i tabel15, bilag 1.

Som vi ser i figuren ovenfor, varierer det en del, hvor meget de enkelte skolers PLC'er er involveret i skolernes samarbejder. Figuren viser, at meget få PLC'er (6 pct.) altid bliver involveret i skolernes samarbejder med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, mens en stor del (61 pct.) er involveret i *nogle* partnerskaber. At over halvdelen af skolernes PLC'er kun er involveret i *nogle* samarbejder, tyder på, at det ikke er klart defineret, hvilken rolle PLC'erne skal spille i denne forbindelse. De resterende 33 pct. af PLC'erne er aldrig involveret i skolernes samarbejder. De skoler, hvor PLC ikke er involveret i skolernes samarbejde, kan man have valgt andre nøglepersoner eller ambassadører til at varetage arbejdet med at lave samarbejder med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer. Det kan også skyldes, at skoleledelsen ikke har defineret samarbejder som en del af PLCs arbejdsområde. En PLC-ansat beskriver her, hvordan det på vedkommendes skoles endnu ikke defineret, hvordan PLC'erne skal bidrage til skolernes samarbejde med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer:

"Opgaverne er endnu ikke defineret, men på sigt bliver det vores opgave"
 (PLC-ansat, Region Hovedstaden)

Figur 15 herunder viser, hvordan PLC'erne konkret er involveret i samarbejder med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, og hvilke roller de kan have i denne forbindelse:

Figur 15

PLCs involvering i samarbejder mellem skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer (n = 222)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskemaer til PLC-ansatte, 2016.

Note: Denne tabel er baseret på tallene præsenteret i tabel 13, bilag 1.

Note: Respondenterne havde mulighed for at afgive flere besvarelser til dette spørgsmål.

Vi ser af figuren, at flest PLC'er (68 pct.) bidrager til samarbejder mellem skolen og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer ved at agere tovholder, mens 55 pct. angiver, at de indgår i samarbejderne som en pædagogisk ressource. PLC'erne er altså både involveret som praktisk og pædagogisk ressource, og deres opgaver i samarbejder er dermed mangeartede. En PLC-ansat beskriver her, hvordan PLC er involveret på mange forskellige måder i skolens samarbejder med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer :

"Vores PLC bistår ledelsen i forbindelse med kollegial sparring og vejledning. Enkelte af PLC-medarbejderne har en 'udfarende funktion' og er medspiller i forhold til eksterne samarbejdspartnere i den åbne skole. Men ledelsen har den overordnede koordinerende funktion og laver aftalerne omkring eventuelle partnerskaber" (PLC-ansat, Region Syddanmark)

44 pct. af de PLC-ansatte angiver, at skolens PLC varetager kontakten til de kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer skolen indgår i samarbejde med. En undervisningsansvarlig beskriver her, hvordan PLC bruges som kontakten ind til skolen på vedkommendes kulturinstitution:

"Vi har ikke en skriftlig kontrakt, men en meget stærk mundtlig aftale via PLC'erne" (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

24 pct. af de PLC-ansatte angiver, at de identificerer samarbejdsmuligheder på skolens vegne. Deloitte viste i deres rapport fra 2014, at skoleledere og lærere ikke nødvendigvis har et overblik over samarbejdsmulighederne i lokalsamfundet (Deloitte 2014), og her kunne PLC eventuelt spille en rolle ved at skabe overblik på vegne af skolen.

Læs mere om PLCs rolle i den åbne skole i kapitel 2 i kortlægningen "Skolers brug af undervisningstilbud på kulturinstitutioner og eksterne læringsmiljøer" (Nationalt netværk af skoletjenester, 2016).

KAPITEL 4: KOMMUNERNES ROLLE I SKOLERNES SAMARBEJDER

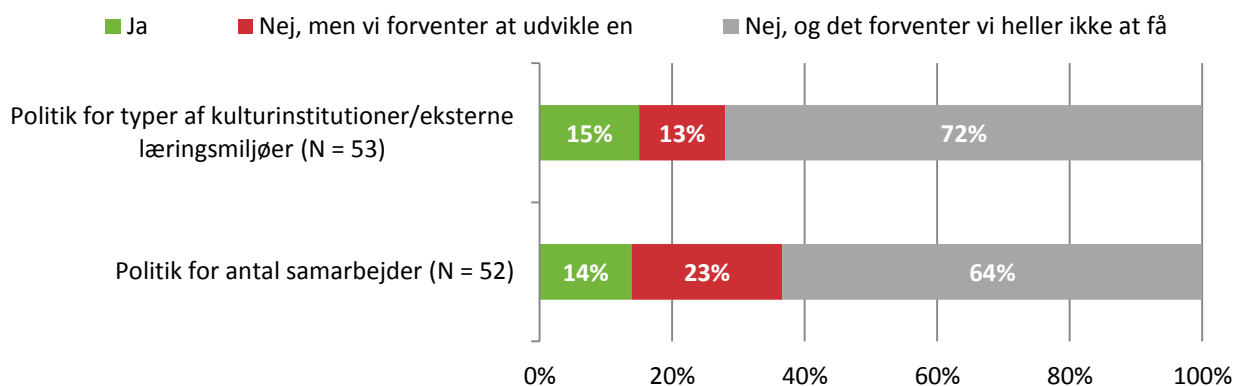
I dette kapitel beskriver vi kommunernes rolle i skolernes samarbejder med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer.

Deloitte har identificeret to modeller for organiseringen mellem kommune og skole i forbindelse med samarbejder: En central model og en decentral model. Den centrale model er karakteriseret ved, at der er afsat ressourcer til central koordinering af samarbejderne, mens den decentrale model er karakteriseret ved, at samarbejderne er organiseret decentralt på skolerne med minimal involvering fra forvaltningen (Deloitte 2014). Denne opdeling finder man også i KLs rapport "Læring i den åbne skole", hvor der ydermere suppleres med en kombi-model, hvor kommunen og skolerne deler arbejdet. Forvaltningen opstiller rammerne, og skolerne etablerer samarbejderne (KL 2015).

I dette kapitel undersøger vi, hvordan kommunerne er involveret i skolernes samarbejder med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer.

Figur 16 herunder viser, hvor mange kommuner der henholdsvis har politikker for *antallet* af samarbejder, deres folkeskoler skal indgå i, og politikker for hvilke *typer* kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, de skal indgå i samarbejde med.

Figur 16
Kommunernes politikker for hvor mange samarbejder deres folkeskoler skal indgå i, og med hvilke kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskemaer til skolechefer, 2016.

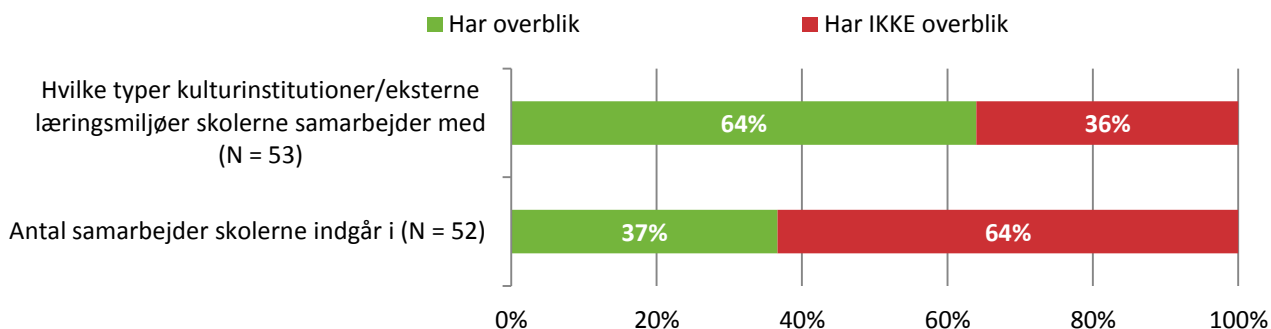
Note: Denne tabel er baseret på tallene præsenteret i tabel 8 og tabel 10, bilag 1.

Figuren viser, at 7 kommuner (svarende til 14 pct.) angiver, at de har en politik for antallet af samarbejder, mens 45 kommuner (svarende til 87 pct.) ikke har en politik. Nogenlunde ligesådan ser det ud i forhold til antallet af kommuner, der har opstillet politikker for, hvilke typer af kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer deres skoler skal indgå samarbejde med. Her angiver 8 kommuner svarende til 15 pct., at de har en politik, mens de resterende 45 kommuner svarende til 85 pct. ikke har.

Figur 17 viser, hvor mange kommuner der har overblik over, hvor mange samarbejder kommunens folkeskoler er involveret i, og med hvem.

Figur 17

Kommunernes overblik over hvor mange og hvilke samarbejder folkeskolerne er involveret i

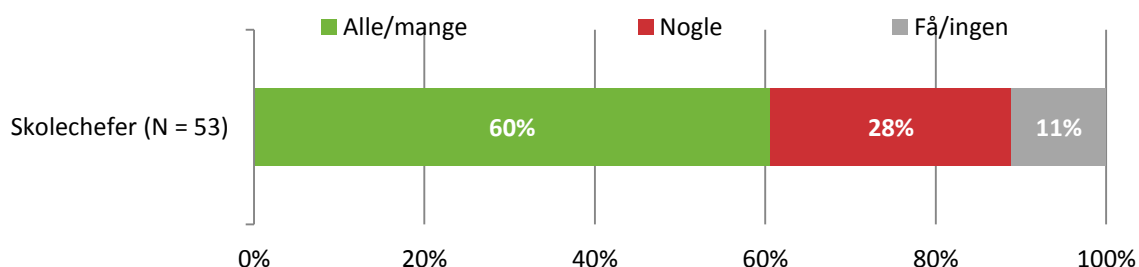
Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskemaer til skolechefer, 2016.

Note: Denne tabel er baseret på tallene præsenteret i tabel 7 og tabel 9, bilag 1.

Figur 17 herover viser, at 19 kommuner (svarende til 64 pct.) ikke har overblik over, hvilke kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer deres folkeskoler indgår i samarbejde med, mens de resterende 37 pct. (19 kommuner) *har* overblik. Hvad angår antallet af samarbejder ser vi, at en mindre andel af kommunerne (37 pct.) har overblik, mens 64 pct. har overblik over hvor mange samarbejder folkeskolerne indgår i. I figur 18 herunder ser vi skolechefernes vurdering af, hvor mange af kommunens folkeskolars samarbejder kommunen er involveret i.

Figur 18

Andel af kommunens folkeskolars samarbejder kommunen er involveret i

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskemaer til skolechefer, 2016.

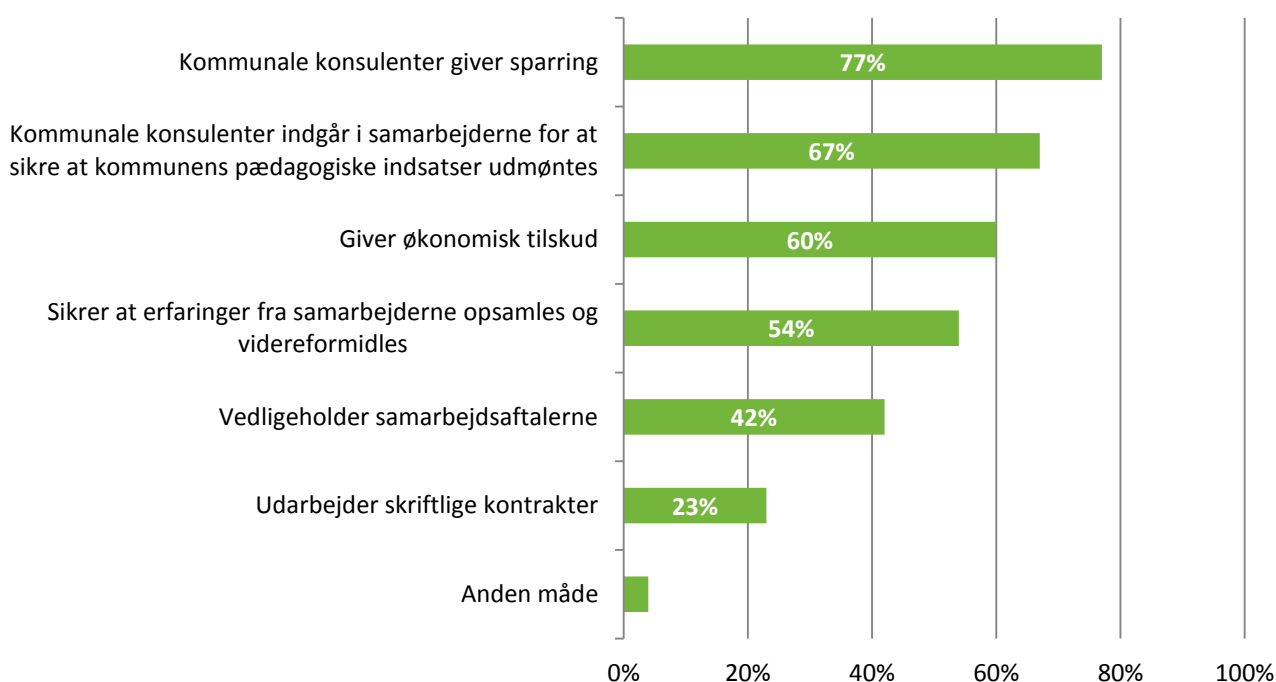
Note: Denne tabel er baseret på tallene præsenteret i tabel 6, bilag 1.

Ovenstående figur viser, at 32 kommuner (svarende til 60 pct.) er involveret i alle eller mange af skolernes samarbejder, mens 15 kommuner (svarende til 28 pct.) er involveret i nogle samarbejder. De resterende 6 kommuner er involveret i få eller ingen samarbejder, herunder er 2 kommuner ikke involveret i nogen samarbejder. Figur 16, 17 og 18 viser samlet set, at der er stor forskel på, hvor meget viden kommunerne har om skolernes samarbejde, hvor ofte de er involveret i dem, og om de har politikker. Samme brogede billede tegner sig i Deloitte's rapport:

"I nogle forvaltninger kender man slet ikke til skolernes samarbejder, mens man andre steder kender til samarbejderne, men ikke er involveret i dem" (Deloitte 2014)

Figur 19 herunder viser, *hvordan* kommunerne er involveret i skolernes samarbejder. I figuren indgår kun de kommuner, der har angivet, at de er involveret i skolernes samarbejder.

Figur 19
Kommunernes involvering i skolernes samarbejder med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer
(N = 48)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskemaer til skolechefer, 2016.

Note: Denne tabel er baseret på tallene præsenteret i tabel 11, bilag 1.

Note: Respondenterne havde mulighed for at afgive flere besvarelser til dette spørgsmål.

Figur 19 viser, at kommunerne er involveret i folkeskolernes samarbejder på mange forskellige måder. I 37 kommuner (svarende til 77 pct.) kan kommunale konsulenter give sparring. I interviewene med ansatte på kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer beskriver en ansat, hvordan det er foregået:

”Jeg var lige startet [på museet], og så skulle jeg ned til sådan et [møde]. Jeg skulle ned og møde og sige goddag til kulturkonsulenten, og så talte vi om åben skole og om muligheder for samarbejdsflader” (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

I dette tilfælde har kommunen taget initiativ til at mødes med en kulturinstitution/eksternt læringsmiljø, mens det lige så vel kan være omvendt. 67 pct. af skolecheferne angiver, at kommunale konsulenter indgår i samarbejderne for at sikre, at kommunens pædagogiske indsatser udmøntes, mens man i 29 af kommunerne (svarende til 60 pct.) angiver, at kommunen giver økonomisk tilskud til skolernes samarbejde. Citatet herunder beskriver, hvordan disse former for involvering kan foregå i et eksternt læringsmiljø:

”Der er fri adgang for hele kommunens skoler, og de har selvfølgelig betalt for det (...). Det er faktisk budgetteret fra kommunen af, fordi man synes, at naturfagsundervisningen er så vigtig, så det vil man gerne prioritere (...). De forpligter sig så på at sidde med i en arbejdsgruppe, som skal udvikle undervisningsforløbet” (Undervisningsansvarlig, eksternt læringsmiljø på Sjælland)

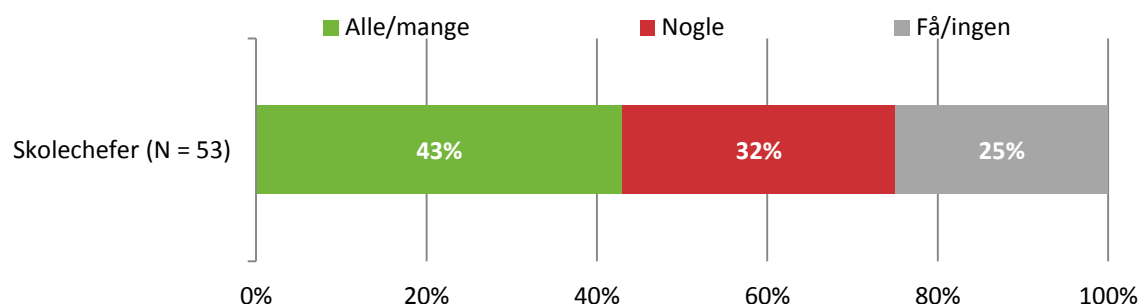

54 pct. af kommunerne sikrer, at erfaringer fra samarbejderne opsamles og videreformidles. Vi så eksempler på det i tabel 1 i kapitel 1 med kommuner som Herning, Esbjerg, Favrskov, København, Køge og Haderslev: De har udarbejdet guides til, hvordan skolerne kan samarbejde med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer.

Figur 20 herunder viser, hvor mange af skolernes samarbejder kommunen har taget initiativ til:

Figur 20

Hvor mange af skolernes samarbejder kommunen har taget initiativ til

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskemaer til skolechefer, 2016.

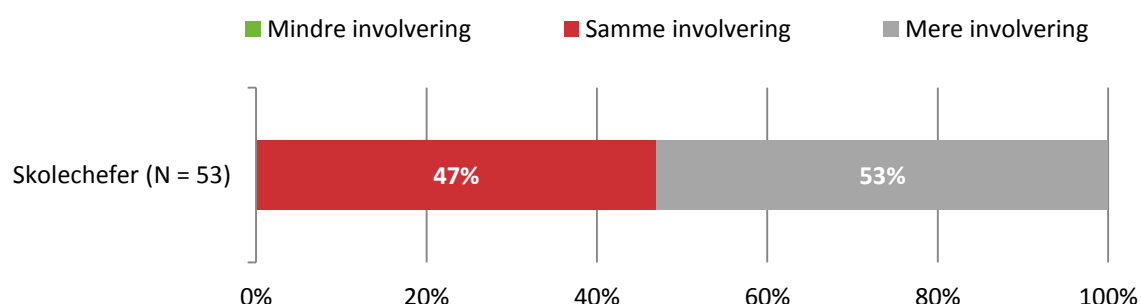
Note: Denne tabel er baseret på tallene præsenteret i tabel 5, bilag 1.

Figur 20 viser, at der er stor forskel på, hvor mange samarbejder kommunen har taget initiativ til. Kun 1 kommune har ikke taget initiativ til nogen af skolernes samarbejder.

Figur 21 herunder viser, hvilke forventninger skolecheferne har til deres kommunes fremtidige involvering i skolernes samarbejde med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer.

Figur 21

Kommunernes fremtidige involvering i folkeskolernes samarbejde med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskemaer til skolechefer, 2016.

Note: Denne tabel er baseret på tallene præsenteret i tabel 4, bilag 1.

Figuren viser, at der ikke er nogen skolechefer, der vurderer, at kommunen vil være mindre involveret i skolernes samarbejder med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, end de har været hidtil, mens 25 kommuner (svarende til 47 pct.) forventer, at graden af involvering vil være den samme fremover. En skolechef beskriver her, hvorfor vedkommende har en forventning til, at kommunen vil være ligeså involveret i folkeskolernes samarbejde med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, som de har været hidtil:

"Skoleforvaltningen faciliterer mange samarbejdsrelationer. Hensigten er på sigt at overdrage dette arbejde til skolerne, når de har kapaciteten hertil. Arbejdet er omfattende. Ved aftaleindgåelse med ekstern samarbejdspartner opstår ind i mellem tekniske og økonomiske udfordringer, som skolerne fortsat skal have hjælp til" (Skolechef, Region Hovedstaden)

En anden skoleleder lægger vægt på, at området er under udvikling, og forventer ligesom 27 andre kommuner (svarende til 53 pct.), at kommunen vil være mere involveret i folkeskolernes samarbejder fremover:

"Det er et område, der er under udvikling. Vi ansætter en konsulent, som skal koordinere mulighederne" (Skolechef, Region Hovedstaden)

Ovenstående eksempel viser en kommune, der vælger at ansætte en konsulent til at varetage åben skoleområdet, hvilket er én af mange måder at være involveret i skolernes samarbejder på. Af figuren ser vi en stor velvilje hos kommunerne, og vi ser ønsker om at være involveret. Bemærk, at det ikke fremgår af figuren, hvor involverede kommunerne er på nuværende tidspunkt, og at nogle af de kommuner, der ønsker samme eller mere involvering, kan være meget lidt involverede på nuværende tidspunkt.

Som vi så tidligere, står der skrevet i lovteksten, at *"Kommunalbestyrelsen fastlægger mål og rammer for skolernes samarbejder"* (Undervisningsministeriet, 2013). Deloitte pointerer, at dette vil medvirke til, at kommunerne vil være mere involveret i fremtiden:

"Det er værd at bemærke, at kommunalbestyrelsen med det nye lovforslag skal sætte mål og rammer for den åbne skole. Det vil alt andet lige kræve en større involvering af den kommunale forvaltning, end det er tilfældet i nogle kommuner i dag" (Deloitte 2014)

Kapitlets resultater indikerer samlet set, at kommunernes involvering i skolernes samarbejder både har karakter af at være central og decentral: Mange kommuner er involverede i skolernes samarbejder og forventer at være det fremover, mens få opstiller politikker for skolernes samarbejder og har overblik over alle skolernes samarbejder.

KAPITEL 5: UDFORDRINGER I FORBINDELSE MED SAMARBEJDER

I dette kapitel beskriver vi, hvilke udfordringer der er forbundet med at samarbejde for både skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer. Deloitte opsummerer i deres projekt fra 2014, hvilke udfordringer de har identificeret ved samarbejde mellem skoler og eksterne aktører:

*”Der kan være forskellige udfordringer forbundet med samarbejder med eksterne aktører. Etablering af samarbejder kræver ofte netværk og gode relationer, og samarbejderne skal vedligeholdes og udvikles. Samarbejder om undervisningen kræver også, at lærerne påtager sig en anden rolle end traditionelt i undervisningen. Der kan endvidere være praktiske udfordringer som udstyr, sikkerhed og forsikringsmæssige forhold, der skal være på plads. Endelig kan der også være interesse modsætninger mellem samarbejdsaktører og skole”
(Deloitte 2014)*

I dette kapitel belyser vi, hvilke udfordringer der i foråret 2016 er forbundet med samarbejder for henholdsvis skolerne og for kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer.

Skolernes udfordringer

For lærerne er det primært tid, der er en udfordring, i forbindelse med at indgå i partnerskaber med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer. Det betyder nogle gange, at lærere, der indgår i samarbejder, må lægge arbejde uden for arbejdstiden for at nå alle deres arbejdsopgaver. En lærer beskriver her den udfordring, tid udgør, når man som lærer indgår i et samarbejde:

”Man er hele tiden presset af at skulle skrive beskeder til forældre og have snakket med nogle elever og have forberedt sig til alle mulige fag dagen efter og et kursus, man skal forberede sig til. Vi er jo i gang med det her synlige læring, så der er simpelthen så utrolig mange ting at skulle overskue i sin lærerhverdag. Og at der så også kommer det [et samarbejde], det er bare rigtig mange bolde at skulle holde i luften og skulle kunne overskue” (Lærer, Region Midtjylland)

Fordi det arbejde, der er forbundet med et samarbejde oftest lægges oven i alle de opgaver, lærerne normalt løser i hverdagen, kan det hurtigt blive en stor opgave.

Udover tid er økonomi også en udfordring, skolerne oplever:

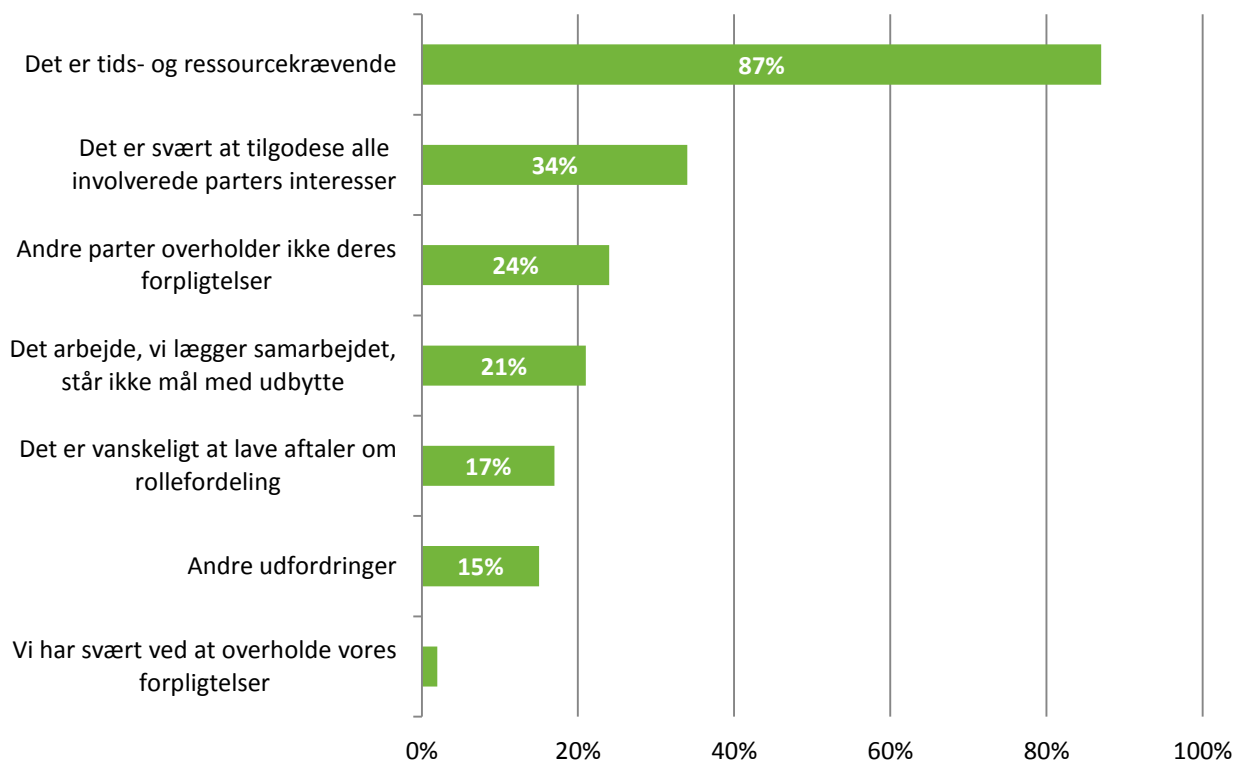
”Jeg håber meget, det bliver nemmere at samarbejde omkring fælles valgfag med skoler og eksterne udbydere. Dog ser jeg økonomien som en kæmpe udfordring” (Skoleleder, Region Hovedstaden)

Kulturinstitutionernes/de eksterne læringsmiljøers udfordringer

På 84 pct. af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer oplever man udfordringer med de samarbejder, man indgår i med skolerne. Hvilke udfordringer disse kulturinstitutioner oplever, ses i figur 22 herunder:

Figur 22

Kulturinstitutionernes/de eksterne læringsmiljøers udfordringer ved samarbejder med grundskoler (n = 112)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskemaer til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Note: Denne tabel er baseret på tallene præsenteret i tabel 41, bilag 1.

Note: Respondenterne havde mulighed for at afgive flere besvarelser til dette spørgsmål.

Figur 22 viser, hvilke udfordringer kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer oplever, når de samarbejder med skoler. Herunder gennemgår vi de største udfordringer der kommer til udtryk i figur 22 samt interviewene med de undervisningsansvarlige.

> DEN PRIMÆRE UDFORDRING ER TID OG RESSOURCER

Figuren viser, at den primære udfordring kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer oplever ved samarbejder med skoler, er, at de er tids- og ressourcekrævende, hvilket angives af hele 87 pct. af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer. De øvrige udfordringer angives kun af mellem 2 pct. og 34 pct. af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer, og dermed skiller udfordringen med tid og ressourcer sig ud som en udfordring, der opleves af særligt mange. At så mange kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer svarer dette, kan skyldes to ting: Både at det er en udfordring for dem selv, at et samarbejde er tids- og ressourcekrævende, og at de oplever det som en udfordring at arbejde sammen med skoler, når samarbejdet kræver mere tid og flere ressourcer, end skolerne har.

En undervisningsansvarlige beskriver her, hvilken betydning det har, at skolerne mangler tid og økonomiske ressourcer til samarbejder:

"På nogle skoler siger de [om samarbejder]: 'Det skal vi nok finde ud af, det kan godt lade sig gøre' og på andre skoler: 'Nej, det har vi ikke penge til, eller det har vi ikke tid til'"
(Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

I selve samarbejderne opleves lærernes manglende tid også som en udfordring:

"Jeg kunne mærke, at lærerne de havde virkelig travlt og ikke noget tid overhovedet, og de skulle virkelig kæmpe for at få tid fra ledelsen til at bruge til møder med mig"
(Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

På kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer er tid også en udfordring, særligt fordi man som kulturinstitution/eksternt læringsmiljø lægger ekstra meget arbejde i samarbejder:

"Altså det [samarbejde] er tidskrævende. Når der er tre klasser, er det jo lynhurtig også tre formiddage, der er gået med det. Altså, man kan også sige, når det er dem [samarbejdsklasser], så går jeg heller ikke så meget op i, nu har de været her i en time. Så tænker jeg tit, så er det indtil, vi bliver færdige" (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

Interviewene med undervisningsansvarlige viser også, at kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer, bruger meget tid på fx planlægning, kommunikation med skolerne og kontraktsskrivning. Udover tid opleves manglende økonomiske ressourcer også som en udfordring:

"I teaterbranchen og generelt også på museerne er der bare aldrig nogen penge. Der er aldrig nogen penge til at gøre noget" (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

Det kan særligt være en udfordring, hvis den skole, der samarbejdes med, heller ikke har tilstrækkelige økonomiske ressourcer.

> FORVENTNINGER TIL UDBYTTE ER UREALITISK

34 pct. af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer angiver, at de oplever, at det er en udfordring, at det er svært at tilgodese alle involverede parter interesser, når man indgår i samarbejder med skoler. En kulturinstitution har oplevet, hvordan urealistiske forventninger til de eksterne underviseres faglighed kan være en udfordring, når man samarbejder med skoler:

"Mange lærere oplever os, som om vi har nogle didaktiske superkræfter, at vi i et forløb på en time kan nå meget mere af pensum, end de nogensinde selv ville give sig i kast med. Og det oplever jeg lidt som et sted, jeg skal forventningsafstemme, når jeg er i dialog om noget, der kunne gå hen og blive til et samarbejde" (Undervisningsansvarlig, eksternt læringsmiljø)

Disse urealistiske forventninger handler ikke kun om kulturinstitutionens/det eksterne læringsmiljøes didaktiske og faglige evner, men også om deres økonomi:

"Der er rigtig mange, der tror, at vi har usædvanligt mange penge på kulturinstitutionerne. Det kan tage noget tid at gøre klart, at det har vi ikke" (Undervisningsansvarlig, eksternt læringsmiljø)

En anden udfordring ligger i, når kulturinstitutionen/det eksterne læringsmiljø ikke får det udbytte, de ønsker af det samarbejde, de indgår i. En undervisningsansvarlig fortæller her, hvordan der nok var et positivt udbytte af samarbejdet i form af flere besøgende, men det var blot ikke det, der oprindeligt var succeskriteriet for selve samarbejdet:

"I nogle af de første partnerskaber, jeg var med til at lave, der var jeg for service-orienteret, kan jeg godt mærke. Vi fik en masse elever ud, men jeg fik egentlig ikke så meget ud af det, udover at vi fik en masse elever, der kom igennem og brugte vores undervisning" (Undervisningsansvarlig, eksternt læringsmiljø)

> FORPLIGTELSE BLIVER IKKE OVERHOLDT

24 pct. af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer oplever, at det er en udfordring, at andre parter, fx kommunen eller den skole, der samarbejdes med, ikke overholder deres forpligtelser. En undervisningsansvarlig beskriver her en meget konkret udfordring:

"Lærerne glemte simpelthen at komme. Der var gange, hvor de ikke dukkede op, og hvor de var så kede af det og brødbetyngede, og bare var så stressede" (Undervisningsansvarlig, eksternt læringsmiljø)

Et andet eksempel er den udfordring, kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer oplever, når det er svært at få tid til at mødes med de lærere, man samarbejder med:

"Flere gange måtte vi simpelthen have ledelsen ind over (...). Og så fik de [lærerne] vikardækning på og mulighed for at holde et møde. Så det var ikke fordi, at ledelsen ikke var lydhør over for det, men det var bare ligesom om, at der virkelig skulle gøres et stort nummer ud af det, før de fik timerne til det" (Undervisningsansvarlig, eksternt læringsmiljø)

> ROLLEFORDDELINGEN I SAMARBEJDET ER VANSKELIG

17 pct. af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer angiver, at det opleves som en udfordring, at det er vanskeligt at lave aftaler om rollefordeling. Det kan både være i forbindelse med selve den undervisning, der gennemføres, eller i forbindelse med de øvrige opgaver, der skal løftes i et samarbejde. En undervisningsansvarlig beskriver en konkret udfordring omkring rollefordelingen i en undervisningssituation her:

”Vi lavede sådan et forløb sidste år, som endte med at være en kæmpe udfordring. Måske mest fordi det var nogle umulige elever, nogle alt for overgearede, forkælede, ressourcestærke unger, der var vant til at få det, som de ville have det, og der var helt klart nogle ting, der blev udfordret, også fordi de lærere, der var involveret, måske ikke var helt skarpe i spyttet, og der var der noget med rollefordelingen, der kom lidt ud af skred”
(Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

Nogle kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer oplever, at udfordringer med rollefordelingen kan være så store, at de har betydning for udbyttet af et samarbejde:

”Hvis det ender med at være vores rolle at skulle sørge for, at der er noget, der ikke bliver smadret, så går det jo ud over det faglige. Det gør det jo” (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

En undervisningsansvarlig beskriver her, hvordan manglende rollefordeling i de øvrige opgaver i samarbejdet ligeledes påvirker udbyttet af undervisningen:

”Det var helt tydeligt, at de [lærerne] ikke vidste, hvad de havde af timer til det [samarbejdet], og de var frustrerede over det, og det gik ud over samarbejdet, fordi vi ikke kunne finde ud af, hvem der skulle stå for hvad. Da vi nåede til december havde vi to undervisningsgange, og både elever og lærere vidste ikke, hvad de skulle lave”
(Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

> SKOLELEDELSEN SKAL BAKKE OP – PÅ DEN RIGTIGE MÅDE

Det er ifølge Sally Thorhauge en vigtig pointe, at ledelsen skal bakke op om et samarbejde for at få det til at fungere:

”Det er rigtig vigtigt, at ledelsen bakker op. Især i de her tider, hvor der er nedskæringer både på skoler og på museer, er det super vigtigt at ledelsen er med, for ellers får lærerne ikke lov til at lave det [samarbejdet]. Så det skal man gøre. Man skal have ledelsen med” (Sally Thorhauge, Interface)

Omvendt kan det dog også opleves som en udfordring, hvis det udelukkende er ledelsen, samarbejdet er aftalt med:

"Det er jo sådan en klassisk udfordring det med, at det [samarbejdet] er noget, ledelsen har sat gang i, men de har måske glemt at tage deres lærere med på råd"
(Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

Det kan dog også skabe udfordringer hvis ikke man har lærerne med på råd inden aftalen om samarbejde indgås:

"De [lærerne] var blevet udpeget til det her [samarbejde] af deres leder, kunne jeg mærke på dem. Det var ikke fordi, at de brændte for det. Så der gik det galt i forhold til, at det var de tovholdere, der sad på lærerplan, som sådan ikke brændte for temaet. Så gik det lidt i vasken" (Undervisningsansvarlig, eksternt læringsmiljø på Sjælland)

Det handler om at finde en god balance med ledelsesmæssig involvering, samt lærerengagement, når man indgår samarbejde.

> SAMARBEJDERNE BLIVER FOR PERSONBÅRNE

En stor udfordring, som kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer oplever, er, at samarbejder med skoler kan blive for personbårne. Det viser sig særligt som en udfordring, hvis disse personer trækker sig ud af samarbejdet:

"Når den gode lærer forsvandt, så forsvandt projektet sådan set også"
(Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

"Der er rigtig mange, der er blevet udskiftet undervejs, og det giver en lidt ustabil proces"
(Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

Sally Thorhauge fremhæver netop denne udfordring i forbindelse med Intraface-partnerskaber, men understreger samtidig at det både er en styrke, såvel som det kan være en svaghed:

"Ligesom med alle mulige andre ting, vi laver her i denne her verden, skal der være nogle folk, der er engagerede. Og det er den store svaghed ved sådan nogle ting, det er både den store styrke og den store svaghed. Det bæres selvfølgelig af nogle personer, det er meget personafhængigt, og det er nogle mennesker, der tror på det, og som synes, det er sjovt. Men det er det som regel, for ellers ville det [partnerskabet] ikke opstå" (Sally Thorhauge, Intraface).

Helt konkret betyder udskiftning af lærere i et samarbejde, at kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer skal samarbejde med helt nye personer, hvilket kan påvirke resultaterne af samarbejdet:

"Der har været lærerskifte, som har gjort, at ham, der var kontaktperson, han er ude, og ham den næste, han reagerer ikke. Og så tabte jeg lidt pusten på det" (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

"Vi prøvede, at vi lavede en aftale med en lærer, og så var det nogle helt andre lærere, vi så [på museet]. Det endte med at blive nogle helt andre fag end de fag, vi egentlig havde tænkt ind i projektet, og så kom det bare lidt skævt af sted, for så var det lige pludselig engelsklæreren, der kom med, og det skulle egentlig have været natur- og tekniklæreren, og

det gør alligevel en forskel" (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

Sally Thorhauge pointerer:

"Det er altid et problem, at når folk rejser, så tager de deres erfaringer med sig (Sally Thorhauge, Interface).

Omvendt kan det dog også være en fordel, når en lærer forlader en skole og tager sine erfaringer med sig, da det kan inspirere andre til at samarbejde med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer på den nye skole.

> KOMMUNIKATIONEN MED SKOLERNE ER KOMPLICERET

En anden udfordring handler om kulturinstitutionernes/de eksterne læringsmiljøers kommunikation med skolerne herunder både lærere og skoleledere.

En undervisningsansvarlig beskriver her sine udfordringer med kommunikationen med den skoleleder, der samarbejdes med:

"Skolelederne er svære at få fat på. Der kan jeg få hende [det eksterne læringsmiljøes underviser] til at tale med nogle af lærerne[der indgår i samarbejdet], der lige kan prikke skolelederne og spørge 'Har du set, at du har fået mail'? Det er begrænset, hvor mange gange på en uge, man gerne vil ringe og rykke dem. De skulle også gerne synes, det er et ok forhold og ikke tænke, at de bliver presset for meget. Så det er lidt med måde" (Undervisningsansvarlig, eksternt læringsmiljø på Sjælland)

Også kommunikationen med lærerne kan somme tider opleves problemfyldt, af flere årsager. Et eksempel kan være de kilder, der kommunikeres gennem:

"I starten [af samarbejdet] var der meget telefon frem og tilbage, hvor jeg tænkte 'det duer ikke rigtig det her'. Vi havde været lidt for søde i starten, men det kan jo ske. Der skal man nok være sådan lidt hardcore og sige 'vi gør sådan og sådan', eller vi har telefontid eller et eller andet. Der skal være noget struktur" (Undervisningsansvarlig, eksternt læringsmiljø på Sjælland)

Det kan også skyldes, at kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer kan have andre måder at kommunikere på end lærere:

"Det jeg synes, der er vildt i sådan et partnerskab, er, hvor meget energi der går på relationsarbejdet og det uden om. Og sproget og hvor vi kommunikerer forkert af hinanden" (Undervisningsansvarlig, eksternt læringsmiljø på Sjælland)

Også i kommunikationen mellem kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer og skoler kan manglende tid blive en udfordring:

”Der er ikke særlig lang tid til at kommunikere og planlægge, så man skal være skarp i kommunikationen til lærerne, fordi det ofte foregår ret hurtigt, at man lige skal læse en mail eller fange hinanden i frikvartererne” (Undervisningsansvarlig, eksternt læringsmiljø på Sjælland)

> DET ER EN UDFORDRING AT BEMANDE SAMARBEJDER MED STUDENTERMEDHJÆLPERE

En anden udfordring, der relaterer sig til kulturinstitutionernes/de eksterne læringsmiljøers ressourcer, knytter sig til de eksterne undervisere, der skal bemande et samarbejde. De er ofte studentermedhjælpere og dermed timeansatte i en begrænset, kortere periode:

”Når en ny underviser kun har været på museet i et halvt år, kan jeg ikke sætte den person på et partnerskabsforløb (...), så det er en stor udfordring, og det begrænser selvfølgelig også, hvad man kan gøre af den slags [samarbejder]. Det kan heller ikke lade sig gøre, fordi de studerende, vi har, ikke kan tage mere end én arbejdsdag om ugen, fordi de er så pressede på studiefremdriftsreformen” (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

Som det fremgår af citatet, er der både en udfordring forbundet med det faglige niveau, underviserne har, samt med studentermedhjælpere som gruppe, fordi de skal passe et studie ved siden af deres arbejde på kulturinstitutionen/det eksterne læringsmiljø. Samarbejder adskiller sig fra den almindelige daglige undervisning på kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer ved ofte at foregå over længere perioder fx flere gange i løbet af den samme uge sammenlignet med almindelige undervisningstilbud, der typisk varer mellem 1 og 2 timer (”Skolers brug af undervisningstilbud på kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer”, Nationalt netværk af skoletjenester, 2016). Det skaber udfordringer:

”Det har været en kæmpe udfordring for mig det der med at få undervisere, der kan tage undervisningen. Hvis man [som underviser] lige pludselig får det her ugeforløb, så skal du både gå i skole, og så skal du være en hel uge på museet” (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

Fordi samarbejder med skoler ofte kræver brug af særlige medarbejdere, betyder samarbejder, at der tages tid fra disse medarbejders andre opgaver:

”Jeg sidder jo meget alene på pinden herinde, så det er også det der med, hvor meget man kan gå ind i de der partnerskaber, fordi de er enormt ressourcekrævende. For hvad sker der med alt det andet daglige arbejde, hvis jeg lige pludselig går ind i et stort partnerskabsprojekt og skal ud på skoler og facilitere projekter og sådan noget” (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

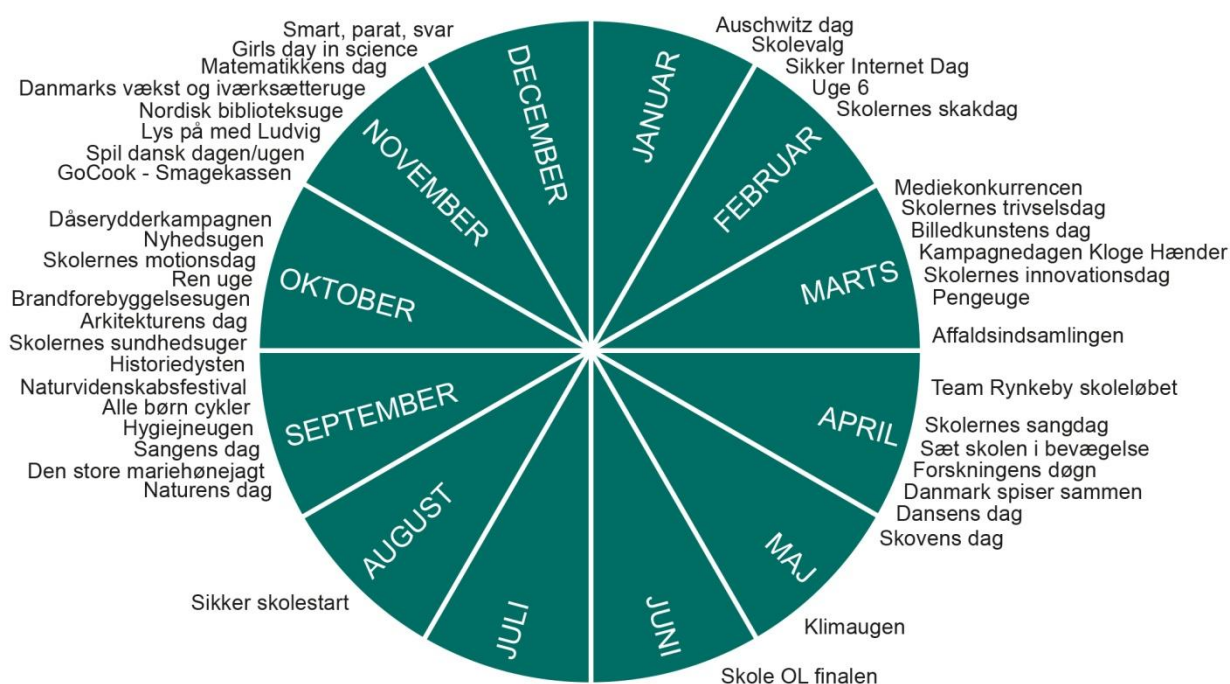
> MANGE AKTØRER KONKURRERER OM SKOLERNES TID

Kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer oplever, at der er mange aktører, der konkurrerer om skolernes tid, og det er en udfordring i forhold til at indgå samarbejder med skoler:

*”Vi er jo en konkurrent blandt mange, især i forhold til partnerskaber, fordi der er så mange andre, der også byder ind, altså ungdomsskoler og sportsforeninger og alt muligt”
(Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)*

”Vi er i skarp konkurrence med sportsforeningerne og med erhvervslivet, fordi sportsforeningerne ikke skal have penge for det, og erhvervslivet, der får de [skolerne] jo nærmest penge for at deltage” (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

Udover konkurrencen fra andre aktører, der også ønsker at indgå samarbejder med skolerne, er der mange andre ting, der tager tid fra skolerne. Nogle af disse ting er blandt andet temauger, temadage og konkurrencer, der arrangeres af foreninger, virksomheder, organisationer o. lign. I figuren herunder ses et udvalg af forskellige tilbagevendende temauger, temadage og konkurrencer samlet af *Nationalt netværk af skoletjenester*.

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters desk research, juni 2016.

Note: De temauger/dage der indgår i figuren er eksempler, og listen er ikke udtømmende.

Figuren giver et indblik i, hvilke mange andre ting skolerne kan forpligte sig på at deltage i, og som kan tage tid fra eventuelle samarbejder med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer.

> LOGISTIK UDFORDRER ALLE PARTER

En sidste udfordring, vi vil fremhæve her, handler om logistiske udfordringer i samarbejdet mellem skole og kulturinstitution/eksternt læringsmiljø. Som vi har konkluderet i kortlægningerne "Skolers transport af elever til undervisnings på kulturinstitutioner og eksterne læringsmiljøer" (Nationalt netværk af skoletjenester, 2016) og "Skolers brug af undervisningstilbud på kulturinstitutioner og eksterne læringsmiljøer" (Nationalt netværk af skoletjenester, 2016), er der ofte store logistiske udfordringer forbundet med brugen af almindelige undervisningstilbud, og her er samarbejdet ikke en undtagelse:

"Vi fik fra starten at vide, at vi havde fire timer tirsdag formiddag. De fire timer svandt ind og blev til sidst kun til to en halv time. For de [eleverne] kunne jo være nede på museet kl. 8.30 om morgenen, når de cyklede hjemmefra kl. 8. Men så skulle de køre [hjem] igen kl. 11, fordi de skulle nå hjem inden det store frikvarter og spise madpakker (...) Det er virkelig svært, fordi der er de der logistiske udfordringer på skolen, samtidig med skolen at rigtig gerne vil ud i den virkelige verden. Og den virkelige verden er bare ikke i et skema"
(Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

En anden logistisk udfordring, en kulturinstitution har oplevet i samarbejdet med en skole, er forbundet med det at lægge beslag på lærertimer i forbindelse med samarbejdet:

"Selvom man kommer og siger: 'Jeg vil gerne frikøbe Lars her i 10 timer om ugen, og jeg har pengene her', jamen så skal de [skolen] alligevel ud og finde en anden Lars, der kan varetage hans undervisning i de 10 timer, jeg gerne vil bruge ham. Og det, tror jeg bare, er en kæmpe udfordring for dem [skolerne]. Og det er jo også klart, hvis man tager ham ud af den klasse, han normalt er i, og en anden skal ind, så har man sikkert 28 sure forældre på nakken. Der er jo sindssygt mange interesser i det her" (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

KAPITEL 6: UDBYTTE AF SAMARBEJDER

Deloitte konkluderer i deres rapport, at samarbejder mellem skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer giver stort udbytte for de involverede:

”Det er kendetegnende for samtlige erfaringer, at både kommuner, skoler og samarbejdsaktører oplever samarbejder om undervisningen og elevernes læring og trivsel som meget værdifulde for de involverede parter” (Deloitte 2014)

I dette kapitel ser vi nærmere på, hvilke udbytte henholdsvis kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer og skolerne herunder lærere og elever får af at indgå i samarbejde.

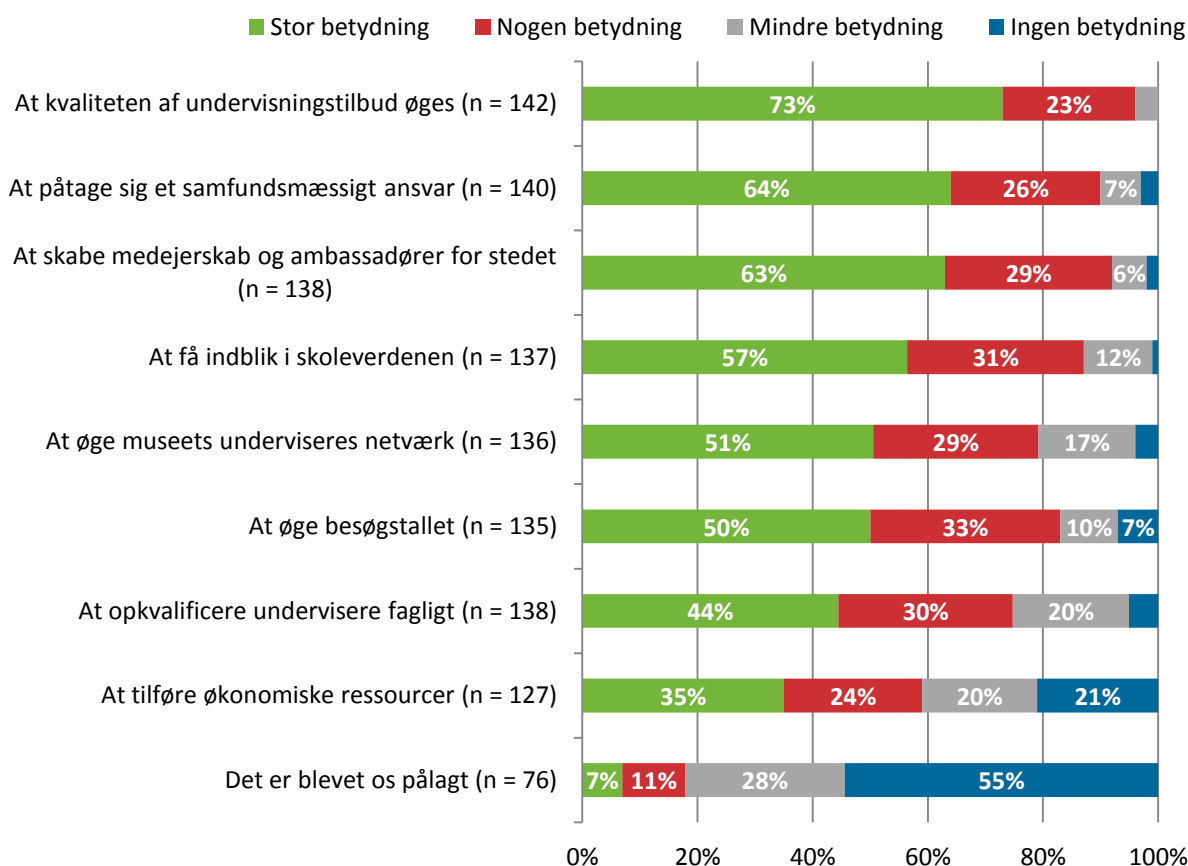
Kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøers udbytte

Folkeskoleloven lægger op til, at folkeskoler samarbejder med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, men hvad er kulturinstitutionernes/de eksterne læringsmiljøers motivation til at indgå i disse samarbejder? Det beskriver vi i dette afsnit.

Figur 23 herunder viser, hvad der motiverer kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer til at indgå samarbejder med skoler, med andre ord hvilket udbytte de forventer at få af samarbejderne:

Figur 23

Betydningen af en række faktorer, for kulturinstitutionernes/de eksterne læringsmiljøers motivation til at indgå samarbejde med grundskoler

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskemaer til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Note: Denne tabel er baseret på tallene præsenteret i tabel 31-40, bilag 1.

Note: I figuren indgår kun de kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, der ikke har angivet svarmuligheden "Ikke relevant" ved de forskellige spørgsmål.

Figuren viser samlet set, at der er mange faktorer, der har betydning for kulturinstitutionernes/de eksterne læringsmiljøers motivation til at indgå samarbejder. Figuren viser desuden, at det, der motiverer flest af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer, er, at kvaliteten af deres undervisningstilbud øges, hvilket 96 pct. af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer angiver har stor eller nogen betydning for deres motivation til at indgå i samarbejder med skoler. Interviewene med undervisningsansvarlige underbygger, at det, at kvaliteten af undervisningstilbud øges, er en stor motivationsfaktor:

"Rent fagligt er det jo en kæmpe mulighed at få lov til at lave noget med lærerne. Når man kobler lærerne med os, der har nogle helt andre kompetencer og et andet læringssprog og nogle helt andre rammer for undervisningen, så tror jeg altså på, at man kan lave noget undervisning, der er endnu bedre end det, vi kunne lave på egen hånd"
(Undervisningsansvarlig, eksternt læringsmiljø på Sjælland)

Grunden til, at sparringen med lærere øger kvaliteten af undervisningen, er blandt andet lærernes helt særlige viden:

”De fleste ting, vi [kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer] skal lave, skal på en eller anden måde ramme ned som et behov i en skole. Og hvordan finder vi ud af, hvad det er? Det kan vi gøre os alle mulige forestillinger om, men det er jo lærerne, der ved, hvordan der ser ud derude [på skolerne]. At få udviklet og skabt i samarbejde med de folk, der er brugere til sidst, det synes jeg helt grundlæggende giver rigtig god mening og er vigtigt og værdifuldt”
(Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

Erfaringerne fra samarbejder giver ganske enkelt kulturinstitutioner og eksterne læringsmiljøer en viden, de kan bruge i deres daglige praksis:

”Den grunderfaring, som de der partnerskaber giver, det er jo det, man bruger til at forstå helt almindelig basisdrift med bagefter. I partnerskaber og samarbejder der suger vi viden til os, og så kan vi bruge det, når vi har én-times forløb med børn, vi slet ikke når at kende. Der bruger man så de der erfaringer til at præge sin almindelige drift med. Og det, synes jeg, er vigtigt, og det er en af de grunde, der er til ind i mellem at lægge mange kræfter i særprojekter” (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

At 90 pct. af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer angiver, at det at påtage sig et samfundsmæssigt ansvar har stor eller nogen betydning for at indgå i samarbejder med skoler, viser, at de også gerne vil tage del i at løfte skolernes opgave på dette område. Det viser, at de er interesserede i, at samarbejder også skal foregå på skolernes præmisser. En undervisningsansvarlig beskriver det samfundsmæssige ansvar således:

”Hvis vi ikke leverer, er vi ikke nødvendigvis til stede om 10 år, bare fordi vi er et museum. Vi skal levere på lige fod med plejehjem og sygehuse. Vi er ikke til for vores egen skyld, men for brugernes. Og så skal vi lukke dem inden for. Så det er en del af vores forpligtelse”
(Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

”Der er et alment dannende perspektiv i det [partnerskaber], som jeg synes, er meget centralt og hele formålet med, hvorfor man har partnerskaber. Ikke at være angst for sit museum og kulturarv synes jeg er rigtig vigtigt, for jeg føler, at mange mennesker er meget fremmedgjorte for deres kulturarv og deres lokale museum” (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

92 pct. af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer angiver, at det at skabe medejerskab og ambassadører i høj grad eller nogen grad har betydning for deres motivation til at indgå samarbejder. Interviewene viser, at dette kan foregå på to plan, hvor både lærerne og eleverne kan blive ambassadører for stedet. En undervisningsansvarlig fortæller her, hvilken betydning det har for institutionen, at lærerne bliver ambassadører:

"Så sidder de lærere [der har indgået i samarbejdet] jo også og snakker på læreværelset med deres kollegaer om deres oplevelser og opfordrer andre lærere til at gøre det sammen, for det var rigtig spændende. På den måde bliver de lærere, som vi får det her tætte samarbejde med, vores advokater eller ambassadører" (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

En anden undervisningsansvarlig beskriver her, hvordan de gennem deres samarbejde, gør eleverne til ambassadører for institutionen:

"Eleverne bliver uddannet til piloter og får en vest, hvor der står 'pilot', og så kan vi bruge dem til arrangementer herinde. Så er de med til sådan noget Naturvidenskabsfestival og værkstedsuger herinde" (Undervisningsansvarlig, eksternt læringsmiljø på Sjælland)

88 pct. af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer angiver, at det har stor eller nogen betydning for deres motivation, at de får indblik i skoleverdenen. De kvalitative interviews med undervisningsansvarlige viser, at indblik i skoleverdenen er et stort plus ved samarbejder:

"Det tætte samarbejde med lærere over lang tid giver et godt indblik i lærernes hverdag (...) Det der med, at det giver et godt indblik i lærernes metoder. Jeg har kunnet bruge det her med at lærernes måder at klasselede på" (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

Også Sally Thorhauge fra Intrface har oplevet, at det er en fordel, at forskellige faggrupper lærer hinanden at kende:

"Det er noget, man kan have glæde af som professionelle, at man lærer hinanden at kende" (Sally Thorhauge, Intrface).

83 pct. af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer motiveres af, at samarbejder øger besøgstallet på institutionen. En undervisningsansvarlig forklarer her, hvorfor en øgning af besøgstallet er vigtigt for institutionen:

"Vi vil jo sindssygt gerne have nogle flere besøgende ude hos os. Hos os er pengene i virkeligheden ikke så vigtige, for det er småpenge i forhold til vores samlede økonomi, men besøgstallene er virkelig vigtige, for det er dem, der bliver kigget på, når man anskuer, om vi har en god skoletjeneste eller en mindre god skoletjeneste" (Undervisningsansvarlig, Eksternt læringsmiljø på Sjælland)

74 pct. af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer angiver, at det i høj grad eller nogen grad motiverer dem til at indgå samarbejde, at de opkvalificerer institutionens undervisere:

"Det [samarbejdet] bliver jo også en form for efteruddannelse af vores undervisere, hvor de får noget mere ansvar. Så på den måde er det med til at højne niveauet af vores undervisning" (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

Udover de motivationsfaktorer, der er præsenteret i figur 23, nævner undervisningsansvarlige i de kvalitative interview en lang række andre ting, der motiverer dem til at indgå i samarbejder med skoler. Én af disse ting er muligheden for at gøre reklame for institutionen:

*”Det er god reklame for os. Nu ved de, hvor vi ligger henne, og nu er de kørt galt med metroen og kommet for sent på cykel, og nu ved de helt sikkert, hvor det er”
(Undervisningsansvarlig, eksternt læringsmiljø på Sjælland)*

Et samarbejde kan også have reklameværdi i forhold til de elever, der har været en del af samarbejdet. Fx kommer nogle elever igen på et senere tidspunkt i deres liv eller tager deres forældre med til kulturinstitutionen/det eksterne læringsmiljø. Indirekte kan reklamen for kulturinstitutionen/det eksterne læringsmiljø dermed være medvirkende til at øge besøgstallet, der som tidligere nævnt er en motivationsfaktor for nogle af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer til at indgå i samarbejder med skoler.

Et andet udbytte, kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer oplever ved at samarbejde, er den erfaring, de får med selve det at samarbejde:

”Vi investerer jo også i et udviklingsprojekt i håbet om at gøre os nogle erfaringer. Både i forhold til vores egen praksis, i forhold til samarbejder. Og hvis det bliver en succes, så er det godt, for så kan det bruges næste år, og hvis ikke, så ved vi, at vi ikke skal indgå i sådan et samarbejde igen” (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

Nogle kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer bruger eleverne som medskabere gennem deres samarbejder med skoler, og flere af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer fremhæver dette som værdiskabende for deres institution:

”Der blev lavet en udstilling, som også havde værdi for museets almindelige besøgende (...) Vi lavede i virkeligheden noget, som vi ikke kunne have lavet uden de elever, der var med. For det var deres historier, som blev det centrale i udstillingen” (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

For flere af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer er det en fordel ved at samarbejde med skoler, at det giver en gensidighed, hvor skolerne og kulturinstitutionen/det eksterne læringsmiljø udgør en ressource for hinanden:

”De [skolen] har i deres bevidsthed, at de kan bruge os, og vi har i vores bevidsthed, at vi kan bruge dem” (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

*”Det [samarbejde] er det der med at have et godt fundament af nogen, man bare ved, man kan samarbejde godt med, og som også stiller kritiske spørgsmål, og som man ved er ærlige”
(Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)*

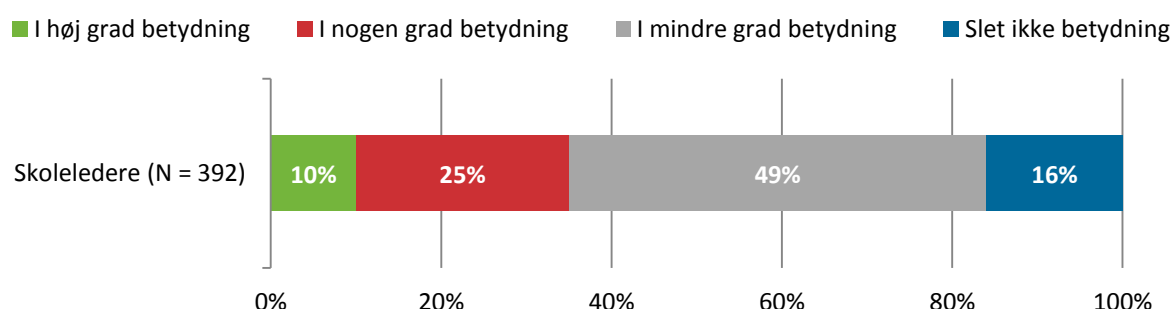
I interviewene med undervisningsansvarlige på kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer tydeliggjorde de en række andre fordele ved at indgå i samarbejder med skoler, herunder at man lærer eleverne at kende, at man kan bruge eleverne uden for skoletiden, at man som institution kan blive forankret i lokalområdet, og at man kan få input til institutionens vision. Samlet set har kulturinstitutionerne/de eksterne

læringsmiljøer mange forskellige fordele ved at indgå i samarbejder, som kan variere alt efter, hvem man indgår i samarbejde med, hvad der samarbejdes om, og hvor vellykket samarbejdet er.

Figur 24 herunder viser, hvilken betydning det har for skolerne, at de indgår i et samarbejde med en kulturinstitution/eksternt læringsmiljø, når de planlægger brug af helt almindelige undervisningstilbud på kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer. Den viser med andre ord, om samarbejder med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer har betydning for deres brug af dem i hverdagen.

Figur 24

Betydningen af at skolen indgår i et længerevarende samarbejde med kulturinstitutionen/det eksterne læringsmiljø, når der på skolen planlægges brug af undervisningstilbud

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til skoleledere, 2015.

Note: Denne tabel er baseret på tallene præsenteret i tabel 3, bilag 1.

Figuren viser, at det, at skolen indgår i samarbejde med en kulturinstitution/eksternt læringsmiljø, i høj grad eller nogen grad har betydning for 35 pct. af skolerne, mens det for de resterende 65 pct. af skolerne i mindre grad eller slet ikke har betydning, når der planlægges brug af almindelige undervisningstilbud.

Sammenlignes dét, at skolen indgår i et samarbejde med en kulturinstitution/eksternt læringsmiljø, med en række andre faktorer, der kan have betydning, når der planlægges besøg til undervisningstilbud på kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, ser vi, at det har betydeligt mindre betydning. Mens prisen på selve undervisningstilbuddene og det, at undervisningen kan integreres i et undervisningsforløb, er omstændigheder, der i høj grad eller nogen grad har betydning for henholdsvis 85 pct. og 89 pct. af skolerne, angiver kun 35 pct. af skolerne, at det, at de indgår i et samarbejde med kulturinstitutionen/det eksterne læringsmiljø, i høj grad eller nogen grad har betydning (se bilag 1, tabel 3). Skolernes samarbejder med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer har altså i mindre grad betydning for skolernes brug af almindelige undervisningstilbud på kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer.

Skolernes udbytte

Interviewene med lærere viser, at på skolerne kan både lærere, elever og selve skolen få udbytte af at deltage i et partnerskab.

For lærerne gælder det særligt at deltagelse i et samarbejde med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer giver arbejdsglæde og bidrager til at give dem en anderledes arbejdsdag:

"Det [at indgå i et samarbejde] er SÅ spændende. Det giver nyt liv til lærergerningen. Det er SÅ dejligt. Hvis bare jeg først får tiden skabt i kalenderen til at kunne være med til det, så er det virkelig noget, der betyder noget for min arbejdsglæde og min lyst til at gå på arbejde og min lyst til at have med klasserne at gøre (...). Når man har været lærer i 14 år, så giver det nyt liv, og det er meget vigtigt, for ellers så er der ligesom en risiko for at brænde ud. Altså med den samme bog og samme klasse hvert år i historie. Stressen tærer på en. Kravene tærer på en. Der er hele tiden nye krav med nye fælles mål og nye prøveformer. Der er rigtig mange ting, som sådan tæller på stressiden. (...) Jeg kan mærke, at det giver mig arbejdsglæde at være med i den slags samarbejde. Og som gør, at jeg stadig har lyst til at være lærer, har lyst til at gøre noget godt og spændende for 8.B" (Lærer, Region Midtjylland)

Deloitte pointerer også, at lærerne kan få et fagligt udbytte af at indgå i et samarbejde:

"I relation med musikskolelæreren, den frivillige idrætstræner, eksperten fra virksomheden m.fl. får læreren faglig sparring, inspiration og input, hvilket bidrager til et kompetenceløft" (Deloitte 2014)

En undervisningsansvarlig har noteret sig, at lærere giver udtryk for, at det, at skolen samarbejder med en kulturinstitution/eksternt læringsmiljø, kan være en hjælp til at navigere i de mange muligheder i åben skole:

"Mange af lærerne har sagt, at det har været fedt med en ledelse, som har taget beslutning med den skov af muligheder, der er" (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

Kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer er meget opmærksomme på det tidspres, lærerne er underlagt, og pointerer, at det kan være en fordel for lærerne, at de kan overlade undervisningen til en undervisningsansvarlig for en stund:

"Vi fandt ud af, at de [lærerne] er ekstremt pressede på deres forberedelsestid. Nogle gange er det en fordel, at de ved, at nu skal klassen være her på museet i fire timer en dag. Så kan lærerne bruge noget forberedelsestid på noget andet" (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

For skolen er der et udbytte forbundet med at kunne profilere sig på et partnerskab. En lærer fortæller:

"Man synes også, det er sådan lidt et projekt, man kan profilere sig på, når man kommer op og køre, at uh vi er med på beatet her" (Lærer, Region Sjælland)

Særligt for eleverne er der et stort udbytte forbundet med at indgå i samarbejder med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer. En lærer fremhæver, at samarbejder kan være med til at kvalificere de besøg, lærerne tager ud på:

"Der går for meget tivoli i det [besøg ud af huset]. Når nogen for eksempel er ude af huset, så bliver det lidt for meget hoppebobbeland og ting, som forældrene kan give børnene i forvejen. Jeg mener, man skal arbejde på det, som forældrene ikke gør med børnene (...). Det er simpelthen det primære formål med det her [samarbejder]" (Lærer, Region Midtjylland)

Helt konkret oplever både lærere og undervisningsansvarlige, at eleverne får et større udbytte, når de indgår i et samarbejde, hvor de besøger den samme kulturinstitution/eksterne læringsmiljø flere gange:

"Eleverne får så meget større udbytte ved at komme igen nogle gange og kunne fordybe sig og være i det mere end bare sådan et enkelt to-timers besøg" (Lærer, region Midtjylland)

En undervisningsansvarlig forklarer her hvorfor:

"Normalt er det sådan noget med, at eleverne skal op og se en udstilling, ned i værkstedet og lave noget, og så er det sådan nogle halvtørre ting, der bliver båret hjem. Her [i samarbejdet] kan man ligesom få lov til at lave noget, få lov at arbejde videre med det hjemme på skolen, og så kommer de [eleverne] igen, hvor de så tager tingene i brug og gør det færdigt" (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

En anden fordel ved gentagne besøg, er kendskabet til de fysiske omgivelser:

"Eleverne kender mere eller mindre huset. Det er ikke noget nyt, at toiletterne ligger ude på gangen, og at man ikke må gå ned til strandkanten alene. For det er jo meget de der ting, engangsbesøg handler om. Og gang nummer to der kender man vejen hened, og alle de der grundlæggende ting er bare på plads, og på den måde kan man få noget fordybelse" (Undervisningsansvarlig, eksternt læringsmiljø på Sjælland)

Alt i alt giver det gode forudsætninger for læring:

"Der er sådan nogle basisforudsætninger for læringen, som bare er meget bedre i kraft af tryghed, gentagelse og fordybelse" (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

Udover muligheden for at fordybe sig giver gentagne besøg eleverne et ejerskab over stedet:

"Det gør noget ved eleverne i forhold til deres selvtillid, at de føler, at de hører til hos os, og virkelig ser sig selv som nogen, der har en rolle at spille på et museum i byen. Vi har også

lavet sådan noget med, at vi har givet dem et id-kort med deres eget billede på for netop at understøtte den her tilknytning” (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

”Eleverne tager mere aktiv andel i deres kulturarv, når de er på museet og er stolte over, at det er deres museum” (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

I flere samarbejder indgår det som en opgave, at eleverne skal formidle deres nye viden til andre fx til elever på en yngre årgang på deres skole. Når man videreformidler viden, er der god mulighed for at lære noget selv, understreger flere af de undervisningsansvarlige. En sidegevinst kan være, at elevernes også bliver bedre formidlere:

”Vi tænker, at de [eleverne] for eksempel bliver bedre til at gå til eksamen, at det bliver en gevinst, der holder ved. Vi tænker bare, at de generelt bliver bedre til at stille sig op og tale foran folk” (Undervisningsansvarlig, eksternt læringsmiljø på Sjælland)

I det hele taget oplever flere undervisningsansvarlige, at samarbejder kan give eleverne et personligt udbytte, fx at de får en tilknytning til den institutionen, de har samarbejdet med:

”Hvis eleverne føler et ejerskab til museet (...), så vil det brede sig udover skolelivet og ind i deres privatliv også” (Undervisningsansvarlig, kulturinstitution på Sjælland)

Et andet eksempel er elever, der efter deltagelse i et samarbejde med en kulturinstitution/eksternt læringsmiljø senere i livet får en tilknytning til stedet fx gennem en ansættelse. Det opleves også, at eleverne lærer sig selv bedre at kende:

”Eleverne opdagede sig selv på en anden måde, når der ligesom var noget, der tændte dem. Der var for eksempel en pige, der blev helt vildt begejstret for at hugge med en økse og lære at hugge planker” (Undervisningsansvarlig, eksternt læringsmiljø på Sjælland)

KAPITEL 7: KONKLUSIONER OG ANBEFALINGER

Nationalt netværk af skoletjenester har med denne kortlægning "Samarbejder og partnerskaber mellem skoler, kommuner, kulturinstitutioner og eksterne læringsmiljøer" givet en status på, hvordan der arbejdes med samarbejder og partnerskaber i den åbne skole. Med kortlægningen har vi bl.a. belyst, hvor uens sprogbrugen omkring begrebet partnerskaber er, og vi har samlet erfaringer med samarbejder fra skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, mht. hvem der er involveret, og hvad der samarbejdes om. Vi har sat fokus på de roller, PLC og kommunerne kan have i disse sammenhænge, og vi har beskrevet, hvorfor der indgås aftaler, og hvilke udfordringer der er forbundet hermed. Endelig satte vi fokus på både de udfordringer skolerne og kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer oplever, når de skal indgå samarbejder, og hvilke udbytter de får af dem.

På baggrund af undersøgelsens resultater kan vi konkludere, at:

Mange kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, skoler og kommuner indgår i samarbejder, men der er stor variation i, hvordan begreberne samarbejder og partnerskaber bruges og forstås blandt disse aktører. Meget få skoler har defineret, hvad begrebet partnerskab dækker over, mens kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer bruger begrebet på forskellig vis eller opfinder egne definitioner af begrebet, fordi de ikke kender til en fast definition.

Kortlægningen viser, at godt og vel tre fjerdedele af skolelederne angiver, at deres skole indgår i et eller flere samarbejder med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, mens 86 pct. af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer angiver, at de samarbejder med grundskoler. 93 pct. af PLC'erne svarer, at deres skoleledelse ikke aktivt har defineret begrebet partnerskab. Langt de fleste skoleledere har altså ikke taget stilling til, hvordan begrebet bør bruges, og hvad det dækker over. At aktører i samarbejder, måske uden at vide det, forstår begreberne samarbejde og partnerskab forskelligt, kan i sidste ende gøre kommunikationen vanskelig, eller skabe usikkerhed omkring indholdet i samarbejdet.

Kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer giver udtryk for et behov for en ensartet sprogbrug. På tværs af de forskellige aktørers forståelser af begrebet partnerskab er der samlet set tre elementer, der går igen i forskellige aktørers måder at bruge begrebet partnerskab på: 1) Fokus på mål og udbytte, 2) Gensidig involvering og 3) Forpligtelse og formalisering.

Anbefalinger:

- *For kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer:* Der findes mange forskellige forståelser af, hvad et samarbejde eller et partnerskab er. Hav derfor fokus på at forventningsafstemme, hvad henholdsvis I og skolerne forstår ved det samarbejde eller partnerskab, I indgår i.
- *For kommuner:* Ønsker I at understøtte skolernes arbejde med at samarbejde med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, kan det være en hjælp at definere, hvad I forstår som henholdsvis samarbejder og partnerskaber.
- *For kommuner:* Har I udarbejdet en guide til, hvordan skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer skal samarbejde, kan I overveje at lave en definition af begreberne samarbejder og/eller partnerskaber i netop jeres kommune. Det vil give og understøtte en fælles sprogbrug i kommunen. I bør også have overensstemmelse mellem sprogbrug i en eventuel guide samt i jeres politikker på området.

- *For skoleledere:* Overvej, om det kan være nødvendigt at tage stilling til, hvad skolen forstår ved samarbejder og/eller partnerskaber for at præcisere og forenkle lærernes arbejde med disse.

Aktører på både skoler, kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer og kommuner tager initiativ til samarbejder, men der er forskel på, hvor ofte de gør det. Nogle kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer oplever, at skoler aktivt viser interesse for at indgå samarbejder, mens andre oplever, at initiativet til at indgå samarbejder i høj grad ligger hos kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer selv.

98 pct. af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer oplever at de tager initiativ til samarbejder, mens kun 76 pct. oplever at skolerne tager initiativ til samarbejder. 75 pct. af kommunerne angiver at de tager initiativ til alle, mange eller nogle af skolernes samarbejder, mens 24 pct. af de PLC-ansatte angiver, at PLC medvirker til at identificere hvilke kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer skolen kan indgå i samarbejde med. Kortlægningen viser, at initiativet til samarbejder ligger hos mange forskellige aktører, og at det er forskelligt, hvor stort skolernes initiativ til at indgå samarbejder, opleves på kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer. At nogle skoler ikke viser initiativ, kan blandt andet skyldes at der er mange aktører der konkurrerer om deres tid, eller at de allerede indgår i samarbejder.

Anbefalinger:

- *For skoler:* Overvej grundigt, hvorfor I vælger at indgå et samarbejde, og hvilket udbytte I ønsker, eleverne skal have ud af det. Overvej, hvad det faglige behov er på skolen. Der er forskellige aktører, der kan varetage opgaver i forbindelse med samarbejder, og derfor er det vigtigt at formulere en klar rollefordeling i forhold til de personer, der er involveret i samarbejdet.
- *For kommuner:* Ved at tage initiativ til og understøtte flere samarbejder mellem skoler og kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer, kan I få forankret og systematiseret arbejdet med implementering af den åbne skole i den kommunale forvaltning. Det kan give et mere sikkert grundlag for videndelingen mellem kommunens skoler samt kommunens kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer.
- *For PLC:* Der er stor variation i, om PLC bruges i forbindelse med at identificere mulige samarbejder mellem skolerne og kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer. Overvej, om skolens PLC kan bidrage til at igangsætte samarbejder mellem skolen og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer og hvordan.

Samarbejder mellem skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer ser meget forskellige ud, og der samarbejdes om mange forskellige opgaver. Samarbejder involverer typisk en enkelt lærer eller et lærerteam, men hvad angår skolernes ledelse, kan der være stor forskel på hvor involveret de er i samarbejderne.

Kortlægningen viser, at 41 pct. af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer angiver, at skolernes ledelse sjældent eller aldrig er involveret i de samarbejder de indgår i med skoler. Typisk er skolelederne ikke involveret i selve arbejdet i et partnerskab, men i højere grad i indgåelsen af aftalen om samarbejde. Skolernes PLC er dem, der involveres mindst i samarbejderne, hvor hele 68 pct. af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer angiver, at PLC sjældent eller aldrig er involveret i deres samarbejder med skoler. Vi så i kapitel 2, at der særligt bliver samarbejdet om fx udvikling af nye undervisningstilbud, test af undervisningstilbud og fælles planlægning af hele forløb der både foregår på kulturinstitution/ekstern læringsmiljø og skole.

Anbefalinger:

- *For skoler:* Der findes mange forskellige eksempler på samarbejder mellem skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer. Har I brug for inspiration til, hvad I kan samarbejde med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer om, så kig i kortlægningens kapitel 2, eller i publikationerne om samarbejder præsenteret i samme kapitel.
- *For kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer og skoler:* Når det beslutes, hvilke opgaver der skal samarbejdes om, er det vigtigt, at det ønskede udbytte fastlægges, før opgaverne defineres. Lyt til hinandens behov, og hav øje for, hvad begge parter kan byde ind med.
- *For kommuner:* Der findes utallige måder, skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer samarbejder på, og der findes derfor ikke én model for samarbejde. Vær opmærksom på dette, hvis I opstiller politikker på området.

Det kan være godt, når samarbejder er personbåret, dvs. baseret på enkelte personers engagement, men det kan blive en udfordring, når samarbejder bliver personafhængige og dermed ikke kan føres videre uden disse personer. Et samarbejde handler derfor om at balancere mellem engagement og formalisering.

89 pct. af kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer angiver, at en enkelt lærer altid eller ofte er involveret, når de indgår samarbejder med skoler. Det kan både være positivt såvel som det kan være forbundet med udfordringer, at mange samarbejder er koblet op på en enkelt lærer, der tit omtales som en ildsjæl. Det positive er særligt, at en enkelt persons engagement kan være altafgørende for at et samarbejde kan lykkes i en travl hverdag, hvor andre opgaver også skal prioriteres. Udfordringerne ved, at et samarbejde er koblet op på en enkelt lærer er, at samarbejdet bliver meget sårbart over for ændringer, hvis denne lærer fx vælger at skifte job eller bliver sygemeldt. Når samarbejder kobles op på en enkelt lærer, bindes relationen til kulturinstitutionen/det eksterne læringsmiljø til denne person, og det kan komme til at betyde at samarbejdet ikke kan fortsætte uden personen. Kunsten bliver at finde balancen mellem at give det personlige engagement og handlekraft plads i en felt, der skal sættes mere i system af andre end den enkelte lærer, fx ledelsen. Et samarbejde handler om at balancere mellem de to faktorer: Engagement og formalisering, og den balancegang kan få stor betydning for udbyttet af samarbejdet. Ledelsen sikrer forankring, understøtter videndeling og sikrer at der gives tid til samarbejdet, og ildsjælen sikrer handling i praksis og ny læring. Der findes ikke én balance, der passer alle samarbejder, og den skal derfor findes i det enkelte samarbejde.

Anbefalinger:

- *For skoleledere:* Sørg for at gøre det muligt for andre lærere at træde ind i et samarbejde, hvis en lærer må udgå. Tænk i videndeling internt på skolen, og sørg for, at jeres aftaler om samarbejde ikke bliver personafhængige. Husk at udskiftning af centrale personer i samarbejdet kan have stor betydning for samarbejdets kvalitet, så overvej derfor grundigt hvem der skal erstatte den lærer der må udgå, særligt i forhold til engagement og faglighed.
- *For skoleledere:* Overvej, hvordan du bedst indgår i skolens samarbejder, og hvilken rolle du bør spille i henholdsvis indgåelsen af samarbejdsaftalen og i selve samarbejdet.
- *For kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer og skoler:* Samarbejdsaftalens form kan have stor betydning for et samarbejde. Overvej grundigt, hvordan aftalen skal indgås, og husk at inddrage skolernes ledelsesniveau i indgåelse af aftaler. Aftalen bør understøtte gode relationer mellem jer som kulturinstitution/eksternt læringsmiljø og lærerne, men samtidig sikre at aftalen ikke står og falder med en bestemt persons deltagelse.
- *For kommuner:* Understøt formaliseringen af aftaler, så I kan være med til at løfte samarbejder væk fra de enkelte ildsjæles skuldre. På den måde kan I være med til at forankre viden, understøtte videndelingen til andre skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer i kommunen og hjælpe dem i deres implementering af den åbne skole.

Både lærere og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer oplever, at samarbejder kan give et udbytte. Både for dem selv, men i høj grad også for eleverne. Der er dog også udfordringer forbundet med at indgå i samarbejde, hvor særligt mangel på tid bliver fremhævet som en stor udfordring.

Kortlægningen viser, at samarbejder mellem skoler og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer kan give et stort udbytte for alle parter. Kulturinstitutionerne/de eksterne læringsmiljøer oplever at samarbejder øger kvaliteten af deres undervisningstilbud, og skaber medejerskab og ambassadører for deres institution, mens lærere oplever at deltagelse i samarbejde giver arbejdsglæde og nye faglige input. Hvad angår eleverne, oplever både kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer og lærere, at samarbejderne giver dem et større læringsudbytte, fordi gentagelse og tryghed giver dem mulighed for at fordybe sig i arbejdet. Men selvom der er et stort udbytte ved samarbejder, er der også en række udfordringer forbundet med dem. Tid er den udfordring der fremhæves af både kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer og lærere, mens fx også rollefordeling, kommunikationen mellem parterne og logistik særligt fremhæves af kulturinstitutionerne.

Anbefalinger:

- *For kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer og skoler:* Overvej hvilket udbytte i ønsker af samarbejdet inden det påbegyndes, så I sikrer jer at I hele tiden arbejder hen i mod dette mål.
- *For kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer og skoler:* Undersøg inden i indgår et samarbejde hvor meget tid og hvor mange ressourcer I kan lægge i samarbejdet, så de øvrige aktører ikke får urealistiske forventninger til jeres indsats, og så I sikrer at de planlagte arbejdsopgaver kan løses inden for de givne rammer.

LITTERATUR

Assens Kommune og Herning Kommune: *Partnerskabsguide*

Deloitte (for Undervisningsministeriet), 2014: *Den åbne skole*

Favrskov Kommune: *Partnerskabsguide*

Intrface, 2009: *Partnerskabsmodel* (se <http://www.intrface.dk/default.asp?s=134>). Modellen er udviklet for Intrface af lektor, Mag. art. Ane Hejlskov Larsen og videnskabelig assistent Anna Karina Kjeldsen, begge Center for Museologi, Aarhus Universitet.

KL, 2015: *Læring i den åbne skole*

Nationalt netværk af skoletjenester, 2016: *Skolers brug af undervisningstilbud på kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer*

Nationalt netværk af skoletjenester, 2016: *Skolers transport af elever til kulturinstitutioner og eksterne læringsmiljøer*

Undervisningsministeriet, 2013: *Lov om ændring af lov om folkeskolen og andre love*

BILAG

Bilag 1: Tabelrapport

Dette bilag til *Nationalt netværk af skoletjenesters kortlægning "Samarbejder og partnerskaber mellem skoler, kommuner, kulturinstitutioner og eksterne læringsmiljøer"* viser svarfordelingerne på de spørgsmål, der er præsenteret i kortlægningen. Spørgsmålene stammer fra de i alt fire spørgeskemaundersøgelser, der er gennemført i forbindelse med kortlægningen blandt følgende grupper:

- Folkeskoleledere
- Skolechefer
- PLCer
- Statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer

Da spørgeskemaundersøgelserne også skal bidrage med viden til andre kortlægninger, indgår svarfordelingerne for spørgeskemaundersøgelsernes øvrige spørgsmål således ikke i dette bilag.

Detaljerede beskrivelser af de anvendte metoder er findes i kortlægningens bilag 2.

FOLKESKOLELEDERE

Tabel 1

Samarbejder din skole med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer? (N = 415)

	Antal	Procent
Ja	297	72
Nej	118	28
Total	415	100

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til skoleledere, 2015.

Tabel 2

Hvem på din skole står for at indgå samarbejder med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer? (N = 284)

	Antal	Procent
Ledelsen	226	80
Lærerne	225	79
PLC	150	53
Åben skole-ansvarlig	41	14
Total	642	226

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til skoleledere, 2015.

Note: Respondenterne havde mulighed for at afgive flere besvarelser til dette spørgsmål, hvorfor totalen summer til over 100 %.

Tabel 3

Hvor stor betydning har følgende omstændigheder, når der på sin skole planlægges besøg til undervisning på kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer?

	I høj grad betydning	I nogen grad betydning	I mindre grad betydning	Slet ikke betydning	Total
Prisen på transport til kulturinstitutionen/ det eksterne læringsmiljø (N = 415)	221 (53 %)	111 (27 %)	61 (15 %)	22 (5 %)	415 (100 %)
Prisen på selve undervisningstilbuddet (N = 412)	177 (43 %)	172 (42 %)	57 (14 %)	6 (2 %)	412 (100 %)
At der er opstillet læringsmål for undervisningstilbuddet (N = 404)	130 (32 %)	173 (43 %)	79 (20 %)	22 (5 %)	404 (100 %)
At undervisningen henvender sig til flere fag på én gang (N = 408)	30 (7 %)	132 (32 %)	196 (48 %)	50 (12 %)	408 (100 %)
At undervisningen kan integreres i et undervisningsforløb (N = 407)	176 (43 %)	185 (45 %)	41 (10 %)	5 (1 %)	407 (100 %)
At skolen har gode erfaringer med kulturinstitutionen/det eksterne læringsmiljø (N = 404)	129 (31 %)	209 (52 %)	58 (14 %)	8 (2 %)	404 (100 %)
At skolen indgår i et længerevarende samarbejde med kulturinstitutionen/det eksterne læringsmiljø (N = 392)	38 (10 %)	98 (25 %)	194 (49 %)	62 (16 %)	392 (100 %)
At undervisningsreformen er anderledes, end den der bruges på skolen (N = 405)	113 (28 %)	176 (43 %)	97 (24 %)	19 (5 %)	405 (100 %)
At besøget kan give rum for en social oplevelse for eleverne (N = 412)	98 (24 %)	228 (55 %)	79 (19 %)	7 (2 %)	412 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til skoleledere, 2015.

SKOLECHEFER

Tabel 4

Hvad er jeres forventning til omfanget af kommunens fremtidige involvering i skolernes samarbejde med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer? (N = 53)

	Antal	Procent
Mindre involvering	0	0
Samme involvering	25	47
Større involvering	28	53
Total	53	100

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til skolechefer, 2016.

Tabel 5

Hvor mange af de samarbejder, kommunens folkeskoler indgår i med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, har kommunen taget initiativ til? (N = 53)

	Antal	Procent
Alle	3	6
Mange	20	38
Nogle	17	32
Få	12	23
Ingen	1	2
Total	53	100

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til skolechefer, 2016.

Tabel 6

Hvor stor en del af kommunens folkeskolars samarbejder, er kommunen involveret i? (N = 53)

	Antal	Procent
Alle	13	25
Mange	19	36
Nogle	15	28
Få	4	8
Ingen	2	4
Total	53	100

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til skolechefer, 2016.

Tabel 7

Har I overblik over, hvor mange samarbejder kommunens folkeskoler indgår i med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer? (N = 52)

	Antal	Procent
Ja	19	37
Nej	33	64
Total	52	100

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til skolechefer, 2016.

Tabel 8

Har kommunen en politik for, hvor mange samarbejder kommunens folkeskoler skal indgå i med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer (N = 52)

	Antal	Procent
Ja	7	14
Nej, men vi forventer at udvikle en	12	23
Nej, og det forventer vi heller ikke at få	33	64
Total	52	100

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til skolechefer, 2016.

Tabel 9

Har I overblik over, hvilke typer af kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer kommunens folkeskoler indgår i samarbejde med? (N = 53)

	Antal	Procent
Ja	34	64
Nej	19	36
Total	53	100

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til skolechefer, 2016.

Tabel 10

Har kommunen en politik for, hvilke typer kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer kommunens folkeskoler skal indgå samarbejde med? (N = 53)

	Antal	Procent
Ja	8	15
Nej, men vi forventer at udvikle en	7	13
Nej, og det forventer vi heller ikke at få	38	72
Total	53	100

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til skolechefer, 2016.

Tabel 11

Hvordan er din kommune involveret i folkeskolernes samarbejder med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer? (N = 48)

	Antal	Procent
Kommunen udarbejder skriftlige kontrakter	11	23
Kommunen giver økonomiske tilskud	29	60
Folkeskolerne kan få sparring fra kommunens konsulenter	37	77
Kommunens konsulenter indgår i samarbejderne for at sikre, at kommunens pædagogiske indsatser udmøntes i de konkrete samarbejder	32	67
Kommunen vedligeholder samarbejdsaftalerne	20	42
Kommunen sikrer, at erfaringer fra samarbejderne opsamles og videreformidles	26	54
Anden involvering	2	4
Total	157	327

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til skolechefer, 2016.

Note: Respondenterne havde mulighed for at afgive flere besvarelser til dette spørgsmål, hvorfor totalen summer til over 100 %.

PÆDAGOGISKE LÆRINGSCENTRE (PLC)

Tabel 12

Har ledelsen på din skole opstillet en definition af, hvad et partnerskab er (n = 401)

	Antal	Procent
Ja	30	8
Nej	371	93
Total	401	100

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til PLC-ansatte, 2016.

Tabel 13

Hvordan er dit PLC involveret i partnerskaber/samarbejder mellem din skole og kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer? (n = 222)

	Antal	Procent
Vi har til opgave at identificere, hvilke kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer skolen kan indgå i partnerskab/samarbejde med	54	24
Vi har til opgave at sikre, at den viden, der opsamles, kommer hele skolen til gavn	101	46
Vi har til opgave at indgå som pædagogisk ressource	123	55
Vi har til opgave, at løse praktiske opgaver	87	39
Vi har til opgave at være tovholder/koordinator	151	68
Vi har til opgave at varetage kontakten til de kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, vi indgår i partnerskab/samarbejde med	98	44
Involveret på anden måde	3	1
Total	617	278

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til PLC-ansatte, 2016.

Note: Respondenterne havde mulighed for at afgive flere besvarelser til dette spørgsmål, hvorfor totalen summer til over 100 %.

Tabel 14

Har dit PLC overblik over, hvilke partnerskaber/samarbejder skolen indgår i med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer? (n = 401)

	Antal	Procent
Ja	210	52
Nej	191	48
Total	401	100

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til PLC-ansatte, 2016.

Tabel 15

I hvilket omfang er dit PLC involveret, når din skole indgår i partnerskaber/samarbejder med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer? (N = 406)

	Antal	Procent
PLC er involveret i alle partnerskaber/samarbejder	21	5
PLC er involveret i nogle partnerskaber/samarbejder	217	53
PLC er involveret ikke involveret i partnerskaber/samarbejder	118	29
Ved ikke	50	12
Total	406	100

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til PLC-ansatte, 2016.

STATSANERKENDTE/STATSLIGE MUSEER OG EKSTERNE LÆRINGSMILJØER

Tabel 16

Hvor stor en andel af jeres samarbejder vil I karakterisere som et partnerskab?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 85)	Eksterne læringsmiljøer (n = 56)	Total (n = 141)
Alle	2 (2 %)	2 (4 %)	4 (3 %)
Mange	10 (12 %)	9 (16 %)	19 (14 %)
Nogle	34 (40 %)	17 (30 %)	51 (36 %)
Få	33 (39 %)	18 (32 %)	51 (36 %)
Ingen	6 (7 %)	10 (18 %)	16 (11 %)
Total	85 (100 %)	56 (100 %)	141 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 17

Hvor ofte er én enkelt lærer involveret, når I indgår samarbejder med grundskoler?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 80)	Eksterne læringsmiljøer (n = 61)	Total (n = 141)
Altid	41 (51 %)	32 (53 %)	73 (52 %)
Ofte	31 (39 %)	22 (36 %)	53 (38 %)
Af og til	7 (9 %)	5 (8 %)	12 (9 %)
Sjældent	1 (1 %)	0 (0 %)	0 (0 %)
Aldrig	0 (0 %)	2 (3 %)	3 (2 %)
Total	80 (100 %)	61 (100 %)	141 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 18

Hvor ofte er flere lærere involveret, når I indgår samarbejder med grundskoler?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 85)	Eksterne læringsmiljøer (n = 62)	Total (n = 147)
Altid	13 (15 %)	5 (8 %)	18 (12 %)
Ofte	43 (51 %)	24 (39 %)	67 (46 %)
Af og til	20 (24 %)	26 (42 %)	46 (31 %)
Sjældent	7 (8 %)	5 (8 %)	12 (8 %)
Aldrig	2 (2 %)	2 (3 %)	4 (3 %)
Total	85 (100 %)	62 (100 %)	147 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 19

Hvor ofte er skolens PLC involveret, når I indgår samarbejder med grundskoler?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 59)	Eksterne læringsmiljøer (n = 58)	Total (n = 117)
Altid	2 (3 %)	1 (2 %)	3 (3 %)
Ofte	5 (9 %)	5 (9 %)	10 (9 %)
Af og til	14 (24 %)	10 (17 %)	24 (21 %)
Sjældent	21 (36 %)	16 (28 %)	37 (32 %)
Aldrig	17 (29 %)	26 (45 %)	43 (37 %)
Total	59 (100 %)	58 (100 %)	117 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 20

Hvor ofte er skoleledelsen involveret, når I indgår samarbejder med grundskoler?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 82)	Eksterne læringsmiljøer (n = 60)	Total (n = 142)
Altid	14 (17 %)	7 (12 %)	21 (15 %)
Ofte	16 (20 %)	4 (7 %)	20 (14 %)
Af og til	22 (27 %)	21 (35 %)	43 (30 %)
Sjældent	23 (28 %)	18 (30 %)	41 (29 %)
Aldrig	7 (9 %)	10 (17 %)	17 (12 %)
Total	82 (100 %)	60 (100 %)	142 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 21

I hvor mange samarbejder får enkelte elever udbytte af jeres samarbejder med grundskoler (fx i forbindelse med et projekt eller praktik) ?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 78)	Eksterne læringsmiljøer (n = 59)	Total (n = 137)
I alle samarbejder	8 (10 %)	7 (12 %)	15 (11 %)
I mange samarbejder	5 (6 %)	2 (3 %)	7 (5 %)
I nogle samarbejder	25 (32 %)	10 (17 %)	35 (26 %)
I få samarbejder	24 (31 %)	25 (42 %)	49 (36 %)
I ingen samarbejder	16 (21 %)	15 (25 %)	31 (23 %)
Total	78 (100 %)	59 (100 %)	137 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 22

I hvor mange samarbejder får en hel klasse udbytte af jeres samarbejder med grundskoler?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 82)	Eksterne læringsmiljøer (n = 62)	Total (n = 144)
I alle samarbejder	37 (45 %)	27 (44 %)	64 (44 %)
I mange samarbejder	30 (37 %)	27 (44 %)	57 (40 %)
I nogle samarbejder	12 (15 %)	7 (11 %)	19 (13 %)
I få samarbejder	2 (2 %)	1 (2 %)	3 (2 %)
I ingen samarbejder	1 (1 %)	0 (0 %)	1 (1 %)
Total	82 (100 %)	62 (100 %)	144 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 23

I hvor mange samarbejder får en hel årgang udbytte af jeres samarbejder med grundskoler?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 75)	Eksterne læringsmiljøer (n = 61)	Total (n = 136)
I alle samarbejder	8 (11 %)	4 (7 %)	12 (9 %)
I mange samarbejder	15 (20 %)	18 (30 %)	33 (24 %)
I nogle samarbejder	26 (35 %)	21 (34 %)	47 (35 %)
I få samarbejder	18 (24 %)	12 (20 %)	30 (22 %)
I ingen samarbejder	8 (11 %)	6 (10 %)	14 (10 %)
Total	75 (100 %)	61 (100 %)	136 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 24

I hvor mange samarbejder får en hel fase (fx indskoling, mellemtrin eller udskoling) udbytte af jeres samarbejder med grundskoler?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 77)	Eksterne læringsmiljøer (n = 59)	Total (n = 136)
I alle samarbejder	4 (5 %)	2 (3 %)	6 (4 %)
I mange samarbejder	6 (8 %)	5 (9 %)	11 (8 %)
I nogle samarbejder	25 (33 %)	17 (29 %)	42 (31 %)
I få samarbejder	17 (22 %)	18 (31 %)	35 (26 %)
I ingen samarbejder	25 (33 %)	17 (29 %)	42 (31 %)
Total	77 (100 %)	59 (100 %)	136 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 25

I hvor mange samarbejder får alle skolens elever udbytte af jeres samarbejder med grundskoler?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 75)	Eksterne læringsmiljøer (n = 60)	Total (n = 135)
I alle samarbejder	2 (3 %)	0 (0 %)	2 (2 %)
I mange samarbejder	4 (5 %)	1 (2 %)	5 (4 %)
I nogle samarbejder	6 (8 %)	3 (5 %)	9 (7 %)
I få samarbejder	23 (31 %)	26 (43 %)	49 (36 %)
I ingen samarbejder	40 (53 %)	30 (50 %)	70 (52 %)
Total	75 (100 %)	60 (100 %)	135 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 26

Hvor mange kommuner samarbejder I med?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 97)	Eksterne læringsmiljøer (n = 76)	Total (n = 173)
Ingen kommuner	8 (8 %)	16 (21 %)	24 (14 %)
1-2 kommuner	62 (64 %)	42 (55 %)	104 (60 %)
3-10 kommuner	23 (24 %)	15 (20 %)	38 (22 %)
Over 10 kommuner	4 (4 %)	3 (4 %)	7 (4 %)
Total	97 (100 %)	76 (100 %)	173 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 27

Hvor mange grundskoler samarbejder I med?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 98)	Eksterne læringsmiljøer (n = 77)	Total (n = 175)
Ingen grundskoler	11 (11 %)	13 (17 %)	24 (14 %)
1-2 grundskoler	22 (22 %)	10 (13 %)	32 (18 %)
3-10 grundskoler	34 (35 %)	21 (27 %)	55 (31 %)
Over 10 grundskoler	31 (32 %)	33 (43 %)	64 (37 %)
Total	98 (100 %)	77 (100 %)	175 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 28

Hvilke af følgende har taget initiativ til at indgå i de samarbejder, I indgår i, med grundskoler: Skoler?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 78)	Eksterne læringsmiljøer (n = 59)	Total (n = 137)
Ja	57 (73 %)	47 (79 %)	104 (76 %)
Nej	21 (27 %)	12 (20 %)	33 (24 %)
Total	78 (100 %)	59 (100 %)	137 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 29

Hvilke af følgende har taget initiativ til at indgå i de samarbejder, I indgår i, med grundskoler: Kommunen?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 79)	Eksterne læringsmiljøer (n = 58)	Total (n = 137)
Ja	50 (63 %)	35 (60 %)	85 (62 %)
Nej	29 (37 %)	23 (40 %)	52 (38 %)
Total	79 (100 %)	58 (100 %)	137 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 30

Hvilke af følgende har taget initiativ til at indgå i de samarbejder, I indgår i, med grundskoler: Os selv?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 87)	Eksterne læringsmiljøer (n = 61)	Total (n = 148)
Ja	86 (99 %)	59 (97 %)	145 (98 %)
Nej	1 (1 %)	2 (3 %)	3 (2 %)
Total	87 (100 %)	61 (100 %)	148 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 31

Hvor stor betydning har følgende for jeres motivation til at indgå samarbejder med grundskoler: Faglig opkvalificering af museets undervisere?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 84)	Eksterne læringsmiljøer (n = 59)	Total (n = 143)
Stor betydning for vores motivation	41 (49 %)	20 (34 %)	61 (43 %)
Nogen betydning for vores motivation	28 (33 %)	14 (24 %)	42 (29 %)
Mindre betydning for vores motivation	14 (17 %)	14 (24 %)	28 (20 %)
Ingen betydning	1 (1 %)	6 (10 %)	7 (5 %)
Ikke relevant	0 (0 %)	5 (9 %)	5 (4 %)
Total	84 (100 %)	59 (100 %)	143 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 32

Hvor stor betydning har følgende, for jeres motivation til at indgå samarbejder med grundskoler: Øget netværk for museets undervisere?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 84)	Eksterne læringsmiljøer (n = 58)	Total (n = 142)
Stor betydning for vores motivation	47 (56 %)	22 (38 %)	69 (49 %)
Nogen betydning for vores motivation	22 (26 %)	17 (29 %)	39 (28 %)
Mindre betydning for vores motivation	13 (16 %)	10 (17 %)	23 (16 %)
Ingen betydning	2 (2 %)	3 (5 %)	5 (4 %)
Ikke relevant	0 (0 %)	6 (10 %)	6 (4 %)
Total	84 (100 %)	58 (100 %)	142 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 33

Hvor stor betydning har følgende, for jeres motivation til at indgå samarbejder med grundskoler: Indblik i skoleverdenen (fx lærernes arbejdsprocesser)?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 84)	Eksterne læringsmiljøer (n = 58)	Total (n = 142)
Stor betydning for vores motivation	58 (69 %)	20 (35 %)	78 (55 %)
Nogen betydning for vores motivation	18 (21 %)	24 (41 %)	42 (30 %)
Mindre betydning for vores motivation	7 (8 %)	9 (16 %)	16 (11 %)
Ingen betydning	0 (0 %)	1 (2 %)	1 (1 %)
Ikke relevant	1 (1 %)	4 (7 %)	5 (4 %)
Total	84 (100 %)	58 (100 %)	142 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 34

Hvor stor betydning har følgende, for jeres motivation til at indgå samarbejder med grundskoler: Kvaliteten af vores undervisningstilbud øges?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 85)	Eksterne læringsmiljøer (n = 58)	Total (n = 143)
Stor betydning for vores motivation	69 (81 %)	30 (60 %)	104 (73 %)
Nogen betydning for vores motivation	13 (15 %)	19 (33 %)	32 (22 %)
Mindre betydning for vores motivation	3 (4 %)	3 (5 %)	6 (4 %)
Ingen betydning	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)
Ikke relevant	0 (0 %)	1 (2 %)	1 (1 %)
Total	85 (100 %)	58 (100 %)	143 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 35

Hvor stor betydning har følgende, for jeres motivation til at indgå samarbejder med grundskoler: Tilførsel af økonomiske ressourcer?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 84)	Eksterne læringsmiljøer (n = 57)	Total (n = 141)
Stor betydning for vores motivation	29 (35 %)	15 (26 %)	44 (31 %)
Nogen betydning for vores motivation	20 (24 %)	10 (18 %)	30 (21 %)
Mindre betydning for vores motivation	19 (23 %)	7 (12 %)	26 (18 %)
Ingen betydning	13 (16 %)	14 (25 %)	27 (19 %)
Ikke relevant	3 (4 %)	11 (19 %)	14 (10 %)
Total	84 (100 %)	57 (100 %)	141 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 36

Hvor stor betydning har følgende, for jeres motivation til at indgå samarbejder med grundskoler: Øgning af besøgstallet?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 80)	Eksterne læringsmiljøer (n = 57)	Total (n = 137)
Stor betydning for vores motivation	42 (53 %)	25 (44 %)	67 (49 %)
Nogen betydning for vores motivation	26 (33 %)	19 (33 %)	45 (33 %)
Mindre betydning for vores motivation	9 (11 %)	4 (7 %)	13 (10 %)
Ingen betydning	3 (4 %)	7 (12 %)	10 (7 %)
Ikke relevant	0 (0 %)	2 (4 %)	2 (2 %)
Total	80 (100 %)	57 (100 %)	137 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 37

TOM FIGUR

Tabel 38

Hvor stor betydning har følgende, for jeres motivation til at indgå samarbejder med grundskoler: At skabe medejerskab og ambassadører for stedet?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 83)	Eksterne læringsmiljøer (n = 59)	Total (n = 142)
Stor betydning for vores motivation	57 (69 %)	30 (51 %)	87 (61 %)
Nogen betydning for vores motivation	22 (27 %)	18 (31 %)	40 (28 %)
Mindre betydning for vores motivation	4 (5 %)	4 (7 %)	8 (6 %)
Ingen betydning	0 (0 %)	3 (5 %)	3 (2 %)
Ikke relevant	0 (0 %)	4 (7 %)	4 (3 %)
Total	83 (100 %)	59 (100 %)	142 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 39

Hvor stor betydning har følgende, for jeres motivation til at indgå samarbejder med grundskoler: Vi vil gerne påtage os et samfundsmæssigt ansvar?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 84)	Eksterne læringsmiljøer (n = 58)	Total (n = 142)
Stor betydning for vores motivation	57 (68 %)	33 (57 %)	90 (63 %)
Nogen betydning for vores motivation	19 (23 %)	17 (29 %)	36 (25 %)
Mindre betydning for vores motivation	7 (8 %)	3 (5 %)	10 (7 %)
Ingen betydning	1 (1 %)	3 (5 %)	4 (3 %)
Ikke relevant	0 (0 %)	2 (3 %)	2 (1 %)
Total	84 (100 %)	58 (100 %)	142 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 40

Hvor stor betydning har følgende, for jeres motivation til at indgå samarbejder med grundskoler: Det er blevet os pålagt?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 80)	Eksterne læringsmiljøer (n = 58)	Total (n = 138)
Stor betydning for vores motivation	3 (4 %)	2 (3 %)	5 (4 %)
Nogen betydning for vores motivation	3 (4 %)	5 (9 %)	8 (6 %)
Mindre betydning for vores motivation	13 (16 %)	8 (14 %)	21 (15 %)
Ingen betydning	27 (34 %)	15 (26 %)	42 (30 %)
Ikke relevant	34 (43 %)	28 (48 %)	62 (45 %)
Total	80 (100 %)	58 (100 %)	138 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 41

Hvilke udfordringer oplever I ved det eller de samarbejder, I indgår i?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 83)	Eksterne læringsmiljøer (n = 51)	Total (n = 134)
Det er svært at tilgodese alle involverede parter interesser	30 (36 %)	8 (16 %)	38 (28 %)
Andre parter overholder ikke deres forpligtelser	17 (21 %)	10 (20 %)	27 (20 %)
Vi har svært ved at overholde vores forpligtelser	2 (2 %)	0 (0 %)	2 (1 %)
Det arbejde, vi lægger i partnerskabet, står ikke mål med udbytte	14 (17 %)	9 (18 %)	23 (17 %)
Det er vanskeligt at lave aftaler om rollefordeling	12 (15 %)	7 (14 %)	19 (14 %)
Det er tids- og ressourcekrævende	65 (78 %)	32 (63 %)	97 (72 %)
Vi oplever ikke nogen udfordringer	10 (12 %)	12 (24 %)	22 (16 %)
Anden udfordring	11 (13 %)	6 (12 %)	17 (13 %)
Total	161 (194 %)	84 (165 %)	245 (183 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Note: Respondenterne havde mulighed for at afgive flere besvarelser til dette spørgsmål, hvorfor totalerne summer til over 100 %.

Tabel 42

Samarbejder I med grundskoler om: Udvikling af nye undervisningstilbud?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 86)	Eksterne læringsmiljøer (n = 60)	Total (n = 146)
Ja	75 (87 %)	44 (73 %)	119 (82 %)
Nej	11 (13 %)	16 (27 %)	28 (19 %)
Total	86 (100 %)	60 (100 %)	146 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 43

Samarbejder I med grundskoler om: Fælles planlægning af et helt forløb der både foregår på kulturinstitutionen/det eksterne læringsmiljø og på skolen?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 84)	Eksterne læringsmiljøer (n = 61)	Total (n = 145)
Ja	61 (73 %)	42 (69 %)	103 (71 %)
Nej	23 (27 %)	19 (31 %)	42 (29 %)
Total	84 (100 %)	61 (100 %)	145 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 44

Samarbejder I med grundskoler om: Udvikling af materialer eller læremidler?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 83)	Eksterne læringsmiljøer (n = 60)	Total (n = 143)
Ja	51 (61 %)	30 (50 %)	81 (57 %)
Nej	32 (39 %)	30 (50 %)	62 (43 %)
Total	83 (100 %)	60 (100 %)	143 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 45

Samarbejder I med grundskoler om: Test af undervisningstilbud?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 84)	Eksterne læringsmiljøer (n = 58)	Total (n = 142)
Ja	71 (85 %)	41 (71 %)	112 (79 %)
Nej	13 (16 %)	17 (29 %)	30 (21 %)
Total	84 (100 %)	58 (100 %)	142 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 46

Samarbejder I med grundskoler om: Vejledning i forbindelse med større opgaver?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 78)	Eksterne læringsmiljøer (n = 59)	Total (n = 137)
Ja	38 (49 %)	24 (41 %)	62 (45 %)
Nej	40 (51 %)	35 (59 %)	75 (55 %)
Total	78 (100 %)	59 (100 %)	137 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 47

Samarbejder I med grundskoler om: Undervisning ude på skolerne?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 80)	Eksterne læringsmiljøer (n = 59)	Total (n = 139)
Ja	55 (69 %)	40 (68 %)	95 (68 %)
Nej	25 (31 %)	19 (32 %)	44 (32 %)
Total	80 (100 %)	59 (100 %)	139 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 48

Samarbejder I med grundskoler om: Flere besøg af en klasse eller årgang på kulturinstitutionen/det eksterne læringsmiljø over en længerevarende periode?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 82)	Eksterne læringsmiljøer (n = 60)	Total (n = 142)
Ja	58 (71 %)	42 (70 %)	100 (70 %)
Nej	24 (29 %)	18 (30 %)	42 (30 %)
Total	82 (100 %)	60 (100 %)	142 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 49

Samarbejder I med grundskoler om: Faste årlige besøg af en bestemt årgang fra kommunens skoler?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 77)	Eksterne læringsmiljøer (n = 59)	Total (n = 136)
Ja	35 (46 %)	22 (37 %)	57 (42 %)
Nej	42 (55 %)	37 (63 %)	79 (58 %)
Total	77 (100 %)	59 (100 %)	136 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 50

Samarbejder I med grundskoler om: Valgfag?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 74)	Eksterne læringsmiljøer (n = 58)	Total (n = 132)
Ja	20 (27 %)	25 (43 %)	45 (34 %)
Nej	54 (73 %)	33 (57 %)	87 (66 %)
Total	74 (100 %)	58 (100 %)	132 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 51

Samarbejder I med grundskoler om: Afholdelse af eksaminer i forlængelse af nye prøveformer?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 74)	Eksterne læringsmiljøer (n = 58)	Total (n = 132)
Ja	3 (4 %)	4 (7 %)	7 (5 %)
Nej	71 (96 %)	54 (93 %)	125 (95 %)
Total	74 (100 %)	58 (100 %)	132 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 52

Samarbejder I med grundskoler om: Udvikling af lærerkurser/kompetenceudvikling for skolernes lærere?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 78)	Eksterne læringsmiljøer (n = 59)	Total (n = 137)
Ja	30 (39 %)	25 (42 %)	55 (40 %)
Nej	48 (62 %)	34 (58 %)	82 (60 %)
Total	78 (100 %)	59 (100 %)	137 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 53

Samarbejder I med grundskoler om: Udvikling af skolens faglige profil?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 74)	Eksterne læringsmiljøer (n = 59)	Total (n = 133)
Ja	7 (10 %)	9 (15 %)	16 (12 %)
Nej	67 (91 %)	50 (85 %)	117 (88 %)
Total	74 (100 %)	59 (100 %)	133 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 54

Samarbejder I med grundskoler om: Tværgående indsatser i kommunen (fx seksualundervisning, færdseslære eller innovation)?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 76)	Eksterne læringsmiljøer (n = 60)	Total (n = 136)
Ja	16 (21 %)	19 (32 %)	35 (26 %)
Nej	60 (79 %)	41 (68 %)	101 (74 %)
Total	76 (100 %)	60 (100 %)	136 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 55

Med hvem er aftaler om jeres samarbejder med grundskoler indgået: Skoleleder/skoleledelsen?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 77)	Eksterne læringsmiljøer (n = 50)	Total (n = 127)
Ja	59 (77 %)	29 (58 %)	88 (69 %)
Nej	18 (23 %)	21 (42 %)	39 (31 %)
Total	77 (100 %)	50 (100 %)	127 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 56

Med hvem er aftaler om jeres samarbejder med grundskoler indgået: Enkelte lærere?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 84)	Eksterne læringsmiljøer (n = 57)	Total (n = 141)
Ja	78 (93 %)	51 (90 %)	129 (92 %)
Nej	6 (7 %)	6 (11 %)	12 (9 %)
Total	84 (100 %)	57 (100 %)	141 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 57

Med hvem er aftaler om jeres samarbejder med grundskoler indgået: Lærerteams?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 73)	Eksterne læringsmiljøer (n = 52)	Total (n = 125)
Ja	45 (62 %)	30 (58 %)	75 (60 %)
Nej	28 (38 %)	22 (42 %)	50 (40 %)
Total	73 (100 %)	52 (100 %)	125 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 58

Med hvem er aftaler om jeres samarbejder med grundskoler indgået: Kommunal konsulent?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 74)	Eksterne læringsmiljøer (n = 49)	Total (n = 123)
Ja	50 (68 %)	23 (47 %)	73 (59 %)
Nej	24 (32 %)	23 (53 %)	50 (41 %)
Total	74 (100 %)	49 (100 %)	123 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016

Tabel 59

Med hvem er aftaler om jeres samarbejder med grundskoler indgået: Kommunal chef?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 67)	Eksterne læringsmiljøer (n = 50)	Total (n = 117)
Ja	28 (42 %)	24 (48 %)	52 (44 %)
Nej	39 (58 %)	26 (52 %)	65 (56 %)
Total	67 (100 %)	50 (100 %)	117 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 60

Hvilke af grundskolens faser indgår i jeres samarbejder?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 87)	Eksterne læringsmiljøer (n = 63)	Total (n = 150)
Indskolingen	65 (75 %)	46 (73 %)	111 (74 %)
Mellemtrinnet	77 (89 %)	59 (94 %)	136 (91 %)
Udskolingen	67 (77 %)	56 (89 %)	123 (82 %)
Total	209 (240 %)	161 (256 %)	370 (247 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Note: Respondenterne havde mulighed for at afgive flere besvarelser til dette spørgsmål, hvorfor totalerne summer til over 100 %.

Tabel 61

Hvilke øvrige aktører samarbejder I med: Dagtilbud?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 84)	Eksterne læringsmiljøer (n = 68)	Total (n = 152)
Ja	56 (67 %)	43 (63 %)	99 (65 %)
Nej	28 (33 %)	25 (37 %)	53 (35 %)
Total	84 (100 %)	68 (100 %)	152 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 62

Hvilke øvrige aktører samarbejder I med: Ungdomsuddannelser?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 86)	Eksterne læringsmiljøer (n = 67)	Total (n = 153)
Ja	69 (80 %)	43 (64 %)	112 (73 %)
Nej	17 (20 %)	24 (36 %)	41 (27 %)
Total	86 (100 %)	67 (100 %)	153 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 63

Hvilke øvrige aktører samarbejder I med: Universiteter?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 80)	Eksterne læringsmiljøer (n = 58)	Total (n = 138)
Ja	52 (65 %)	24 (41 %)	76 (55 %)
Nej	28 (35 %)	34 (59 %)	62 (45 %)
Total	80 (100 %)	58 (100 %)	138 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 64

Hvilke øvrige aktører samarbejder I med: Læreruddannelser?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 74)	Eksterne læringsmiljøer (n = 60)	Total (n = 134)
Ja	45 (61 %)	28 (47 %)	73 (55 %)
Nej	29 (39 %)	32 (53 %)	61 (46 %)
Total	74 (100 %)	60 (100 %)	134 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 65

Hvilke øvrige aktører samarbejder I med: Pædagoguddannelser?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 66)	Eksterne læringsmiljøer (n = 56)	Total (n = 122)
Ja	25 (38 %)	19 (34 %)	44 (36 %)
Nej	41 (62 %)	37 (66 %)	78 (64 %)
Total	66 (100 %)	56 (100 %)	122 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 66

Hvilke øvrige aktører samarbejder I med: CFU (Center for undervisningsmidler)?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 64)	Eksterne læringsmiljøer (n = 59)	Total (n = 123)
Ja	24 (38 %)	20 (34 %)	44 (36 %)
Nej	40 (63 %)	39 (66 %)	79 (64 %)
Total	64 (100 %)	59 (100 %)	123 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 67

Hvilke øvrige aktører samarbejder I med: sprogskoler?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 73)	Eksterne læringsmiljøer (n = 58)	Total (n = 131)
Ja	45 (62 %)	15 (26 %)	60 (46 %)
Nej	28 (38 %)	43 (74 %)	71 (54 %)
Total	73 (100 %)	58 (100 %)	131 (100 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Tabel 68

Hvilke faktorer er afgørende for, hvorvidt I karakteriserer et samarbejde som et partnerskab?

	Statsanerkendte/ statslige museer (N = 85)	Eksterne læringsmiljøer (n = 51)	Total (n = 136)
At der foreligger en skriftlig aftale	36 (42 %)	21 (41 %)	57 (42 %)
At der tilføres økonomiske ressourcer	24 (28 %)	12 (24 %)	36 (26 %)
At alle parter får et udbytte	72 (85 %)	29 (57 %)	101 (74 %)
At alle parter forpligter sig på at bidrage ligeværdigt	61 (72 %)	20 (39 %)	81 (60 %)
At der er en aftalt og klar rollefordeling	55 (65 %)	35 (69 %)	90 (66 %)
Anden faktor	4 (5 %)	4 (8 %)	8 (6 %)
Total	252 (296 %)	121 (237 %)	373 (274 %)

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskema til statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, 2016.

Note: Respondenterne havde mulighed for at afgive flere besvarelser til dette spørgsmål, hvorfor totalerne summer til over 100 %.

Bilag 2: Metodebeskrivelse

Denne kortlægning baserer sig på seks forskellige typer data, der er tilvejebragt gennem:

- Spørgeskemaundersøgelse blandt alle landets skolechefer
- Spørgeskemaundersøgelse blandt alle landets folkeskoleledere
- Spørgeskemaundersøgelse blandt ansatte i landets pædagogiske læringscentre (PLC)
- Spørgeskemaundersøgelse blandt statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer
- Interviewundersøgelse blandt 20 lærere
- Interview med Sally Thorhauge

Alle undersøgelser er gennemført af *Nationalt netværk af skoletjenester*. I dette metodebilag uddybes den anvendte metode i forbindelse med gennemførsel af spørgeskema- og interviewundersøgelser.

SPØRGESKEMAUNDERSØGELSER

I dette afsnit beskrives, hvordan de fire spørgeskemaundersøgelser er gennemført.

Udarbejdelse og validering af spørgeskemaerne

Alle spørgeskemaer er udarbejdet af *Nationalt netværk af skoletjenesters* projektgruppe. Da data fra spørgeskemaundersøgelserne ikke kun er brugt i denne kortlægning, men også indgår i en række andre kortlægninger, indeholder spørgeskemaerne derfor spørgsmål om en bred vifte af forskellige temaer, der relaterer sig til skolernes brug af undervisningstilbud på kulturinstitutioner. Disse temaer omfatter for de forskellige undersøgelser:

Spørgeskemaundersøgelse blandt skolechefer
▪ Baggrundsspørgsmål   ▪ Kommunal skoletjeneste   ▪ Mål for elevernes læring   ▪ Skolernes brug af undervisningstilbud på kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer   ▪ Kommunens understøttelse af kommunikation omkring undervisningstilbud   ▪ Folkeskolernes samarbejde med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer
Spørgeskemaundersøgelse blandt skoleledere
▪ Baggrundsspørgsmål   ▪ Skolernes brug af undervisningstilbud på kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer   ▪ Skolernes valg af undervisningstilbud på kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer   ▪ Skolernes samarbejde med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer   ▪ Skolernes brug af forskellige transportformer og udfordringer forbundet hermed   ▪ Skoleledernes sammenligning af nuværende og forhenværende muligheder for brug af undervisningstilbud på kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer samt forventninger til fremtidige muligheder.
Spørgeskemaundersøgelse blandt PLC-ansatte
▪ Baggrundsspørgsmål   ▪ Kommunalt organiseret netværk af PLCer   ▪ PLCs arbejdsopgaver   ▪ Information om undervisningstilbud på kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer

▪ PLCs rolle i forbindelse med lærernes brug af undervisningstilbud   ▪ Mål for elevernes læring i forbindelse med undervisningstilbud   ▪ Partnerskaber/samarbejder med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer
Undersøgelse blandt statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer
▪ Baggrundsspørgsmål   ▪ Gennemførsel af undervisningstilbud til grundskoler   ▪ Kommunikation omkring undervisningstilbud til grundskoler   ▪ Undervisningstilbuddenes mål for elevernes læring   ▪ Evaluering af undervisningstilbud til grundskoler   ▪ Samarbejder med grundskoler

Alle spørgeskemaer er valideret gennem pilottests. I forbindelse med spørgeskemaundersøgelsen blandt skoleledere er der gennemført tre pilottests telefonisk i uge 39, 2015. Pilottest af spørgeskemaet til de statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer er pilottestet på to statsanerkendte/statslige museer i uge 3 og seks eksterne læringsmiljøer i uge 1, 2 og 4, 2016. Spørgeskemaet til de PLC-ansatte blev pilottestet to gange i uge 2 og uge 4 2016, mens spørgeskemaet til skolechefer blev pilottestet en enkelt gang i uge 3 2016. Formålet med pilottestene var at afdække, om spørgsmålene i spørgeskemaerne var tydelige og utvetydige, og om de var mulige for respondenterne at svare på. På baggrund af pilottestene blev spørgeskemaerne tilpasset, og i denne forbindelse blev der blandt andet tilføjet ekstra svarkategorier på en række spørgsmål, mens enkelte spørgsmålsformuleringer blev ændret eller præciseret. Herefter blev spørgeskemaerne opsat elektronisk.

Udsendelse og rykkerprocedure

Udsendelse og rykkerprocedurerne for de fire spørgeskemaundersøgelser er foregået meget forskelligt, og de beskrives derfor separat i det følgende. Spørgeskemaundersøgelsen til de statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer er blevet udsendt på forskellig vis og vil derfor ligeledes blive beskrevet separat, selvom respondenterne har fået det samme spørgeskema.

Spørgeskemaundersøgelse blandt skolechefer

Udsendelseslisten til spørgeskemaundersøgelsen blandt skolechefer blev konstrueret manuelt. *Nationalt netværk af skoletjenester* indsamlede i januar 2016 kontaktoplysninger på alle landets kommuners skolechefer. Det er ikke alle kommuner, der har en leder med titlen skolechef; vi har her for hver kommune fundet den person, der har det overordnede ansvar for kommunens skoleområde, omend deres titler varierer en del. Navne og mailadresser blev delvist indsamlet via kommunernes hjemmesider (fx via organisationsdiagrammer) samt delvist via opkald til kommunerne. Der er sendt spørgeskema til skolechefer i alle 98 kommuner.

Spørgeskemaundersøgelse blandt folkeskoleledere

Vi har valgt at begrænse undersøgelsespopulationen for spørgeskemaundersøgelsen til kun at indeholde skoleledere fra folkeskoler, da folkeskolerne udgør den største andel af grundskoler i Danmark. Samtidig er folkeskolerne som de eneste forpligtet på den nye folkeskolereform herunder den åbne skole. Udsendelseslisten til udsendelse af spørgeskemaundersøgelsen blandt skoleledere blev konstrueret vha. et udtræk fra Undervisningsministeriets institutionsregister. Udtrækket blev foretaget den 18. september 2015 og indeholdt samtlige af landets 1.368 folkeskoler. Herefter blev 141 skoler fjernet fra udtrækket,

heraf 78 skoler fordi de var hovedskoler, og 63 skoler fordi de var rene tiendeklasseskoler. Herefter rummede den endelige udsendelsesliste 1.226 skoler. I institutionsregisteret er skolerne kun registreret med deres hovedmail, og *Nationalt netværk af skoletjenester* valgte derfor at indsamle personlige skolemailadresser på et tilfældigt udtrukket antal skoleledere. En skoleleder forstås i denne sammenhæng som skolens øverste leder. Denne indsamling resulterede i, at den endelige udsendelsesliste bestod af 717 personlige skolemailadresser og 510 hovedmailadresser.

Spørgeskemaundersøgelse blandt PLC-ansatte

Udsendelseslisten til PLC-ansatte blev konstrueret med udgangspunkt i udsendelseslisten fra spørgeskemaet til skoleledere, der var rensset for hovedskoler og rene tiendeklasseskoler. Listen bestod af 1.226 folkeskoler, som alle modtog en mail fra *Nationalt netværk af skoletjenester*, hvor de blev bedt om at oplyse navnet på én person, der er tilknyttet skolens PLC. På baggrund af tilbagemeldinger fra skolerne modtog *Nationalt netværk af skoletjenester* mailadresser på 745 PLC-ansatte. I de tilfælde, hvor skoler oplyste mere end ét navn, blev første person udvalgt til at deltage i undersøgelsen. De 745 adresser på PLC-ansatte repræsenterer altså dermed 745 skoler og 745 PLC'er. I forbindelse med tilbagemeldinger fra skolerne blev *Nationalt netværk af skoletjenester* opmærksom på 5 skoler/afdelinger, der ikke havde eget PLC, 1 skole der er lukket, samt 1 skole der er registreret to gange i registeret. Dermed var det altså muligt at indsamle kontaktoplysninger fra 1.219 skoler. Heraf modtog vi 745 kontakter, hvilket er 61 % af det samlede antal. Disse 745 PLC-kontakter udgør dermed stikprøven for undersøgelsen, og stikprøven er således konstrueret gennem selvsektion, hvor skolesekretærens tilbagemelding til *Nationalt netværk af skoletjenester* er afgørende for, om skolens PLC er repræsenteret i stikprøven. *Nationalt netværk af skoletjenester* har ikke grund til at tro, at denne selvsektion har ført til en systematisk skævhed i stikprøven, og har desuden testet stikprøven i forhold til totalpopulationen på variablen region uden at finde signifikante skævheder.

Spørgeskemaundersøgelse blandt statsanerkendte/statslige museer

Nationalt netværk af skoletjenester har udsendt spørgeskemaet til direktører på de statsanerkendte/statslige museer gennem Slots- og kulturstyrelsen. Den enkelte museumsdirektør havde mulighed for at videresende spørgeskemaet til en medarbejder på museet, i tilfælde af at der var en anden, der bedre kunne svare på spørgsmålene.

Spørgeskemaundersøgelse blandt eksterne læringsmiljøer

Da der ikke findes opgørelser over, hvor mange eksterne læringsmiljøer, der findes i Danmark, har *Nationalt netværk af skoletjenester* valgt at gennemføre spørgeskemaundersøgelsen som en åben undersøgelse. Det åbne link til spørgeskemaundersøgelsen er distribueret gennem *Nationalt netværk af skoletjenester*s Facebook-gruppe, nyhedsbrev, samt gennem kontakter i netværket. Her er spørgeskemaet blevet sendt ud til relevante samarbejdspartnere med henblik på både at få deres besvarelse samt at få dem til at distribuere undersøgelseslinket i deres eget netværk fx gennem deres egne distributionslister, nyhedsbreve og Facebook-sider. I spørgeskemaundersøgelsen er respondenterne blevet bedt om at angive navnet på det eksterne læringsmiljø, de er ansat i, og ved flere besvarelser fra samme sted indgår den sidste besvarelse ikke i undersøgelsen. I tabel 9 i dette bilag kan det ses, hvordan de indkomne besvarelser fordeler sig på forskellige typer af eksterne læringsmiljøer.

Tabel 1 herunder beskriver de anvendte udsendelses- og rykkerprocedurer for de fire spørgeskemaer. Spørgeskemaet til de statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer er blevet udsendt og rykket gennem to forskellige procedurer og beskrives derfor endnu engang separat.

Tabel 1
Udsendelses- og rykkerprocedurer

	Spørgeskema udsendt	Påmindelse udsendt	Rykker udsendt	Spørgeskema lukket
Skolechefer	22/2 - 2016	29/2 - 2016	7/3 - 2016	10/3 - 2016
Folkeskoleledere	29/9 - 2015	4/10 - 2015	9/10 - 2015	22/10 - 2015
PLC	11/2 - 2016	29/2 - 2016	7/3 - 2016	10/3 - 2016
Statsanerkendte/statslige museer	15/2 - 2016	2/3 - 2016	14/3 - 2016	29/3 - 2016
Eksterne læringsmiljøer	12/2 - 2016	29/2 - 2016	-	10/3 - 2016

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskemaundersøgelser blandt skoleledere (2015), Statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer (2016), PLC-ansatte (2016) og skolechefer (2016).

Som vi ser af ovenstående tabel, blev spørgeskemaundersøgelsen blandt skoleledere gennemført i perioden september til oktober 2015, mens spørgeskemaundersøgelserne blandt statsanerkendte/statslige museer, eksterne læringsmiljøer, PLC-ansatte og skolechefer blev gennemført i perioden februar til marts 2016.

Svarprocent og bortfaldsanalyse

I nedenstående tabel ses udregninger af undersøgelsesernes endelige svarprocenter.

Tabel 2
Spørgeskemaundersøgelsesernes svarprocenter

	Populationsstørrelse	Stikprøvestørrelse	Antal besvarelser	Endelig svarprocent
Skolechefer	98	-	60	61
Folkeskoleledere	1.226	-	441	36
PLC	1.219	745	443	59
Statsanerkendte/statslige museer	105	-	99	94
Eksterne læringsmiljøer	-	-	86	-

Kilde: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskemaundersøgelser blandt skoleledere (2015), Statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer (2016), PLC-ansatte (2016) og skolechefer (2016).

Det fremgår af ovenstående tabel, at svarprocenterne på spørgeskemaundersøgelserne fordeler sig mellem 36 pct. og 94 pct. I nedenstående tabeller tester vi undersøgelsesernes bortfald ved at sammenligne spørgeskemaundersøgelsesernes totalpopulation og analyseudvalg på en række centrale variable. Disse tests udgør analysen af undersøgelsesernes bortfald.

Bortfaldet for spørgeskemaundersøgelsen blandt landets skolechefer er testet i forhold til region og kommunistørrelse. Af nedenstående tabel ser vi en lille overrepræsentation af besvarelser fra skolechefer i Region Hovedstaden, Region Midtjylland og Region Syddanmark, mens Region Nordjylland og Region Sjælland er en anelse underrepræsenterede. Der er dog ikke tale om signifikante skævheder. Hvad angår kommunistørrelse målt på indbyggertal, er der i analyseudvalget en lille underrepræsentation af

respondenter fra de mindste kommuner med under 30.000 indbyggere samt de næststørste kommuner på mellem cirka 50.000 og 100.000 indbyggere. Disse skævheder er dog ligeledes ikke signifikante.

Tabel 3

Bortfaldsanalyse, spørgeskemaundersøgelse blandt skolechefer

REGION	Totalpopulation		Analyseudvalg	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Region Hovedstaden	29	29,6	22	36,7
Region Midtjylland	19	19,4	13	21,7
Region Nordjylland	11	11,2	4	6,7
Region Sjælland	17	17,4	6	10,0
Region Syddanmark	22	22,4	15	25,0
Total	98	100,0 %	60	100,0 %
KOMMUNESTØRRELSE	Totalpopulation		Analyseudvalg	
Under 30.000 indbyggere	25	25,5	14	23,3
Mellem 30.000 og 50.000 indbyggere	36	36,7	26	43,3
Mellem 50.001 og 100.000 indbyggere	30	30,6	15	25,0
Over 100.000 indbyggere	7	7,2	5	8,3
Total	98	100,0	60	100,0

Kilder: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskemaundersøgelse blandt skolechefer gennemført i 2016, og Social- og Indenrigsministeriets Kommunale Nøgletal pr. 1. januar 2016 (trukket 15/3-16).

Bortfaldet for spørgeskemaundersøgelsen blandt skoleledere er testet i forhold til de regioner, skoleledernes skoler er placeret i samt på skolestørrelse. Som det ses af tabel 4, er der en lille overrepræsentation af besvarelser fra skoleledere på skoler i Region Hovedstaden, Region Nordjylland, og Region Syddanmark, men da analysen viser, at fordelingen på region i analyseudvalget ikke afviger *signifikant* fra fordelingen i populationen, er der ikke tale om et skævt bortfald. Der er altså dermed ikke noget, der indikerer, at der er regionale skævheder i undersøgelsens resultater. I forhold til skolestørrelse er der i analyseudvalget en lille overrepræsentation af små skoler, men ligeledes er der ikke tale om et signifikant skævt bortfald.

Tabel 4
Bortfaldsanalyse, spørgeskemaundersøgelse blandt folkeskoleledere

REGION	Totalpopulation		Analyseudvalg	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Region Hovedstaden	259	21,1	101	22,9
Region Midtjylland	335	27,3	116	26,3
Region Nordjylland	155	12,6	59	13,4
Region Sjælland	196	15,9	60	13,6
Region Syddanmark	281	22,9	105	23,8
Total	1.226	100,0	441	100,0
SKOLESTØRRELSE	Totalpopulation		Analyseudvalg	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Under 300 elever	445	34,4	138	31,2
Mellem 300 og 600 elever	497	38,4	172	39,0
Over 600 elever	353	27,2	131	30,8
Total	1.295	100,0	441	100,0

Kilder: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskemaundersøgelse blandt skoleledere gennemført i 2015, udtræk fra Undervisningsministeriets institutionsregister hentet den 18. september 2015, samt data om elevtal i folkeskolen 2014-2015 fra Styrelsen for IT og Læring.

I tillæg til ovenstående bortfaldsanalyse ses i nedenstående tabel (tabel 5) en fordeling af de indkomne besvarelser på spørgsmålet i spørgeskemaet omkring skolernes geografiske placering i forhold til de kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, skolerne ønsker at gøre brug af. Af tabellen ses det, at de indkomne besvarelser fordeler sig tilnærmelsesvis ligeligt mellem skoleledere, der vurderer, at deres skole i høj grad eller nogen grad er godt placeret (53 pct.), samt skoleledere, der vurderer, at deres skole i mindre grad eller slet ikke er godt placeret (47 pct.). Da spørgsmålet baserer sig på skoleledernes subjektive vurdering af skolens geografiske placering, er det ikke muligt at teste analyseudvalget op mod totalpopulationen på denne variabel. Fordelingen af besvarelser på spørgsmålet giver dog en indikation af, at der hverken er en overvægt af skoler, der er godt eller dårligt placeret geografisk i data fra spørgeskemaundersøgelsen.

Tabel 5
Skoleledernes vurdering af skolens geografiske placering i forhold til relevante kulturinstitutioner og andre eksterne læringsmiljøer

	Antal	Procent
I høj grad godt placeret	70	16
I nogen grad godt placeret	162	37
I mindre grad godt placeret	157	36
Slet ikke godt placeret	47	11
Total	436	100

Kilder: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskemaundersøgelse blandt skoleledere gennemført i 2015.

I tabel 6 nedenfor ses bortfaldsanalysen for spørgeskemaundersøgelsen blandt PLC-ansatte baseret på en test på variablerne region og skolestørrelse. Af tabellen ser vi, at der er en lille overvægt af besvarelser fra PLC-ansatte i Region Hovedstaden samt en lille underrepræsentation af besvarelser fra Region Sjælland. Disse skævheder er dog ikke signifikante.

Tabel 6
Bortfaldsanalyse, spørgeskemaundersøgelse blandt PLC-ansatte

REGION	Totalpopulation		Analyseudvalg	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Region Hovedstaden	256	21,0	113	25,5
Region Midtjylland	333	27,3	116	26,2
Region Nordjylland	156	12,8	56	12,6
Region Sjælland	192	15,7	52	11,7
Region Syddanmark	282	23,1	106	23,9
Total	1.219	100,0	443	100,0

Kilder: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskemaundersøgelse blandt PLC-ansatte gennemført i 2016, udtræk fra Undervisningsministeriets institutionsregister, hentet den 18. september 2015.

Bortfaldet for spørgeskemaundersøgelsen blandt statsanerkendte/statslige museer er testet i forhold til museumsstørrelse (besøgstal), region, og museumstype (er museet statsanerkendt eller statsligt).

Tabel 7
Bortfaldsanalyse, spørgeskemaundersøgelse blandt statsanerkendte/statslige museer

MUSEUMSSTØRRELSE (BESØGSTAL)	Totalpopulation		Analyseudvalg	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Under 20.000 besøgende	25	24,3	24	24,7
Mellem 20.000-49.999	28	27,2	28	28,9
Mellem 50.000 og 100.000	24	23,3	20	20,6
Over 100.000 besøgende	26	25,2	25	25,8
Total	103	100,0	97	100,0
REGION	Totalpopulation		Analyseudvalg	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Region Hovedstaden	30	28,6	29	29,3
Region Midtjylland	25	23,8	23	23,2
Region Nordjylland	13	12,4	13	13,1
Region Sjælland	11	10,5	10	10,1
Region Syddanmark	26	24,8	24	24,2
Total	105	100,0	99	100,0
MUSEUMSTYPE	Totalpopulation		Analyseudvalg	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Statsanerkendte museer	98	93,3	92	92,9
Statslige museer	7	6,7	7	7,1
Total	105	100,0	99	100,0

Kilder: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskemaundersøgelse blandt statsanerkendte/statslige museer gennemført i 2016, "Aktiviteter på museer 2014" fra Danmarks Statistik, samt oplysninger fra Slots- og Kulturstyrelsen. I opgørelsen over museumsstørrelse indgår Museum Mors og Museum Langeland ikke, da oplysninger om deres besøgstal ikke var tilgængelige i "Aktiviteter på museer 2014" fra Danmarks Statistik

Ovenstående analyse af bortfaldet blandt statsanerkendte/statslige museer viser ikke nogle signifikante skævheder hverken i forhold til museumsstørrelse, region eller museumstype.

Da spørgeskemaundersøgelsen blandt eksterne læringsmiljøer er gennemført som en åben undersøgelse, hvor vi ikke kender totalpopulationen, er det ikke muligt at gennemføre analyser af undersøgelsens bortfald. I stedet beskriver vi i nedenstående figur analyseudvalget fordelt på type af eksternt læringsmiljø og på region.

Tabel 8
Analyseudvalg, spørgeskemaundersøgelse blandt eksterne læringsmiljøer

TYPE	Analyseudvalg	
	Antal	Procent
Museum/udstilling	5	5,8
Akvarie/zoologisk anlæg	12	14,0
Sciencepark/andet naturfagligt oplevelsescenter	5	5,8
Forsyningsvirksomhed	13	15,1
Anden virksomhed	2	2,3
Dans/teater/musik	3	3,5
Bibliotek/kulturhus	5	5,8
Arkiv	7	8,1
Folkekirkelig skoletjeneste	1	1,2
Idrætsforening	0	0
Historisk værksted	2	2,3
Naturskole/naturvejleder	20	23,3
Forening/organisation	0	0
Musikskole/ungdomsskole/billedskole/kulturskole	2	2,3
Andet/ikke mulig at kategorisere	9	10,5
Total	86	100,0
REGION		
	Antal	Procent
Region Hovedstaden	32	37,2
Region Midtjylland	18	20,9
Region Nordjylland	6	7,0
Region Sjælland	12	14,0
Region Syddanmark	18	20,9
Total	86	100,0

Kilder: Nationalt netværk af skoletjenesters spørgeskemaundersøgelse blandt statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer, gennemført i 2016.

Analyse af data

De indkomne data fra spørgeskemaundersøgelserne blev rensset og udtrukket som frekvenstabeller.

Spørgeskemaundersøgelsen blandt skoleledere er opdelt på region, mens spørgeskemaundersøgelsen blandt statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer er opdelt i henholdsvis

statsanerkendte/statslige museer og eksterne læringsmiljøer. Derudover blev udvalgte variable

sammenholdt i krydstabeller. I forbindelse med analysen af krydstabellerne er anvendt χ^2 -tests til at

undersøge, om sammenhængene er signifikante. I forbindelse med disse tests samt med bortfaldsanalysen

er anvendt et signifikansniveau på 0,05 samt en nedre grænse på 80 % celler med en forventet værdi på

mindst 5. Ligeledes er der anvendt en grænse på den mindst tilladte forventede værdi på 1.

INTERVIEWUNDERSØGELSER

Kortlægningens kvalitative data baserer sig på to interviewundersøgelser gennemført af *Nationalt netværk af skoletjenester* i henholdsvis uge 1 til 5 og 11. februar 2016. Formålet med interviewundersøgelserne var at indsamle forskellige perspektiver fra lærernes hverdag, der kan nuancere og perspektivere det overordnede billede, som spørgeskemaundersøgelserne tegner.

Begge interviewundersøgelser blev foretaget på baggrund af en interviewguide udarbejdet af *Nationalt netværk af skoletjenesters* projektgruppe. Interviewene havde en varighed på mellem 30 til 60 minutter.

Tabellen viser, hvilke temaer de to interviewguides er baseret på.

Interviewundersøgelse blandt 15 folkeskolelærere, gennemført i 2016
▪ Baggrundsspørgsmål   ▪ Seneste undervisning på kulturinstitution/eksternt læringsmiljø   ▪ Informationssøgning om relevante undervisningstilbud   ▪ Arbejdsprocesser ifht. forberedelse, undervisning og rollefordeling   ▪ Skolens samarbejder/partnerskaber med kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer
Interview med Sally Thorhauge
▪ Baggrundsspørgsmål   ▪ Intrface som forening   ▪ Intrface og partnerskaber   ▪ Overordnede erfaringer med partnerskaber i Intrface

Interviewene blev transskriberet og analyseret med udgangspunkt i interviewguidernes temaer.

Tabel 9 herunder viser, hvordan de deltagende lærere fordeler sig geografisk.

Tabel 9
Geografisk fordeling af lærere der har deltaget i interview

	Interviewundersøgelse blandt 15 folkeskolelærere, gennemført i 2016
Region Hovedstaden	3 lærere
Region Midtjylland	5 lærere
Region Nordjylland	1 lærer
Region Sjælland	3 lærere
Region Syddanmark	3 lærere
Total	15 lærere

Kilder: *Nationalt netværk af skoletjenesters interviewundersøgelser, 2015 og 2016.*

De interviewede lærere er udvalgt gennem to forskellige procedurer.

Lærere til interviewundersøgelsen blandt de fem grundskolelærere gennemført i 2015 blev rekrutteret tilfældigt gennem *Nationalt netværk af skoletjenesters* fem regionale koordinators, der enten har formidlet direkte kontakt til lærere eller formidlet kontakter til andre interessenter, der har sat projektgruppen bag kortlægningerne i kontakt med en eller flere lærere. Da vi ikke vurderer, at der er betydelige forskelle i måden henholdsvis privat- og folkeskolelærere oplever transportsituationer på (det primære fokus for interviewundersøgelsen), har vi i udvælgelsen valgt at inddrage lærere fra begge typer skoler.

Lærere til interviewundersøgelsen blandt de 15 folkeskolelærere er rekrutteret ved kontakt til et tilfældigt udvalg af skolesekretærer ved direkte kontakt til et tilfældigt udvalg af lærere på baggrund af kontaktoplysninger indsamlet fra skolernes hjemmesider og gennem *Nationalt netværk af skoletjenesters* fem regionale koordinators. Da vi vurderer, at der kan være forskel på, hvordan henholdsvis folkeskoler og privatskoler benytter sig af undervisningstilbud på kulturinstitutioner/eksterne læringsmiljøer, og hvilke arbejdsprocesser der for lærerne er forbundet med brugen, har vi udelukkende valgt at rekruttere folkeskolelærere.

De interviewedes identitet er anonymiseret i kortlægningen, med undtagelse af interviewet med Sally Thorhauge.